

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő

Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.

TELEFON-SZÁM:

Szerkesztőség 788.

Kiadóhivatal 706.

Alapigazságok:

Irta: Kossuth Ferencz.

Budapest, január 27.

Nagyon jól tette Szierényi államtitkár, hogy vette magának a fardagot pontról-pontra összehasonlítani és összemérni a sokat emlegetett Széll-Körber szerződéstervezetet az 1907-ben Ausztriával megkötött vám- és kereskedelmi szerződéssel.

Midőn óriási nehézségeket leküzdve és a kvóta felemelésével hozott áldozat árán (amely áldozatnak csak egy kis része hozatott az önálló bank felállításáért) sikerült a koalíciós kormánynak Magyarországot megmenteni egy rendkívül nehéz és veszélyes gazdasági helyzetből, akkor némelyeknél erős pártszenvédélyből, másoknál tudatlanságból és némelyeknél egyenesen rosszhiszeműségből kifolyólag divattá vált szóban és írásban, beszédekben és vezércikkben rossz szerződésnek mondani az 1907-ikét, sőt már a rosszról lassanként a legrosszabb jelző bontakozott ki és oly biztonsággal lett alkalmazva, mintha már axiómává lett igazságot jelezne.

Hiába magyaráztam én, kinek a szerződésről legtöbbet kellett beszélnem és írnom, hogy ez a lehető legtevesebb felfogás. A kifogás a szerződés ellen sohasem öltött más konkrét alakot, mint a kvóta felemelését, amelylyel fá-

radhatatlanul nyargalnak annak a függetlenségi pártnak, mely akkor többségben volt — ellenfelei és ellenségei.

Ezek oly következetességgel, hogy másnak, mint előre eltökélt megátalkodottságnak, nem lehet minősíteni, folyvást összevegyítik a vám- és kereskedelmi szerződéssel a közösgyek hozzájárulásának arányát, amely két dolognak egymással sem a törvényekben, sem az életben abszolúte semmi összefüggése nincs, annyiból, hogy a kvóta kisebb vagy nagyobb volta csak egy hajszálnyira is befolyásolhatná a vám- és kereskedelmi szerződés bármely pontjának jobb vagy rosszabb voltát.

A tényállás az, hogy a vám- és kereskedelmi szerződés lejáratával egyidejűleg lejárt a vámbevételeknek megosztására vonatkozó szerződés és ezzel, nem pedig a vám- és kereskedelmi szerződéssel van összefüggésben a kvóta aránya. Továbbá egyidejűleg lejárt a tarifaszereződés, úgy hogy Ausztria, ha akarta volna, teljesen elzárhatta volna Magyarországot a vámkülföldtől és ha az esetleg fentartható státuskvó alapján guerillaharcot folytatott volna ellenünk, az osztrák piacot is elzárhatta volna differenciális tarifák és más rendelkezések igénybevételével.

E tények oly erős fegyvert adtak Ausztria kezébe, amelylyel Magyarország igen sok millióra rugó kárt okozhatott volna, még pedig állandóan. Ellenben Magyarország lefegyverezve

állt annak folytán, hogy a külföldi vám- és kereskedelmi szerződések meg voltak kötve és ezzel lehetetlenné volt téve (még ha más okok miatt lehető lett is volna, mint ahogy nem volt, az önálló vámterület létrehozása).

Sulyosbitotta a körülményt az, hogy a státuskvó fentartására vonatkozó megegyezést az osztrák kormány magára nézve kötelezőnek nem ismerte el, abból indulván ki, hogy nem lett meghallgatva; az pedig, hogy a magyar király egyenes közbelépéssel szorítsa rá az osztrák császárt auktoritativ intézkedésre, mint ahogy elképzelhető, a reménységnek lehető legkisebb mértékével kecsegtetett.

Már 1907-ben a függetlenségi pártnak a következőt jelentettem:

A nemzeti kormány csak a közt a két vagylagosság közt választhatott, hogy vagy ne kösse meg a szerződést és ezzel a nemzet elveszítse a megkötött kiegészítés összes közjogi vívmányait, anyagi előnyeit és a közgazdasági helyzet békés rendezhetőségét és az ország kitévességét a legnagyobb gazdasági válságnak; — vagy pedig adja meg azt az árt, amely, bár semmi összefüggésben nincs a vám- és kereskedelmi szerződéssel, mint ilyenével és ennek jó vagy rossz voltával, de amely nélkül teljesen kizártnak bizonyult az, hogy az osztrák kormány a kiegyezést aláírja, annál is inkább, mert az osztrákok által, mint *conditio sine qua non* követelt

A medikus.

(Életrajz három felvonásban. Irta: Bródy Sándor. Bemutatója ma este a Vígsházban.)

Bródy Sándor írásait, mi a fiatal generáció, ott olvastuk először abban az első felvonásbeli diákszobában, amelyik, mintha csak a mi tájéunkról a Sándor-utca, Mária-utca és kapcsolt részei környékéről költözött volna a Vígsház színpadjára. A konyhából nyíló udvari szobában, ahol ketten, hárman laktunk havi tizennyolcz forintért, ittuk a szemünkkel vad forrón az ő izzó, lángot vető betűit; faltuk mohón orrt facsaró cigarettabűzben, az egyik az alkóban az ágyon, a másik a szoba tulsó sarkában az elnyűtt, kopott kanapén, ugyanazt az egy, sarkában ketté szakított, gyűrött, piszkos könyvet: Hófehérekét, vagy Faust orvost, vagy a többiekét, csupa színes élményét egy impresszióra éhes fiatal kornak. Az első nagy lelki háborgásokat, fájdalmas örömeiket, ijesztő megdöbbenéseket és merészen vajudó kétségeket mindannyian neki köszönhetjük; hálás köszönet érte! mindezeknél szebb, igazabb, emlékezetesebb lelki élményeket aligha adott nekünk azóta is az élet! Az iskolapadok hőzt ugy növekedtünk föl, mint a csukott szemű vakmaeszkák; teóriák, elvek szép tisztán, megfésülten, rendezve sorakoztak az elménkben: hideg, szóval nagyrabecsült, titokban szörnyen unott klasszikusok tükrében egészen egyszerűnek látszott előttünk az élet, amiben

éles vonallal elhatárolva különítődik el a fekete a fehértől, a jó a rossztól, a bűn az erénytől. Aztán a Bródy Sándor esodálatosan kifejező, káprázatosan tüzes és sok színű rakétákat vető magyar nyelve hozta a ferró, tikksztó vihart és vígan, játsza összekavart mindent. Hozta a meleg vérű igaz életet; föl-vágta, megmutatta az emberbábuk legrejtettebb zsigereit: a jó ember zsigereiben a rosszat, a rossz emberében a jót; némelyikünknek talán fájt is, ahogy az ő mindentmő erőszakossága fölnyitotta a vakmaeska szemünket. De látnunk kellett vele és általa, látnunk kellett azt, hogy az élet sokkal komplikáltabb, semmint magunk is hittük és hogy a hideg teóriákat és a suszter kaptafához hasonló erkölcsi sarkitételeket szörnyen esuffá teszi, fejük tetejére állítja a rakoncátlan, az előre megszabott gátakon keresztülhőmpölygő élet.

Az első felvonásban, amikor a függöny fölzaladt és az ütött-kopott diákvártélyon megkezdődött a Bródy Sándor fantáziájában megfogant élet, sokunknak volt az a csalóka érzésünk, hogy a mi életünkben folytatódik ottan valami. Csupa régi ismerős: a vasmosó és a mindenféle lehetetlen-holmival telerakott szekrény, a sok megfakult, szakadozott fonatu nádszék. És a piszkos cipkefüggöny az ablakon: vajjon hogyha ezt a függönnyt szét-huznánk, nem egy dupla udvaros, sándor-utcai ház hátulsó udvarára látnánk ki rajta, ahol a macskafejű kövezet nedves a raja kiöntözött vízekről, az udvar négyzetét pedig

négy meredek, szentes sárga fal zárja?! A színpadon is mindenki ismert barátunk, az orvosnövendék, aki mindig könyvet húz elő a zsebéből s folytonosan konok, fanatikus szorgalommal tanul. Nagyfejeő, a jogász, sárga übereziherben, a fején sok törésű, olesó czilinderben; ez a sárga felöltő most januárban télikabát szerepet játszik; odakinn a tíz fokos hidegben igen gyengén teljesíti ezt a hivatását, idebenn azonban, a fütetlen szobában nagyon kedves melegtartónak bizonyul. És a téma is ismerős, amiről az első szavak elhangzanak: újra nincs vacsora, ám ami még nagyobb baj, cigaretta sincsen, holott régi diákbabona szerint a dohányfüst élizi az udvariatlanul alkalmatlankodó éhséget! Szinte vártuk, hogy sok évvel fiatalabban, még zöld viruló életkedvvel magunk is előlépjünk valahonnan, hogy a zsebeinket átkutassuk, törött zsebkésen és tépett széli noteszen kívül mi van bennük? Elhelyezkedünk a párnás székekben kényelmesen s amíg az első dialógusok csupa meleg együttrezgésre hangolnak bennünk régi emlékhurokat, úgy figyelünk, ahogy az ember csak a legkedvesebb, legintimussabb mesemondójára szokott figyelmi.

És Bródy mesél.

Első mese:

Mese a gazdag orvosról, aki valamikor szerelmi házasságot kötött, egy életen át küzdött, nyomorgott. A szívét agyonkinozta, immár csak örökös digitális-szal tudja illó haladásra korbácsolni, addig, amíg a szív

kvótaemelés képezte az egyetlen (bizonyára nagyfotosságu) osztrák vívmányt, amelyet, ha nem is a vám- és kereskedelmi szerződésben, de az akkor megoldásra került kérdések komplexumában az osztrák kormány felmutathatott a számos magyar vívmánynyal szemben.

A koalíziós kormány egyetlen tagja sem vállalhatta volna a felelősséget azért a súlyos gazdasági megpróbáltatásért, mely a szerződés megkötését követte volna és a hazafias függetlenségi párt sem vállalhatta volna magára azt, hogy az ország egy mérhetetlen válságba sodortassék.

Ilyenről csakis a felelősségnélküliség valóságos tobzódásával lehet most beszélni és irni és folytatni azt az igen kevésé lojális eljárást, hogy mindig ugyanezt a kérdést vagdossák a függetlenségi párt fejéhez, még akkor is, mikor az egész ügy már százszor és a legbehatóbban lett megmagyarázva.

Most Sztérényi pontról-pontra kimutatta, hogy az a Széll-Körber-szerződés, mely a bécsi Reichsrathnak még csak bizottságain sem ment keresztül, semmiben sem volt jobb az anyagi részeket tekintve, mint az 1907-ben tényleg létrehozott szerződés, amely mégis a bécsi Reichsrath által is elfogadtatott. Pedig ebben a szerződésben igen jelentékeny közjogi vívmányok is vannak, melyek negyvenéves osztrák felfogásokat döntöttek halomra és olyan intézkedések is, mint például az önálló magyar autonóm vámtarifa, mely lejárat nélküli és mint ilyen megvédené Magyarországot Ausztriával szemben is; továbbá oly rendelkezés, mint az, hogy a külföldi szerződéseket Magyarország egyoldalúlag is felmondhatja (ami nélkül az önálló vámterület sohasem lett volna megvalósítható) — ilyen rendelkezések a Széll-Körber-tervezetben nincsenek.

megszokja a korbácsot — és vége. De a vergődésteljes élet árán szerzett vagyon egyútt van, az ő anyátlanul maradt kislánya sohasem fogja ismerni azt a kemény verekedést, ami az édesapja szívét megörölte. Hideg, okos fővel, az orvos éles szemével választ egy jóra való, tehetséges fiatalembert, azt egyszerűen megvásárolja, kitaníttatja orvosnak, férjül az ő kis lánya számára. De a hideg, józan feje mellett megszólal a meleg szíve is, azt akarja, hogy a kislánya szeresse is azt, akit az apja okossága melléje rendelt. Arról mesél hát a kis lánynak, hogy milyen régen és milyen nagyon szereti őt ez a derék fiatalember; virággal halmozza el a lányát: gyöngyvirággal, orgonával, mindig a jövődöbéli nevében, addig, amíg a kis lányban lassan, önkéntelenül kiesibőlódik a boldog, esendős, önmagával elégtelt szerelme. Ugy-e, milyen szép, milyen igaz, milyen meleg mese?

Másik mese:

Mese a vidéki szabóékról, akik egész jövőjüket arra rendezik be, hogy a fiuk Pesten tanul, elveszi a gazdag orvos lányát, azután eltartja a varrni lusta apát, a frizirozó mesterséggel fölhagyó anyát, kiházasítja a hűgát, ő maga pedig ur lesz, sok gazdag pácienssel a fővárosban. A familia önzése vitte, tartja, kényszeríti vásárra a fiut, apró, nagyobb előlegekkel esonkítja előre a hozományt. Ugy-e, milyen riasztóan brutális, álomlázó, gonosz mese s oh jaj! ez is meny nyire igaz!

Közben egy halvány szálú, finom árnyékokból vetített epizódhangulat: orvosnőven-

az 1907-iki valóságban pedig benne vannak.

Azok előtt, kik igazságosan és méltányosan akarnak itélteni és akiknél megvan a tudás és a kapacitás az ítélhetőségre, a legteljesebben tisztázva áll a kérdés. Mindazonáltal meg vagyok arról győződve, hogy a legközelebbi alkalommal már ismét találkozni fogunk az elpuffantásra nagyon alkalmas üres váddal.

Nincs süketebb ember annál, aki erőnek-erejével nem akar valamit meghallani és nincs vakabb annál, aki nem akarja meglátni még azt sem, ami egyenesen szemet szur. Ez a két tulajdonság Magyarországon mindig erősen ki volt fejlődve, de soha oly erősen, mint most, midőn az egész munkapárti feltámadásnak nem lehet sem munkájával, sem alkotásaiból megélni, mert ezek a legteljesebb mérvben hiányzanak, mindenáron tehát a kritikából kell élnie, még pedig azon magyar virtus alapján, hogy: „csak azért is dongó.”

Budapest, január 27.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap folytatja a bankjavaslat vitáját. Az ülés végén interpellációk lesznek.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as Justh-párt hétfőn, január hónap 30-án, délután 6 órakor a Rákóczi-ut. 10. szám alatti körhelyiségben értekezletet tart.

A losonci mandátum. Illetékes helyről közlik, hogy Rohonyi Gyula államtitkár csak február másodikán fogja a losonciakkal azt az elhatározását közölni, hogy a nagybecskereki mandátumot tartja meg és a losonciakról mond le. Ezzelfogva Hazai Samu honvédelmi miniszter csak akkor fog végrelegesen nyilatkozni arra nézve, hogy a képviselőjelöltséget elfogadjare, vagy sem.

A pénzügyi bizottság jelentése. Hegedüs Loránt, a pénzügyi bizottság előadója, a képviselőház legközelebbi ülései egyikén fogja a Ház elé terjeszteni a pénzügyi bizottság jelentését az 1911.

dék, aki sohasem beszélt még tisztességes nővel, egy tiszta lány esőkjáról álmadozik és egy tiszta családi tüzhelyről, ahol egy életet hűségben, boldogságban tölt el az ő tiszta asszonyával. A vaskos könyveket olyan szorgalmasan bujja, mintha három élete volna rá, hogy a végükre érjen, pedig sápadt és sovány és hektikusan köhög és aligha lesz belőle valaha is diplomás orvos.

Azután más mese: a pénzen vett völegényű gazdag lány tragikus kétségbeeséssel esuklik össze, amikor megtudja, hogy minden figyelmet, gyöngédséget, ami eddig szerelmes leányszívét megdobogtatta, az apjának kell megköszönni és nem a völegényének, akit úgy vásároltak meg a számára, mint egy ruhát, vagy egy szép bernáthegeyi kutyát. Az undortól, a esőmörtől összerázkódva kergeti el magától a fiut; azután vad sóvárgással fut utána: „vegyen el, hogy ha nem is szeret, csak mellette maradhasak, vagy ha nem: lezsek a szeretője, a eselédje!”

Szép és riasztó, vidám és melancholikus mesékből, epizódokból és epizód alakokból így tevődik össze egy hatalmas, nagy emberi tragédia konturja. Csak a tragédiát kellene megkonstruálni, merész vastraverzekre fölépíteni, ami ezeket a konturokat gerincezettel kitöltse. Például: az eladott orvosnővendékben daczosan fölébred a megvett, megalázott, méltóságában megcsufolt ember, a szíve haza sir az otthon hagyott gyermekkori első szerelme után s amikor a szerelmese utána jön, leráz magáról minden kötelességet, szülőt, testvért, menyasszonyt és vidám, ujjongó szívvel indul el párjával a szerelem rózsautján. Vagy,

évi állami költségvetésről. E jelentésben Hegedüs formálisan nekitámad a koalíció pénzügyi gazdálkodásának és kimutatva azt, hogy a koalíció alatt az állami kiadások összege 88 millió korona évi átlagban emelkedtek, megállapítja, hogy az ország finánciális jövője bizonytalan és sötét. Szót emel a jelentés a tisztviselői kar folytonos szaporítása ellen is, amely proletarizmussal fenyegeti az országot. A jelentés végül elfogadásra ajánlja a költségvetést.

A hadügyi terhek ellen.

— Megmozdultak az osztrákok is. —

Ujabb tulkövetelések.

Budapest, január 27.

Azok a horribilis katonai tulkövetelések, amelyekkel a hadügyi vezetőség a delegációk elé járult, erősen éreztetik határukat a politikai körökben. Az ellenzéken mindenütt nagy megütközéssel és felháborodással beszélnek arról a mohóságról, amelylyel a hadvezetőség ki akarja használni a munkapárt nemtörődöm-ségét és érzéketlenségét arra, hogy egy olyan hadügyi költségvetést fogadtasson el, mely évekre kihatólag lekötí az ország anyagi erőit és megbénítja kulturális fejlődését. Mert az új hadügyi terheket az ellenzéki politikusok egyenesen elviselhetetleneknek tartják az országra.

És ebben a hiedelemben csak megerősíti őket az osztrák politikások állásfoglalása, akik ugyszintén a hadügyi terhek ellen nyilatkoznak. Pedig ha valakinek az érdekében áll az új hadügyi terhek megszavazása, úgy egyedül csak Ausztria ez. Ha tehát ők is visszautasítják azokat, mint olyanokat, amit a nép adózóképesége nem bír el, úgy semmi ők nem forog fenn arra nézve, hogy Magyarországon a munkapárt részéről olyan dícsőriádat zengjenek a hadügyi programról, mint amint ma zengett el a delegációk tengerészeti albizottságában Rosenberg Gyula.

Ez a körülmény csak megerősíti az ellenzék harczi kedvét a bank-vitában és tömörülésre bírja rá mindazokat az elemeket, akik a munkapárt gazdálkodása elé fokozottabb aggo-

pedig ennek az ellenkezője. A fiu végre is szerelmes lesz a tulajdon menyasszonyába, de akkor már tragikus jégfalként emelkedik közük az üzlet, a szennyes, aljas üzlet, mely a hitüket, az egymáshoz való bizalmukat örökre bemoeskolta... Ugy az egyik, mint a másik erős váz lett volna a gyönyörű, színes szövetbe folyó konturok alatt. Bródy Sándor azonban elkövette azt a hibát — igazán menthetetlen hibát — hogy mind a kettőt összemarkolta, egybegyurta. És ezzel szilárd vastraverzek helyett sántító agyaglabákra került mindaz a sok szép, igaz, meleg mese, amit Bródy eddig elmondott nekünk. Hol az egyik, hol a másik lábra zökken át az egész darab; ilyenkor recseg, ropog, meglazul és helyéből kimozdul minden; az orvosnővendéknek két lelke van és két tragédiája, természetes, hogy egyik sem lehet igazi. És mert soha sem tudjuk, mi a valódi lelke, mit óhajt, mit tervez, miért harcol tulajdonképen, egy nagy hazugságnak az ólomsúlyát érezzük végig az egész darabon s ez az ólomsúly összelapít majd nem mindent, különösen azokat a lehetlennomságokat és lírikus szépségeket, amikkel Bródy buján és bőkezűen szórta tele az egész darabot.

A közönségnek nagyon tetszett az első felvonás miliórajza s a második felvonás két nagy jelenete: az egyik jelenet, amikor a maga megalázottságában berzenkedő völegényt lebirja a beteg orvos hideg okossága és a másik jelenet, amelyikben szakadék hasad az illúziójából fölébredt menyasszony és a megvásárolt völegény között. Sok minden egyébbel szemben értelmetlenül állt a közö-

dalommal tekintenek. Ennek a tömörülésnek lesz egyik megnyilatkozása az a vacsora is, amelyet a függetlenségi pártok rendeznek holnap az Amerikába készülő gróf Apponyi Albert tiszteletére. Ezen a vacsorán nemcsak a két függetlenségi párt vesz testületileg részt, de a pártonkívüliek is, ami újabb és erősebb lendületet fog adni az egyre jobban ébredő ellenzéki hangulatnak.

A mai nap eseményeiről tudósításunk a következő:

Nem jön a trónörökös.

Mint Bécsből jelentik, a király február 12-én, hétfőn érkezik Budapestre, s február végéig marad itt. *Ferencz Ferdinánd* trónörökös, mint a „Vaterland” írja, a királynak Budapesten való tartózkodása alatt nem jön a magyar fővárosba s így a Budapesten rendezendő udvari bálon sem vesz részt.

A miniszterelnök nyilatkozata.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly a párisi „Figaro” munkatársa előtt véleményét nyilvánította a mostani delegációs-tanácskozás fontosságáról. A lap tudósító azt a nézetét hangoztatta, hogy a delegációk ezuttal jóval a monarchia határain túl is érdeklődést keltenek.

— Hogy gondolja az ülészek lefolyását? — kérdezte.

— A tárgyalások incidens nélkül fognak lezajlani, — válaszolta a miniszterelnök, — ezek a delegációk mintegy a folytatásai a múlt évvégi bécsi konferenciáknak. Az akkori követelések elvben el lettek fogadva.

A tudósító ama megjegyzésére, hogy a követelések nagyon magasak, így felelt gróf Héderváry:

— A tengerészet megerősítésének meg kell lennie. Nekünk nincs szándékunkban valakivel háborút kezdeni. Négy Dreadnoughttal ilyen tervvel valóban nem is foglalkozhatunk. Azt állítják, hogy mi a hajóinkat csupán Németország támogatására építjük. Csak nem fogja partvidékünket a hajóktól megfosztani, amelyekkel éppen nagy áldozatok árán az ő védelmükre építettünk. Ha nyolcz Dreadnoughtunk lenne, akkor négyet elkölöszönhetnénk és a másik négyet a partvédelemre használhatnók fel. De nekünk egészben négy van. En nem vagyok tengerész s ennek következtében nem ítélem meg, vajjon az

ség és ezuttal sajnos, nem önhibájából: amilyen igen gyönyörűséggel élvezte az egyes kerek részek szépségét, annyira érezte azt is, hogy ezek a részek szerves összefüggés, csiszolt egymásba hajlás és belső motiváltság nélkül követik egymást.

Csontosnak menthetetlenül nehéz helyzete volt a vásárra vitt orvosnövendék szerepében; ebből az eredendő bünből ő sem tudta kimenteni a darabot. Mindenkinek másnak hálás feladatot juttatott a Brody családatosan tömör, élénk színekkel és frapjans vonalakkal dolgozó jellemző művésze. Varsányi végtelenül finom és igaz volt a gazdag menyasszony szerepében s művészi ereje teljére a második felvonásvégi nagy jelenetben emelkedett. Ahogy itt a hirtelen valószínűtlen szerelemre lobbant völgyény hevenyészett vallomását halkán, hisztérikusán, félig eszméletlenül végigkaczagja, ahogy megvonaglik egy kézesóktól és borzongva eltávolodik egy merészebb érintéstől, az mind az életábrázolás csodálatos intenzívásával borzolva meg a nézők idegeit. Fenyvessi a beteg orvos. Szerémi, a kapzsi szabó figuráját nagy közvetlenséggel hozta a színpadra. Tanay pedig a beteg orvosnövendék alakját elevenítette meg diszkrétan és finom művészi erővel. A többi szerep Tihanyi, ifj. Ditrői, Bárdi, Haraszthy Hermin, Makay Margit kezében jó helyen volt. Azért a diákszobáért, amit az első felvonásban láttunk, külön meg kell dicsérni a rendezőt.

Benda Jenő.

osztrák-magyar partvidék megvédésére a legjobb eszköze a Dreadnoughtok építése. De biztosították róla, hogy ez így van és én meghajlok a szakértők ítélete előtt.

A miniszterelnök fölvetése szerint a delegációk legfőbb négy hétig fognak ülésezni. Az ellenzék obstrukciójáról, mondotta, jelenleg szó sem lehet; a kormány ritkán volt oly erős, mint mostanában.

Amit az osztrákok sokalnak!

Az osztrák delegáció a napokban Bécsből Budapestre utazik, hogy ott tanácskozásait megkezdje és csaknem az összes pártklubokban a delegátusoknak arra nézve adandó utasításokról tanácskoznak, hogy a hadikormányzat és a haditengerészet követeléseivel szemben milyen álláspontot helyezkedjenek. Azokat az aggodalmakat, melyek a német nemzeti szövetség tegnapi ülésén a költségek szaporítása ellen hangzottak, a többi munkapártok is osztják. A lengyelek ugyanilyen értelemben nyilatkoztak és az új katonai terhekre való kilátás a csehek és keresztényezociálákat is kellemetlenül érintette. A dolgozni akaró pártok nézetei a haditerhek szaporítására vonatkozólag kétségtelenül megegyeznek, de semmiestre sem az a szándékuk, hogy a kormányval nyílt konfliktust idézzenek elő. Mindenekelőtt Budapesten érintkezésbe fognak lépni a hadügyminiszterrel és a tengerészet parancsnokával, hogy ezen az uton, ha lehet, elérjék a költségek leszállítását. Meg fogják különösen kísérteni, hogy a *kétéves szolgálati idő behozatala címén* a költségvetésbe beállított összegeket, tekintettel arra, hogy a véderőtörvény elintézése még bizonytalan, valamint a *kisebb hajó-építések egyrészét törölhessék*.

A „Neue Freie Presse” gróf *Montecuccoli* Rudolf tengerészeti parancsnok mai expozéja kapcsán így ellenzékeshkedik:

„Előrelátható, hogy a most kért négy Dreadnoughtnál nem fognak megállni, hanem valószínűleg nemsokára újabb áldozatokat fognak kérni, így emelkedett a szükséglet annyira, hogy az, amit ma kérnek, több, mint a fele annak, amit egy fél-század előtt a hadsereg és a flotta részére együtt igényeltek. De honnan fedezzék ezeket a rettenetes terheket, hogyan vegye a nép még ezt is a nyakába, a már amugy is olyan nagy egyéb községi és állami terhek mellett? Az állam pénzügyi politikája olyan probléma előtt áll, melyet nem lesz könnyű megoldani. A két delegáció előreláthatólag nagyon viharosan fog lefolyni, annyival is inkább, mert a két Dreadnoughtnak ugynevezett magánmegrendelése csupán az abszolutisztikus politikának egy fogása volt. Előrelátható, hogy most a monarchia összes parlamenti testületei nagyon meg fognak komolyodni, mert ez a kérdés: *kormánypárt-e vagy ellenzék, gyerekesnek látszik annak a kérdésnek a jelentőségéhez képest, hogy a monarchia teste elég erős-e arra, hogy ezeket a fegyverkezéseket megbírja?* Senki, aki ebben a monarchiában józanul gondolkodik, nem fogja azt hinni, hogy ez csak átmeneti állapot. Később új tengeri szörnyek fognak felmerülni és az igazi kérdés az, hogy szabadítsák ki a költségvetést, mely a heres viharban zátonyra jutott.”

A bankvita szónokai.

A képviselőház holnapi ülésén a kormány részéről *Lukács* László pénzügyminiszter felszólalását várják, aki első sorban *Mezőssy* Béla beszédére kíván válaszolni. A függetlenségi pártok részéről holnap *Benedek* János és *Baross* János mennek a csatározásba. Gróf *Tisza* István csak a jövő héten, alkalmasint kedden szólal fel, amikor beszédében az összes eddigi felszólalásokra reflektálni fog. Az ellenzék élénk érdeklődéssel várja a vita fejleményeit és a kiállítandó szónokokra nézve éppen nem jön zavarba. Szónok van bőven és telik belőle még a február 15-ikét követő időkro is.

A pártkörökből.

A *Kossuth-párt* tagjai a bankvita alkalmából mostanában majdnem teljes számban a fővárosban tartózkodnak és esténként rendszeresen feljárnak a pártkörbe. Ma is sokan voltak fent a klubban és élénken tárgyalták a politika aktuális kérdéseit. Szó esett többek között arról, hogy egy krajczáros lap azt írta, hogy a *Kossuth-párt* szántszándékkal nem vesz részt a bankvitában. A párt tagjai ebben a hírtelen nemesk tévedést, hanem rosszakaratot is véltek felfedezni, mert a párt eddigi magatartásá-

val semmi okot sem szolgáltatott erre a feltevésre. A *Kossuth-párti* képviselők a vitában eddig is részt vettek és ezután is többen készülnek közülük a felszólalásra.

A *Justh-pártban* a képviselők majdnem teljes számban voltak fenn az este. Köztük gróf *Batthyány* Tivadar és *Holló* Lajos alelnökök is. — A bankjavaslat vitáján kívül szóba került egyik esti lapnak az a közleménye is, amely a *Kossuth-pártnak* a bankjavaslat vitájában való magatartását teszi szóvá. A párt tagjai megütközéssel tárgyalták a közleményt és megállapították, hogy az a kijelentés, amelyet az illető estlapp egyik függetlenségi és 48-as párti képviselőnek tulajdonít, a párt felfogását a *Kossuth-pártnak* a vitában való részvételére vonatkozólag — nem fedí. Különben a két függetlenségi párt együttműködését dokumentálni fogják azzal is, hogy a holnap esti Apponyi-lakomán a függetlenségi és 48-as párt tagjai impozáns számban vesznek részt. — Majd gróf *Batthyány* Tivadar a delegáció tárgyalásairól számol be a képviselőknek, ahol különösen a haditengerészet kiadásainak horribilis mérvű emelkedése nagy konsternációt idézett elő. A párt különben hétfőn, folyó hó 30-án, délután 6 órákor értekezletet tart, amelyen a politikai helyzetet fogja megvitatni.

Még 34 millió tulkövetelés!

A közös hadsereg és haditengerészet tudat-levőleg erre az évre 103 millióval nagyobb kiadást igényel, mint az előző évben. Ebben az összegben van egy huszmilliós tétel rendkívüli hitel a hadsereg részére, ennek fejlesztése végett. A huszmillióból 1.9 millió van előirányozva a „fegyvertígyek” tétel alatt. Mint Bécsből jelentik, ebből a 1.09 millióból 800.000 korona, amely kézi fegyverek, lökészet és kardok beszerzésére szolgál, csak az első részlete egy újabb 34.3 milliós rendkívüli hitelnek, amelyet a hadsereg fölfegyverkezésére fordítanak. A hadügyminisztérium ugyanis bejelenté a hadi készletek kiegészítésére szükséges ismétlődő fegyverek és lovassági kardok beszerzését. Továbbá fölemelik a löfegyverkészlet állandó tartalék készleteit s be akarják szerezni a gyalog- és vadászcsapatoknál még hiányzó 95-ös mintájú 8 milliméteres ismétlődő fegyvereket, végül a lovassági karabélyokat átalakítják, úgy hogy bajonetet is lehessen rájuk tűzni. Ha a mostani 800.000 koronát megszavazzák, akkor részletekben még 33.5 milliót fog kérni ezen célra a hadügyminisztérium. Ez a száraz bejelentés igazolja, hogy még nem is sejthető nagy fölfegyverzési követelésekre lehetünk ellátva.

A képviselőház horvát klubja.

A magyar országgyűlésbe kiküldött horvát országgyűlési képviselők ma délelőtt 10 órakor a zágrábi országos kormány palotájának üléstermében ülésre jöttek össze, amelyen a koalíciók kivételével az összes képviselők megjelentek, bár a koalíciót is írásbeli uton hívták meg. A képviselők ezután a megalakuláshoz láttak és dr. *Pejacsevics* Tivadar gróf volt horvát bánt választották egyhangúlag elnöké, dr. *Sisics* Ferdinánd kormánypárti képviselőt pedig jegyzővé. Az értekezlet ezután az új horvát országgyűlési képviselőnek a magyar kormányhoz való viszonyáról és az általános politikai helyzetről folytatott hosszabb vitát, melynek során az összes jelenlevők között minden kérdésben teljes megállapodás jött létre. Elhatározták, hogy az értekezletről a következő kommunikét adják ki:

„A magyar országgyűlésre kiküldött képviselői a horvát-szlavon és dalmát királyságoknak azon az állásponton állanak, hogy a Horvátország, Szlavónia és Dalmácia királyságok és a magyar királyság közt egyrészt fennálló államközösség, valamint mindkét nemzet érdekében az 1868. évi I. t. cikkben foglalt állami alaptörvényt teljes mértékben végre kell hajtani és nem engedhető meg, hogy azt az alaptörvényt akár a horvát nyelv kérdésében, akár más politikai vagy gazdasági kérdésekben egyoldalúan Horvátország, Szlavónia és Dalmácia királyságok hátrányára módosítsák, megsértsék vagy interpretálják. Az ugynevezett *vasutas-pragmatika* kérdésében ezért az ujonnan választott országgyűlési képviselők ugyanazon álláspontot helyezkednek, mint amelyet az előző országgyűlési

küldöttség képviselt és azt kívánják, hogy a *vasutas-pragmatikára vonatkozólag fennálló törvény mással pótolassék*, amelyben a két ország között fennálló közjogi kiegyezés minden határozmányai érintetlenek maradnak és magatartásukat a magyar kormányval szemben ennek a kérdésnek megoldásához képest fogják megállapítani. A horvát országgyűlési képviselő elhatározta ennél fogva, hogy a magyar országgyűlésen haladéktalanul kinyilatkoztatja politikai elvi álláspontját és állást foglal a bankkérdésben is, amely utóbbi életbevágó jelentőséggel bír nemzetgazdasági viszonyaink szempontjából, de amelyről az eddigi országgyűlési képviselőt éppen arra való tekintettel, hogy mandátuma lejárfélében van, nem foglalt állást.

Az ülés déli 12 óra tájon ért véget.

Zágrábról jelentik: A horvát országgyűlés igazoló-bizottsága, valamint a Lorkovics képviselő indítványára választott 15 tagú ad hoc bizottság, amely a kiegyezés sérelmeinek megvizsgálásával van megbízva; felhasználta a horvát országgyűlés tanácskozásában beállott szünetet tevékenységük megkezdésére. Mindkét bizottság beható tanácskozást folytatott, de eddig nem hozott végleges határozatokat. A 15-ös bizottságban élénk vita volt Lorkovics azon indítványa felett, hogy hívják vissza a magyar országgyűléstől az oda kiküldött horvát képviselőket, ami a Magyarországgal való teljes szakítást jelentené. Lorkovics a kiegyezés sérelmeivel, és különösen a vasutas pragmatikával és a horvát nyelv jogainak a magyar országgyűlésen történt megsértésével indokolta indítványát és hangsúlyozta, hogy addig nem szabad képviselőket küldeni a budapesti országgyűlésre, míg a sérelmek jóvá nem tétettek. Az indítványozó, továbbá Supilo és gróf Kulmer kivételével az összes szónokok határozottan a szakítás ellen foglaltak állást különböző indokolással, kiki pártállása szerint. Dr. Tomasić horvát bán is hosszabb beszéddel vett részt a vitában, nyomós érvekkel ítélve el a szakítás politikáját. Igérte, hogy indítványozó által felsorolt kiegyezési sérelmek okvetlenül szanálnak fognak.

Hock János filippikája.

— Návay ismét vihart provokált. —

A képviselőház ülése.

Budapest, január 27.

A bank-vita Hock János mai fényes filippikájával a közönség ellen ismét nagy lendületet vett s ha a távollevő Berzeviczy Albert elnök helyét elfoglaló Návay Lajos, a viharalelnök nem provokálja az ellenzék haragkitörését, az ülés méltósággal teljes nyugalomban folyt volna le. Egész elfogulatlansággal megállapíthatjuk, hogy Návay minden alaposabb ok nélkül esőrdített rá a tárgyilagosan beszélő Hockra, aki a bank-témától nem tért el. Természetesen a kisebbség, amelynek a többséggel szemben a legfőbb fegyvere a esorbitatlan szólásszabadság, nem tűrhette nyugodtan a fölételes elnöki beavatkozást. Parázs vihar kerekedett ebből, mint rendszeren, ha Návay elnököl. A zajos jelenetek csak nehezen csillapultak le, amire azután a ragyogó elokvenciájú pap-képviselő az ellenzék hangos tetszése s ovációi közepette fejezte be logikusan fölépített s maró gunnyal kipallérozott, minden részletében élvezetes és tanulságos beszédét.

Kivülre még Egrý Béla és Eitner Zsigmond érveltek nagy hatással a nemzeti bank mellett. Holnap Benedek János és Baross János kerülnek sorra, de előreláthatóan Lukács László pénzügyminiszter végre-valahára szintén fel fog szólalni, hogy reflektáljon a gyönyörű, nivós vitában elhangzottakra.

A mai ülésről a következő tudósításunk számol be:

A bank-vita.

Návay Lajos alelnök negyedtizenegykor megnyitja az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Bülönyi József, az állandó összeférhetlenségi bizottság tagja leteszi az esküt.

Következett a bankszabadság meghosszabbításáról szóló javaslat tárgyalása.

Egrý Béla: Előre becsátom, hogy engem az Osztrák-Magyar Bankkal szemben semmiféle néven nevezendő animozitás nem vezérel. En e törvényjavaslatot ennek dacára sem fogadhatom el, egyrészt pártállásomnál fogva, másrészt azért, mert lelkemben meg vagyok győződve arról, hogy Magyarország gazdasági önállóságát, az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság haladását és felvirágoztatását csakis önálló vámterület és önálló magyar jegybank révén lehet elérni. Azért említem e kétöt együtt, az önálló vámterületet és önálló magyar bankot, mert önálló jegybankot önálló vámterület nélkül el tudok képzelni, de önálló vámterületet önálló jegybank nélkül elképzelni nem tudok. Azt, hogy a bankügy nem politikai, hanem csupán közgazdasági és célszerűségi kérdés, valamint egyáltalában Magyarország jogát az önálló bankhoz minden jogosult tényező elismerte és elismeri. Isméri az ország jogait a kormány is és feladatának tekinti érvényesítésükre törekedni; és nem fog semmibe beleegyezni, mi ezen jogokat csontkithatná. Amikor a magyar nemzet súlyos pénzáldozatok árán az önálló jegybank felállításához való jogára szabad kezet nyert felülről és mikor a szabad kéz meg akarta valósítani az önálló magyar jegybankot, akkor megfogták azt a kezet, békóba és bilincsekbe verték és a magyar nemzetnek királya által szentesített törvényeiben lefektetett jogainak érvényesítése elő akadályokat gördítettek. Kérem, mi tette Ausztriát nagygyá és gazdaggá? Nagygyá tette Magyarország, gazdaggá a közös vámterület, az osztrák érdekekben készült vámtarifájával és az osztrák nemzeti bank, mely utóbb átvedlett Osztrák-Magyar Bankká. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Hock János: A kutya a régi, csak a nyakra-való más!

Egrý Béla: Azért kell nekünk átalakulni ipari és kereskedelmi állammá, azért kell nekünk felállítani az önálló vámterületet és az önálló jegybankot, hogy ennek a révén tegyük mi is, mint Ausztria, nagygyá iparunkat és kereskedelmünket. A törvényjavaslatnak 5. szakasza nemcsak alkotmányellenes, mert a főrendiházat, az országgyűlés második faktorát megfosztja attól a jogtól, hogy ezen törvényszakaszhoz hozzászóljon, hogy afelett határozzon, de jogfosztó ez a törvényjavaslat és sokkal helyesebb a státuskvó, a mai állapot. A következő határozati javaslatot nyújtja be: „A képviselőház utasítja a kormányt, hogy terjeszsen be haladéktalanul olyan törvényjavaslatot, amely az önálló magyar jegybanknak 1915. január hó 1-én leendő akadálytalan felállítását biztosítja.“ (Éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.)

Hock János beszéde.

Hock János: Az ellenzékre és az ellenzéki működésre most nagyobb szüksége van a nemzetnek, mint valaha. A munkapártnak se volna érdeke, hogy az ellenzék beleolvadjon, mert hiszen ott kevés a foka és sok az eszkimó, egy újabb eszkimó-invázióra nincs szüksége a munkapártnak. (Derűtség balról.) Ha nem volna egy kis ellenzéki ellenállás, Bécs még többet követelne a kormánytól. Teljesen jogos az ellenzék küzdése, az emberi természet igazolja ezt. Mindent elkövetnek a fenyegető veszedelem elhárítására, mert az ország székere egyre lejjebb halad a lejton és ki tudja, hogy fog megállani, nincs, aki megfékezze!

Ugron Zoltán: Megfékezi Lukács László! (Zaj, derűtség.)

Hock János: Lukácsnak vannak kvalitásai; de a nemzeti érzéstől távol áll. Ki fogja hát megfékezni? Talán Perczel Dezső? Vagy Láng Lajos, aki annyi ambícióval szerepelt a mostani kormány születésénél s még ma is a szárazdajka szerepét tölti be? (Éljenzés derűtség.) A függetlenségi hárt nem fog obstruálni, ha csak arra valami erőszakkal okot nem adnak. (Helyeslés jobbról.) A baloldal folytatni fogja az ellenállást, míg csak a házaszabályok ki nem esavarják a kezéből az ellenállás utolsó fegyverét is. Az ellenzék eljárását csak akkor kifogásolhatnák, ha az ellenzék alaki ürügyekkel, a házaszabályok felhasználásával akadályozná meg a többségi akarat érvényesülését; erről azonban nem lehet beszélni se; az ellenzék képességeinek teljes kimerítésével küzd, mindenki annyival járul hozzá a vitához, amennyivel tud. A munkapártban vannak, akik szeretnék megismételni a néhány évvel ezelőtti elkövetett erőszakosságokat. — részben csak azért, hogy a saját gyöngecsüket és hibáikat ezzel utólag fedezzék. Ez azonban végzetes hiba volna, és a kormány a saját pozícióját is gyöngetné vele. A bankkérdésnek az elodázása azért is veszedelmes, mert ezelőlt énegedünk Ausztriának arra, hogy ipari termelését úgy rendezze be, hogy később azután ne vehessék föl vele a versenyt. Eze keletkező ipari termelésnek mindig át kell mennie a csecesmő-kor betegsésein és veszedelmein; a magyar ipar hat év múlva nem tud majd védekezni se az akkora már bizonyára centralizált, nagy osztrák iparral szem-

ben. A legnagyobb pénzügyi szervezet, a bank akkor nem a magyar nemzeti érdekeket fogja szolgálni, hanem az osztrák, vagy a legjobb esetben a közös érdeket, mely a magyar érdekekkel nem azonos, hanem skkban ellentétes. Magyarország gazdasági föltételeit szinte ösztönösen megakadályozza mindenben Ausztria: az a törekvésünk, hogy ipari termelésüket fokozzuk, a legérzékenyebb részén érinti Ausztriát, mely a maga ipari pozícióját minden áron meg akarja védeni. A bankügyben most kötetendő provizórium ideje alatt a védekezésnek egész rendszerét ki fogja fejleszteni velünk szemben Ausztria; a nemzedékről nemzedékre átöröklődött ellenséges érzés, mely egyre élesedik minden iránt, ami magyar és elfelejteti az osztrákokkal mindazt a sok szolgálatot, melyet mi az osztrák szabadság és az osztrák alkotmány érdekében tettünk Ausztriának. S mi az osztrák háládatlanság ellenére még mindig azon vitatkozunk idehaza, hogy gazdasági alannyá legyünk-e, vagy megmaradjunk továbbra is Ausztria gazdasági objektumának. Annak idején a magyar nemesség és az arisztokrácia vért, életet és vagyont áldozott a magyar függetlenségért, a magyar plutokrácia pedig a kamatlábtelmedést emlegeti mikor az ország gazdasági függetlenségéről van szó. Hiszen, ha az olesóságot nézzük, akkor miért tartjuk fenn a diszes parlamentet, a közös kormányt, három pénzügyminisztert, mikor sokkal olesóbb lenne, ha egyszerűen belépnénk a reichsrátba. (Éljenzés és taps a baloldalon.)

Az elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után Hock János folytatja beszédét. Hivatkozik Csetényi József kitünő könyvére, melyet a vámközösség és a bankközösség összefüggéséről írt, amelyben bebizonyította, hogy közjogi hazaaink nem fognak megszűnni mindaddig, míg gazdasági önállóságunkat ki nem vivjük. A közös bank és a közös vámterület nagy hatalmi érdek, a nagy hatalom azonban nem végeztél. Minden nemzet végeztélja az, hogy gazdasági és kulturális egyéniségét szabadon kifejthesse. Mi pedig csak terhét érezzük a nagyhatalmi érdekeknek, mikor erre a végeztélra törekszünk. Polemizál Antal Gézával.

Polónyi Géza: Az nagy bank-teológus! (Nagy derűtség.)

Hock János: Antal Géza azt mondta, hogy a paritást a bankjegyek magyar föllírása is bizonyítja. De hisz az ezüstpénzeket a Viribus unicitis is rajta van. Bizony nekünk is csak olyan beleszó-lásunk van a bank dolgaiba, mint a latinoknak vagy a rómaiaknak. A föld értékével párhuzamosan emelkedik a drágaság is mindenütt. Társadalmunk ezt az áremelkedést nem bírja. És az a hatalmas erő, amely eddig ott állt a nemzeti jogok védelmében, most kénytelen beállni egy kis enivalóért nyászörögni. Nem sas az többé, amely kibontott szárnyakkal a magasra tör, hanem kanári, mely várja az etetést. (Éljenzés helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.)

Kitör a vihar.

Elnök: Kénytelen vagyok figyelmeztetni a képviselő urat, hogy szorosabban a tárgyhoz méltóztassék szólni! (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ezt nem tűrjük!)

Lovász Márton: Ez ellen tiltakozunk! A legszorosabban a tárgynál maradj! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: A gazdasági köztársaság kérdése teljesen összefügg a tárggyal! Ezt nem tűrjük! (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon.)

Lovász Márton: Elnöki erőszakoskodás! (Zaj. Ellentmondások jobbfelől.)

Polónyi Géza: Ez nem járja! Ez nem házszabálygyakorlat! Ez visszaélés a házszabályokkal! (Zajos felkiáltások jobbfelől: Rendre! Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem tűrhetjük!)

Lovász Márton: Aki nem való az elnöki székbe, az ne üljön bele! (Nagy zaj jobbfelől: Rendre!) Aki nem tudja megítélni, hogy mi tartozik a tárgyhoz, az ne legyen elnök! (Zajos felkiáltások a jobboldalon. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Fráter Lóránt: Az ilyesmi még a dumában sem fordul elő!

Lovász Márton: Ez a szólásszabadság a magyar parlamentben? Ezt önöknek is védelmezniök kellene! (Nagy zaj.)

Polónyi Géza: Nincs cenzúra! (Nagy zaj.)

Elnök: Ez nem cenzúra. A képviselő urat rendreutasítom. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Egyszerűen nem tűrjük! Ezt kikérjük magunknak! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Lovász Márton: Ezt nem fogjuk tűrni; nem engedjük magunkat szólásjogunkban korlátoztatni! (Megmegújuló nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Sümegi Vilmos: Tessék becsukni a parlamentet! (Zajos felkiáltások a jobboldalon: Rendre!)

Lovász Márton: Nem fogja az elnök ur ezt praxissá tenni; abban nagyon csalódik! Ezért jót allunk! (Zajos felkiáltások a jobboldalon Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Ebből nem lesz praxis, jegyezzék meg maguknak az urak! (Megmegújuló nagy zaj a szélsőbaloldalon. Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Helyre!)

Elnök: Tessék helyükre menni képviselő urak! (Felkiáltások jobbfelől: Itt is, ott is! Folytonos zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem türjük! Nem való elnöknek!)

Kun Béla: Nagy figyelemmel hallgatta a munkapárt is!

Justh János: Így akar érdemeket szerezni. (Folytonos zaj.)

Elnök: Semmi érdemet nem akarok szerezni. **Lovász Márton:** Ne zavarja a szónokot az elnök! Arra még nem volt példa, hogy az elnök zavarja a szónokot. (Folytonos zaj.)

Huszár Károly: Ne provokáljon! (Folytonos zaj. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Elnök: Én nem provokáltam senkit. A képviselő ur két órán keresztül beszélt.

Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Joga van beszélni!

Elnök: De a képviselő ur mostani okfejtésével a bankjavaslat érdemétől meglehetősen eltért. (Nagy zaj.)

Lovász Márton: A gazdasági önállóságról volt szó, ez összefügg a bankkal. (Folytonos zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Hivatkozom a gyorsírói feljegyzésekre. Ezekből látható, hogy amiket a képviselő ur mondott, azok igenis kötelességemmé tettek, hogy kérjem őt, hogy szorosabban szóljon a tárgyhöz. Természetesen joga lett volna kérni a Házat, hogy a tárgytól eltérhessen. Annak megállapítása, hogy valamely képviselő eltér-e a tárgytól vagy nem, elnöki jog és kötelesség. A múlt ülészekben sokkal erősebb cenzura gyakoroltatott. (Helyeslés a jobboldalon. Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Nem áll!)

Huszár Károly: Azonosította magát velük! (Folytonos zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások jobbfelől: Halljuk az elnököt!)

Elnök: Azonosítottam magam elnöksáimmal teljes mértékben akkor is, most is. (Nagy zaj.) A képviselő urnak módot akartam adni arra, hogy a Ház engedélyét e tekintetben kikérje. (Zaj és ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon.)

Lovász Márton: Nem igaz!

Elnök: Ez így volt és így történt.

Gróf Batthyány Tivadar: Nem tért el a tárgytól.

Elnök: A Ház elnökének kötelessége a tárgyalásokat vezetni.

Felkiáltások balról: Látjuk!

Elnök: Engem elfogultság nem vezet, de elkölt szándékomban a rendet és csendet mindenkiel szemben biztosítani. (Éljenzés a jobboldalon. Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Megvolt!)

Lovász Márton: Hát nem volt csend? A legnagyobb figyelem volt!

Elnök: Kérem Lovász képviselő urat, méltóztassék csendben lenni és a jegyzői szöveget elfoglalni. (Felkiáltások: A többiek is!)

Gróf Batthyány Tivadar: Hol a többi jegyző? Ne egyet tessék figyelmeztetni, hanem a többit is. A többi jegyzővel szemben is tessék az elnöki jogot gyakorolni.

Elnök: Méltóztassék eljárásommal szemben a bizalmatlansági kérdést felvetni. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Justh János: Olesó dicsőséget keres!

Elnök: Semmiféle dicsőséget nem keresek. A Ház elnöke tartozik kötelességét teljesíteni. Az ítéletet a nemzet józanságára bízom. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Justh János: A többi elnöknek nincs szüksége ily olesó dicsőségre. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kovács János: Önmagát obstruálja!

Elnök: A képviselő ur érdekében teszem, ha kérem a Házat, hogy járuljon hozzá, hogy a tárgytól eltérhessen. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Gróf Batthyány Tivadar: Nem szükséges. Abszolúte nem szükséges. (Nagy zaj.)

Felkiáltások a baloldalon: Halljuk Hock Jánost!

Hock János: Kéri a Ház engedelmét, hogy a tárgytól is eltérhessen s megkezdett gondolatát befejezhesse. (Helyeslés. Felkiáltások: Halljuk! Halljuk!) Ezután azt fejtette, hogy az állami iparpártolással a hasonló szurrogátumokkal nem lehet irart teremteni, ez csak ornamentika, de nem organizmus. Szerényi különben úgy tett a függetlenségi párttal, mint a zsidó-honvéd a gödöllői csapatban. Először is mint s mikor meglátta az ellenséget, visszazaladt a táborba s elkiáltotta: Magyarok előre! Zsidók szaladjatok. Szerényi is csatába küldte a függetlenségi pártot a bankért, maga pedig visszazaladt a kormánypárthoz s yi-

szontbiztosítást kötött a maga javára. (Nagy derűtség minden oldalon.) A többség a nemzeti sirás munkáját végzi. A javaslat is ehhez a munkához illik, ezért nem fogadja el. (Élénk éljenzés és taps a baloldalon, a szónokot sokan üdvözlik.)

Eitner Zsigmond: Ha a szavaknak itt e Házban meggyőző erejük volna — ugymond — akkor Hock János aranysszavu beszéde után be is lehetne rekeszteni a vitát, ennek a beszédnek meg kellett volna győznie mindenkit, hogy a magyar nemzet jogos és elengedhetetlen követelése az önálló bank. De itt nem a meggyőzés a fő, hanem a bécsi parancs. Sajnálattal lehet konstatálni, hogy míg a függetlenségi párt elveihez szigorúan ragaszkodva, az önálló bank felállítását követelte s a hatalomról is lemondott, mikor e követeléseit nem tudta keresztülvinni, akkor akadtak olyanok, akik Bécsben olesóbban fölkinálkoztak. A kormány tagjai s a geszti Czinezinátus, gróf Tisza István, a munkapárti jelöltekkel váltig hangoztatták, hogy a készfzetésből nem engednek s ezzel az ígérettel, de különösen a választásokon fölvetett készfzetéssel (Nagy derűtség.) csakugyan többséget hoztak össze az önálló bank letörésére. A készfzetés most Tisza Kálmán fölakasztott elvei mellé került. (Derűtség a baloldalon.) Az önálló magyar jegybank nem csak közgazdasági, de politikai szempontból is követeli. Már az 1875-iki fuzióz kormány belátta, hogy a bankkérdést másképp, mint önálló jegybank utján megoldani nem lehet. A munkapárt szónokai mindig azokat a károkat emlegetik, amelyeket az önálló bank fölállítása okozna, de azokról a károkról némán hallgatnak, amelyek abból származnak az országra, ha nem állítjuk föl az önálló bankot. Ezt a kérdést nem szabad pusztán a bankszakértők szemüvegén keresztül nézni, hanem nemzeti és hazafias szempontból kell megítélni. A pénzintézetek már olyan hosszú ideig összeköttetésben voltak a közös bankkal, hogy azt hiszik, annál jobbat nem is lehet megteremteni. Ha a Jelzálogbank kapná meg a szabadalmát, akkor báró Beck nagyon helyenvalónak tartaná az önálló jegybankot. (Derűtség.) A bank-alapszabályokból mutatja ki ezután, hogy paritásról a közös banknál szó se lehet. Czáfolja Szerényinek azt az állítását, hogy az önálló bankot az önálló vámterületnek kell megelőznie. Az ipar hathatós fejlesztése csak akkor lehetséges az önálló vámterülettel, ha az a fejlődő ipar tőkét talál a támogatásra. Nem fogadhat el oly javaslatot, mely 5. szakaszával még flagrans alkotmányéértést is foglal magában. Határozati javaslatot nyújt be, amely szerint: „Utasítsa a Ház a kormányt, hogy tekintettel arra, hogy az Osztrák-Magyar Bankra vonatkozó törvények lejártak, az Osztrák-Magyar Bank alapszabályait terjessze a képviselőkhez elő”. (Éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: A vitát holnapra halasztva, három óra után berekeszti az ülést.

Montecuccoli expozéja.

— A tengerészeti albizottság ülése. —

Budapest, január 27.

Montecuccoli tengerenagy ma fejtette ki a magyar delegáció tengerészeti albizottságában expozéját és ezzel kapcsolatosan azt a flotta-programmot, amely olyan sok verejtékes millióba fog kerülni az országnak.

Az ember méltán elvárhatta volna a tengerenagytól, hogy, tekintettel az áldozat nagyságára, amelyet a nemzettől kér, részletesen meg fogja indokolni, hogy miért van szükség erre a hallatlan pénzpoecékolásra. A tengerenagy azonban nem így cselekedett, hanem egyszerűen kijelentette, hogy ő már a flotta-programm szükségességét egyszer, valaha régen elmondotta, most tehát ismétlésekbe nem bocsátkozik. A milliókra ellenben „szükség van” és ezt szavazzák meg a delegációk. Még háborúval is megfenyegette a megrémült delegátusokat, ha a milliókat meg nem szavazzák.

Amilyen ezüszszavu volt az admirális az indokolásban, annál bővebben indokolt helyette az előadó: **Rosenberg Gyula**. Minden elképzelhető indokot kitalált és felhozott, csak hogy a flotta-programmot minél kapósabbá tegye. Valósággal lelkesült a Dreadnoughtokért és e lelkesültségében oly messzire elment, hogy végül is a négy évre tervezett tulkiadásoknak azon tulra való állandósítását is kilátásba helyezte a delegátusoknak. Ezek azonban nem igen örültek neki. **Rosenberg** azonban örült, szólott és leült, amivel a tengerészeti milliók megszavazásának mai praeludiuma véget ért.

A tengerenagy expozéjáról és a tengeré-

szeti bizottság üléséről tudósításunk a következő:

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délután öt órakor báró **Dániel Ernő** elnöklésével ülést tartott, amelyen a közös miniszteriumok részéről jelen voltak gróf **Montecuccoli** tengerenagy, tengerészeti parancsnok, **Hoffmann** Hugó altábornagy osztályfőnök, **Lucsic** korvett kapitány és a szakeladók, a magyar kormány részéről gróf **Khuen-Héderváry** Károly miniszterelnök, **Hieronymi** Károly kereskedelemügyi miniszter, **Lukács** László pénzügyminiszter és **Haza** Samu honvédelmi miniszter.

Elnök az ülést megnyitván, üdvözlö az albizottság tagjait és a haditengerészet vezetőit és ismertetvén a közös haditengerészet 1911. évi előterjesztéseit, előadja, hogy gróf **Montecuccoli** tengerenagy, tengerészeti parancsnok a multkori delegáció alkalmával tett ígéretéhez képest kiőhajtja fejteni egész flotta-programmját.

Gróf Montecuccoli Rezső tengerenagy, tengerészeti parancsnok: T. albizottság! A jelen költségvetés normálisnak nem nevezhető, mivel az 1.5 millió koronányi összes emelkedés elégtelen. Teljesen ki van zárva, hogy a tengerészet vezetőség a legközelebbi években az összes szükségletek 1.5 milliónyi csekély emelése mellett a kiadásokat fedezhesse. A szolgálati üzemből a tengerészeti vezetőség a takarékosagot már a végsőkig vitte úgy, hogy azt a személyzet, valamint a hajóhad harci készenlétének károsítása nélkül tovább fokozni már nem lehet. Áttérek az ideai költségvetés legfontosabb részére, azaz a 312.4 milliónyi rendkívüli hitelre és annak ezen évre kért 55 milliónyi részletére, mely 1911—16. évre osztva: 4 csatahajónak 242 millióval, 4 czirkálónak 30 millióval, hat torpedójárműnek 18 millióval, 12 torpedónaszádnak 12 millióval és a 6 viz alatt járó naszádnak 10 millióval való építését veszi tervbe. Hivatkozik arra, hogy a legutóbbi delegációk alkalmával már előadta, mely körülmények kényszerítették a tengerészeti vezetőséget, hogy a cs. és kir. hajóhad erősítését mind a két kormánynak indítványozza, ezért azt most újra nem ismétli. Ezután így folytatja:

Tisztelt albizottság! Amint tudva van, a trieszti Stabilimento Tecnico az elmúlt év kezdetétől fogva két csatahajó építésén dolgozik, az első év közepén, a második az év végén vizre bocsátatni. A tengerészeti vezetőség a t. albizottságot arra kéri, hogy adná beleegyezését abba, hogy a két hajót átvehessük s hogy a Stabilimento Tecnico az építést a császári és királyi haditengerészet számlájára fejtathassa és befejezhesse. A két további csatahajó építésbe adását illetőleg a megbízás még nem történt meg. Magától értetődik, igyekeznem kell, hogy az építés elosztása a kvóta arányának teljesen megfelelően történjék. A magyar kormány elhatározta, hogy a fumei Danubius hajógyárat nagyobb csatahajók építésére berendeztetni. A hajógyár pedig kijelentette, hogy az erre való képességet ez év végével eléri, ezért egy csatahajó építésével meg fog bízani. A hitelnek megszavazása esetén, a többi építésre való megbízást azonnal kiadni szándékozom.

Az én programom, amely az 1905. évben feltett a következő hajók építését vette tervbe. 1 hajóhadvezérhajó, 12 csatahajó, 4 vértezett czirkáló, 8 kis czirkáló, 18 torpedójármű, 36 siktengerenagy járó torpedónaszád, 48 torpedónaszád, 6 viz alatt járó naszád, 2 torpedótárhajó és 1 aknavetőhajó.

A tengerészeti parancsnok ezután kimutatásban ismerteti a hajóhadnak jelenlegi állapotát és hozzáteszi: A Duna-flotilla, melyről az első programmban említés nem történt, figyelembe részesült. A négy régi monitort *ujakkal* kell pótolni. Deszédét így fejezi be:

T. albizottság! Engedjék meg, kérem, hogy még egy igaz szót intézzek önökhöz. Akármilyen nagy legyen is egy hajóhad, soha sem kerül annyiba, mint egy háború. A kiadás, amely mekivántatik egy, a békét biztosítani képes hajóhad építésére és fentartására, csak egy kis töredéke annak, amibe egy nagyhatalommal való háború kerül valamelyik államnak és népeinek a pillanatnyi és későbbi kötelezettségeket illetőleg. Ugy védjük magunkat a háborútól, hogy erősítsük haderőnket.

Elnök: Az albizottság köszönetét fejezi ki a felvilágosításokért, amelyeket a haditengerészet vezetője az albizottsággal közölt. Nagy és fontos kihatású kérdésekről van szó, amelyek mindenesetre szükségessé teszik, hogy az albizottság tagjai az általános tárgyalást megelőzőleg azokkal behatóbban foglalkozzanak.

Rosenberg Gyula előadó: Csak feltétlenül elismerőleg nyilatkozhatik a tengerészet vezetőjének őszinteségéről és nyíltságáról, amelyvel programját feltárta. A bizottság 44 éves működése óta talán még soha sem állott olyan nagy horderejű feladat előtt, mint most. Eddig a haditenger-

részeti programok ismeretesek voltak mindenki előtt, akiket nem illettek, csak a törvényhozási faktorok elé, a delegációk elé nem kerültek soha. Ez a tisztázatlan helyzet igen sok inkonvenienziával jár. A haditengerészet vezetőjének előterjesztése irányváltozást jelent e tekintetben, amelyet az előadó örömmel üdvözöl.

Haditengerészetünk nagyságának és erejének mértéke szükségszerű kapcsolatban van azon politikai és gazdasági állással, melyet monarchiánk az európai államok csoportjában elfoglalni kíván, függésbe jut tehát a vele szemben tekintetbe jöhető idegen flották erejétől és fejlődésétől. Haditengerészetünknek a számszerűleg erősebb, hatalmasabb ellenféllel szemben is méltóan kell megállni a helyét. De különben is haditengerészetünknek emberi előrelátás szerint nem a nagy világhajóflottákkal, hanem a Földközi-tengeren feladatokat kereső szerényebb méretű flottákkal kell számolnia. Mese, ugymond, hogy a nálunk építendő Dreadnought-okkal csak északi szövetségi flottáját akarjuk erősíteni. A mi haditengerészetünknek csak a szükségszerűség és saját biztonságunk szempontjai esnek latba s az ezeknek megfelelő hadikészültség, bár ropant drága dolog, de elenyészően olcsó egy háborúhoz képest, amelyet semmi sem provokál jobban és erősebben, mint a gyengeség és az inferioritás. Statisztikai adatokkal igazolja, hogy haditengerészetünk szempontjából messze elmaradunk, nálunknál gazdaságilag bizonyára nem sokkal erősebb államtól is. Eredhet ez onnan is, hogy elmulasztották a magyar nép lelkiületét közelebb hozni a tengerészethez. Lehető mérséklet a követelésekben, a magyar közvéleménynek és a jogosult magyar érdekeknek legmesszebbmenő figyelembevételével — amelynél nincs hálásabb dolog a magyar nemzetel szemben — és e mellett a kellő felvilágosítást, az értelem meggyőzése bizonyára meg fogják értekezni a magyar közvéleménnyel, hogy a haditengerészetre magyar szempontból is hárulnak oly feladatok, amelyeknek csak a kellő anyagi eszközökkel tud megfelelni. Jobb viselni az ezzel járó terheket, mint esetleg a késő bánattal járó következményeket.

A 64.163.000 K-nyi rendes szükséglet (emlékés 8.250.000 K) és a 4.094.360 K-ás rendkívüli szükséglet (eszköken 1.750.000 K) az előző évi előirányzattal szemben összesen 1.500.000 K többletet eredményez, tehát a rendes keretekben mozog. A hat évre felosztott 312.400.000 K-val, melynek első részét az 1911. évre 55 millió korona kérték, négy Dreadnought, három gyorscsirkáló — körülbelül 3500 tonnás — hat torpedó jármű — körülbelül 800 tonnás — 12 sik tengert járó torpedó naszád és hat víz alatt járó naszád építését tervezik. A főszó a Dreadnought néven ismert modern hajóóriásokon nyugszik, amelyek hajótypus az orosz-japán tengeri harc tapasztalataiból leont következtetéseknek köszöni keletkezését. El kell készülnie lenni arra, hogy a program szerű hajóépítés befejeztével is körülbelül 70 milliónyi évenkénti összeget továbbra is fenn kell tartani.

Attér aztán az előadó az ipari részesedés kérdéseire és súlyt helyez arra, hogy a hajóépítés elosztása a hadi tengerészet vezetőjének kijelentése szerint a kvóta arányának teljesen megfelelőleg történjen. Hogy az egyik csatahajó a fumei hajógyárban fog épülni, megnyugtató. Talán nem lett volna jogosulatlan hasonló kívánság, a másik, illetőleg a negyedik még építendő hajóra nézve is az ipari megrendeléseknél hosszú éveken át elszorított nagy károsodás fejében. A hajók elkészülésének időpontját még tovább késleltetni azonban nem lévén észszerű, e jogos kívánságról le kellett mondani. Annál szorosabban kell ragaszkodni Magyarországnak egyebekben való kvótaszerű részesedéséhez. Hangsúlyozza előadó a magyar kormányval létesített megállapodásban lefektetett elvekhez való szigorú ragaszkodást és azt, hogy a kész gyártmányokban való kvótaszerű részesedésből egy fillért sem szabad elengedni. Nem kételkedik, hogy a hadi tengerészet vezetőségében e tekintetben meg van a teljes jóakarát.

A kérdések egész sorára a beható megbeszélést és felvilágosítást a részletes tárgyalásra helyezve kilátásba, az előterjesztéseknek általánosságban, a részletes tárgyalás alapjául való elfogadását kéri.

Laskó Gyula: Azt a kívánságát fejezi ki, hogy az előadó előterjesztése kinyomattassék és a bizottság tagjai közt szétosztassék.

Gróf Batthyány Tivadar szintén kéri, hogy az előadó előterjesztése kinyomattassék és szétosztassék. Minthogy az előadó előterjesztésében olyképp nyilatkozott, hogy csak egy Dreadnoughtnak Fiumében való építése tervezetik és a cirkálókra és egyéb hajókra alludált, mint olyanokra, melyek kvóta arányában Fiumében fognak épülni, hogy a bizottság megítélhesse, hogy Magyarországnak mennyiben részesedik a tengerészeti kiépítésekben, mennyi esik majd a munkadíjakra, mennyi a magyar anyagra és mennyi fog Ausztriából és a külföldről beszereztetni, részletes kimutatást kéri.

Rosenberg Gyula előadó: Batthyány kívánságára azt válaszolja, hogy a részletes tárgyalás során indítványozni fogja egy szűkebb albizottságnak a kiküldését, mely részletesen fog foglalkozni ezekkel a kérdésekkel.

Miklós Ödön kéri, hogy a haditengerészet vezetősége terjessze elő a költségekre vonatkozó összes adatokat, nehogy a bizottság tárgyalása fennakadást szenvedjen.

Elnök azt indítványozza, hogy a bizottság a legközelebbi ülést kedden délután 5 órakor tartsa. Az albizottság ehhez hozzájárult, mire az ülés véget ért.

Ausztria és a hadügyi költségek.

— Az ausztriai német pártok nem akarják megszavazni. —

Budapest, január 27.

A hadügyminisztériumnak ott támadtak nehézségei, ahol azokra legkevésbé számított. Eddig Ausztria mindig bőkezű volt, ha hadügyi költségek megszavazásáról volt szó s ezuttal éppen az osztrák pártok azok, amelyek a legujabb hadügyi terheket sokalják.

A szabadelvű német pártok vezetősége a német szabadelvű pártokból választott delegátusoknak azt az utasítást adta, hogy a tengerészeti követelések csak a legszorgosabb kritika és a nem feltétlenül szükséges tételek törlése után szavazhatók meg s a szárazföldi hadsereg költségvetéséből is törölendők mind azok a tételek, amelyeket a hadügyminiszter mint a kétéves katonai szolgálat behozatalára való előkészületet kéri.

Mint a bomba hatott a közös külügyminisztériumban az a hír, hogy az ausztriai német pártok a katonai követelésekkel szemben ilyen ellenzéki álláspontot foglalnak el. Azokat a rejtett okokat, amelyek a német liberálistokat erre bírják, egyelőre nem kutatjuk, de maga az indoklás is nagyon érdekes. Azt mondják, hogy aki a delegációk elé terjesztett költségvetést csak felületesen is vizsgálja, hamar felfedezheti abban a számtengerben, hogy minden számadat mögött egy új számról emelkedik, amelyben már a jövő záloga van s mely már a jövő számára állapít meg terheket. A hadügyminiszter csekély nyolcszáz ezer koronát kéri ismétlőfégyverekre és töltényekre. De e mögött a nyolcszáz ezer korona mögött 33 millió rejlik, amit a legközelebbi időben puskákra, pisztolyokra és töltényekre fog kérni. Régi taktika ez a hadügyminiszterek részéről, hogy első tételként mindig néhány százezer koronát kérnek, de az azután következő években ugyanarra milliárdokat és milliárdokat. Az a fegyverkezési hitel, melyet a berlini kongresszus idején szavazott meg a delegáció, az okkupáció költségei, új puskák és ágyúk beszerzésének költségei, azok a fegyverkezési költségek, melyeket a delegációk a keletreméliek bonyodalom miatt Oroszországgal bekövetkezett feszültség idején szavaztak meg, az északi és a déli határ megerősítésének költségei mind azt bizonyítják, hogy a delegációknak volt és van érdekük azok iránt az áldozatok iránt, amelyeket a nagyhatalmi állásnak hozni kell. De itt van az ideje annak is, hogy az adófizető nép gazdasági ereje ki ne merítették s hogy gazdasági erejéből ne veszítsen többet, mint amennyit katonailag az új puskák, ágyúk és töltények által nyer. Hisz az a 300 millió is, amit a közös hadügyminiszter most a négy Dreadnoughtra kér, csak kezdet, a java csak ezután fog következni. De ha ezt meg is szavazza a delegáció, mert a monarchia tengeri ereje gyenge, a szárazföldi hadsereg új felfegyverzését nem lett volna szabad egyidőben megkezdeni a haditengerészetnek rengeteg költséggel járó reformjával. Ami pedig azt illeti, hogy azok a tulkadások, melyeket a hadügyminiszter a szárazföldi hadsereg számára kér, a kétéves katonai szolgálat előkészítéséhez tartoznak, utalnak az ausztriai németek arra, hogy a kétéves katonai szolgálat behozatala olyan messze jövőben van még, olyan kétes, olyan sok feltételtől függ, annyira nem valószínű, hogy erre most, a nép

anyagi erejének legkomolyabb veszélyeztetése nélkül, gondolni sem lehet.

Az osztrákok utalnak arra, hogy az osztrák költségvetés deficitet mutat fel, hogy tehát az állam pénzügyei ezt a rengeteg új katonai terhet el nem bírják. A lakosságra tehát olyan újabb terheket kellene rakni, amelyekért a német liberális pártok a felelősséget magukra vetni nem hajlandók. Utalnak arra, hogy a képviselőktől mindig az „államszükségletek” megszavazását követelik, de a „népszükségletek” iránt hivatalos helyen sem érzék, sem pénz nincs. A budgetviták alatt a kormány mindig azzal tagadja meg az ipari és egyéb gazdasági célokra szolgáló befektetéseket, hogy az állam pénzügyei ezt nem bírják el s most jön a hadvezetés, a katonai költségek horribilis emelésével s ezt a pénzügyminiszter azonnal honorálja.

De nemcsak a német szabadelvűeknek, hanem a lengyel klubnak is az ez álláspontja, hogy a felemelt hadügyi költségeket az állam budgetje nem bírja el s hogy azért ellenük a delegációkban állást kell foglalni.

A Bienenrth-kormánynak tehát óriási nehézségeibe fog kerülni, hogy a delegációkban a közös pénzügyminiszternek segélyére tudjon sietni. Főleg most, a mikor az osztrák képviselőház napjai már amugy is meg vannak számlálva s amikor a képviselők ezzel a különben helyes, okos és jogos állásfoglalásukkal egyuttal a maguk választási esélyeit is meg akarják javítani.

KÜLFÖLD.

A vliissingeni bonyodalom. Brüsszeli jelentés szerint Albert király elnöklésével fontos minisztertanács volt, a mely késő éjszakáig tartott és kizárólag a vliissingeni erődítések kérdésével foglalkozott. A belga külügyminiszter a napokban a törvényhozás előtt részletesen ismertetni fogja az ügyet. A belga kormány a hollandi erődítések kérdését nagy diszkrécióval akarja kezelni, nehogy kiélestitse a helyzetet.

Berlini politikai körökben úgy tudják, hogy a vliissingeni kérdés már legközelebb békésen fog elsimulni. Belgium közvetlenül Hollandiával fog megállapodásra jutni és a megegyezés az lesz, hogy Hollandia garanciákat fog adni a Schelde folyó szabadságára és semlegességére nézve háboru esetén. Hágából táviratozzák, hogy a kormány erődítési javaslatának eleinte pénzügyi okok miatt sok ellensége volt, de a francia és az angol sajtó fenyegető hangja felkeltette a nemzeti önértéket és már most egészen bizonyos, hogy a kormány javaslatát, ha nem is egyhanguan, de mindenesetre óriási többséggel el fogják fogadni.

Incidens az orosz-osztrák határon. Podvoloczskánál közvetlenül a határon, eddigi értesüléseink szerint félreértésből, a határőrök között, véres összeütközés történt, melynek valószínűleg diplomáciai beavatkozás lesz a következménye. — Lembergből az orosz határsértésről a következő részleteket jelentik: Két osztrák esendőr, Kolarow és Bauer egy községi rendőrrel az a megbízást kapta, hogy kísérik az orosz határra Czerny és Schneider orosz alattvalókat, akiket Ausztriából kintasítottak. Közvetlenül a határ előtt egy orosz határőr, aki látta Podvoloczskyska felől közeledni a csoportot, megállást parancsolt és mindjárt ezbe is vette a közekedőket. Schneider megijedt és visszafelé futott a Podvoloczskyska irányában, erre az orosz katoná utána szaladt, osztrák területre is ment és lőtt a menekülőkre. Az osztrák esendőrök látván a veszedelmet, szintén lövöldöztek. Az egyik orosz katoná, aki társának segítségére sietett, lebukott; de később feltápászkodott. Valószínűleg megsebesült. Ez a katoná fellármázta az orosz őrséget. Az orosz határőrök sorakoztak és sűrűn tüzeltek az osztrák határon át. A lövöldözés félóra hosszat tartott és Podvoloczskyskában nagy rémület idézett elő. Az orosz határőrök legalább negyven lövést tettek, de golyóik szerencsére senkit sem találtak. Podvoloczskyskában olyan nagy volt a pánik, hogy az utcákon megszünt minden forgalom, az üzleteket bezárták és csak sem mere aludni egész éjszaka. Az elmenekült Schneidert egy orosz határőr golyója ballábán horzsolta.

Török-angol tárgyalás. Párisból jelentik: Az *Echo de Paris* londoni értesülése szerint a török kormány elhatározta, hogy az angol kormányval tárgyalni fog a német-országi megegyezés következtében támadt helyzetről. Londonban nagy fontosságot tulajdonítanak annak, hogy a porta a keleti dolgokról Angliával tárgyalni hajlandó.

Az Egyesült-Államok és Kanada. Washingtonból jelentik: Taft elnök a kongresszusnak megküldötte a Kanadával kötött kölcsönösségi szerződést hosszabb üzenet kíséretében, amelyben ajánlja a szerződés minél előbb való ratifikálását. A szerződés a kölcsönösséget mondja ki a legfőbb élelmiszerekben: gabonaműben, tejtermékben, fozelékben, állatban, szárnyasban és haláruban. Vámmentesé válik: gyapot, növényolaj, nyers építőfa, cziuk, drót, tejüveg, gipsz és nyomdapiros. Leszállított vám mellett szállítható motorokos, kézmű, óra, bőrmű, mezőgazdasági szikkek és vasérc. Az Egyesült-Államok által a szerződés alapján engedélyezett vámleszállítás 4,850.000 dollárt tesz ki. Kanada a vámot 2,560.000 dollárral mérsékli.

Az arabiai lázadás. Konstantinápolyból jelentik: A hadügyminisztérium mindazokat a tiszteteket, akiket az alkotmányos era alatt nyugdíjaztak, vagy elbocsátottak, újra behívta, hogy a jemeni expedíziós hadsereghez szükséges tiszteteket kiegészítse. Lapjelentések szerint a jemeni felkelők támadást intéztek a Szanától délre nyugatra lévő stratégiai fontos Menaha ellen. A török helyőrség, csakély létszáma dacára elszántan védi magát. *Said Idriessz* fölkelővezér az assziri katonai parancsnok békéjavaslatait, hír szerint visszautasította.

A tébolyda réme — gyilkos.

— Meggyilkolt műkedvelő detektív. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 27.

Egy, az elmeorvosok által örültnek nyilvánított és a lipótmezei tébolydában ápolt gonosztevő, ma a tulságosan logikus bűnösök eszmemenetére valló rémtettet követett el. Lopott s bűnének tudatában ellátta magát revolverrel. Amikor a károsult barátja rendőrkézre akarta adni, a gonosz agyonlőtte őt, azután kioltotta a maga életét. A bűnöknek ez a láncolata és a végrehajtás biztos módja kétségessé tette tehát, hogy ifju *Zsemley* Lajos, a rémes eset hőse, őt megillető helyen volt a bolondok házában, holott lakat alatt, börtönben kellett volna őrizni.

Ifju *Zsemley* Lajos huszonkilencz éves, könyvelő fiatalember volt. Éveken keresztül sok keserűséget okozott apjának, aki derék öreg ember s a rendőrség szolgálatában áll. A IX. kerületi rendőrkapitányság kézbesítöje. Sokat küzdött a gyermekeiért, hogy jó nevelést adhasson nekik. Az ifju *Zsemley* Lajossal kereskedelmi iskolát végeztetett és bejuttatta egy bankba, ahonnan azonban rossz modora és léha életmódja miatt távoznia volt kénytelen. Behozták a rendőrségre díjnoknak, itt sem dolgozott sokáig, mert szabálytalanságok elkövetése után elbocsátották. Azután könyvelő lett, majd ismét állás nélkül lézengett és szélhámosságokból élt. Két esztendő előtt a Rákóczi-utca 5. szám alatt lakó cukorgyáros szobaleányának udvarolt és orvosnövendékképpen mutatkozott be. Az volt a szándéka, hogy valamiképpen bejusson a cukorgyáros lakásába s onnan értékesebb holmikát vihessen el. Addig ostromolta műszerelemmel a szobaleányt, míg az egy este — amikor gazdája nem volt otthon — felhívta a lakásba. Ifju *Zsemley* egy ideig udvarolgatott a leánynak, majd hirtelen ráugrott, a földre teperte s miután bejött a száját, úgy megkötözte, hogy mozdulni sem tudott. Aztán körülnézett: mi van elvinni való. Első tekintetre egy értékesnek látszó, szarvast ábrázoló festmény ötlött a szemébe. Előkaptá a kést, a képet kivágta a rúmból, összegöngyöltette és a kabátja alá rejtette. Tovább nem mert haladni a fosztogatásban, mert félt, hogy a leány rugkapálásával fellármázza a szomszédokat. Ifju *Zsemley* Lajos megszökött és másnap eladta a képet.

A szobaleányt összekötözött állapotban találták meg gazdája. Eleinte nem hitték neki s a rendőrség is abban a hiszemben volt, hogy itt műösszekötözésről és a szenvedések markirozásá-

ról van szó. A nyomozás folyamán azonban kiderült a valóság és *Zsemleyt* letartóztatták. A rendőrségen gyanusán viselkedett, úgy hogy szükségesnek találták elmebeli állapotának megvizsgálását. Az orvosok — ők tudják miért — bolondnak nyilvánították és rendőri fedezettel beszállították az angyalföldi tébolydába, onnan néhány hónap múlva átvitték a lipótmezei állami elmeegógyintézetbe.

Zsemley Lajos renitens viselkedésével sok bajt okozott az ápolóknak és az orvosoknak. E hónap tizenkettedikén egy őrizetlen pillanatban feltörte ápolójának, *Német* Jánosnak a szekrényét és ellopta annak 125 korona megtakarított pénzét, azután megszökött. *Zsemley* eltűnését bejelentették a rendőrségnek. Szorgosán nyomoztak utána, de két hét óta nem tudtak nyomára akadni. A dolog roppantul bosszantotta a károsult *Német* János barátját, *Miklós* Bertalan, aki ugyancsak ápoló a lipótmezei tébolydában. Azt mondta Németnek:

— Ha addig élek is, én elfogom azt a gazembert. Nem nyugszom addig, míg le nem fülelem.

— Ha a rendőrség nem tudja elfogni, akkor te se mégy többre! — intette *Német*, de mindhiába. *Miklós* minden szabadidejét a nyomozásnak szentelte. A véletlen, a detektívek hü kíséretára, az ő segítségére is sietett.

Nevezetesen *Miklós* Bertalan együtt lakik *Teveri* Lajos ácssegéddel *Dávid* Antalnéval a Gát-utca 19. számú ház második emeletén. *Miklós* elmondta az esetet lakótársának és megmutatta neki a *Zsemley* fényképét is. Néhány nap előtt azzal a hírrel lepte meg *Miklóst* *Teveri*, hogy néhánykor mintha látta volna az utcán csavarogni *Zsemleyt*. *Miklós* Bertalan hebizonyosodott róla, hogy *Zsemley* csakugyan a IX. kerületben lézeng. Érdeklődött utána és megtudta azt is, hogy a szökevény néha a Szvetenay-utca 5. szám alatti *Ilkovic*-féle vendéglőbe jár spricczert inni.

Ere ma délután hat órakor elment a vendéglőbe. Éppen szembejött vele *Zsemley*. *Miklós* üdvözölte, barátságosan elparolázott vele. *Zsemley* eleinte idegenkedett, de *Miklós* ravaszul odahuryorított:

— Én nem láttam ám magát *Zsemley* ur! No, jöjjön be, fizetek egy pohár sört.

Zsemley gyanuja elszlott a barátokzásra és bement *Miklóssal* a vendéglőbe. Oda álltak a süttés kímérozásztalához s míg *Zsemley* szöket keresett, hogy leüljön, *Miklós* odasugta *Osváth* János csaposnak, hogy hozzon rendőrt. A csapos erre egy kis lányt elküldött rendőrről. Mindebből a jelenetből *Zsemley* nem vett észre semmitsem. Ellenben elkövette *Miklós* azt a hibát, hogy halkon odaszólt a pénztárban ülő *Kassás* Samuhoz, az *Ilkovic*-es vendéglő bérletjéhez:

— Ha még egy vendég jön, hirtelen lefogjuk az ipszét!

A bolondnak tartott, de tuljózan eszű *Zsemley* ezt meghallotta és zavaros tekintetekkel egéruat keresett. Ebben a pillanatban lépett be egy vendég. *Zsemley* hirtelen revolvert rántott és rálőtt. A golyó nem talált. Ekkor *Zsemley* a koresma hátsó kijárása felé futott. *Miklós* Bertalan ott utját állotta és le akarta fogni: *Zsemley* rálőtt és *Miklós* vértől borítva összeesett.

A lövöldözésre nagy riadalom keletkezett. A beszállított emberek egy része az életveszélyesen sérült *Miklóssal* foglalatokodott, míg a többiek üldözőbe vették az összeesetten menekülő gyilkost. Izgalmas hajszá volt, de elérni nem tudták. Tég-lákkal, kövekkel hajigálták, nehogy reájuk lehessen. *Zsemley* átszaladt a Szvetenay-utczából a Drégely-utczába és beugrott *Sábor* Mór ócskás rongytelepére. Hirtelen felkapaszkodott a kerítésre, hogy aztán tovább menekülhessen. Ebben a perczben az üldöző tömeg utólrte. *Zsemley* látta, hogy a menekülő utját elzárták előle s a kerítés tetején elrántotta revolverét és föbelötte magát. Élettelenül hullott a földre.

A súlyosan sebesült *Miklós* Bertalan bevitték a Szent István-kórházba, ahol egy hullanára sem tért magához és este hét óra után kiszenvedett.

Ifju *Zsemley* Lajos esete mélyen leuitotta

az amugy is sok megpróbáltatásokon átment édesapját. A megrendült apa elmondta — még annak idején a rendőrségen — hogy fia utczai gyerekekkel leveleket küldözgetett neki szökése után. Elpanaszolta benne, hogy nyomorog; nem mer az utczára menni; mert a rendőrség keresi. Kérte az apját, hogy készítsen elő számára pénzt: Majd érte küld valakit, mert annyira óvatos volt, hogy holtartózkodásának helyét nem nevezte meg. Az id. *Zsemley* ezeket a leveleket válasz nélkül hagyta. A sors kíméletlenül viselkedett vele, egyik gyermekében sem találta fel boldogságát. Három felnőtt gyermeket a halál ragadta el tőle. A negyedik pedig esinytevéseivel és gonoszságaival keserítette meg atyja életét.

Miután a zaklató levelekre választ sem kapott, tegnapelőtt újra irt apjának. Ujból pénzt kért és megírta benne, hogy ő elve ugyse jut a rendőrség kezébe, mert ha mindent veszve látna, amugy is föbe lövi magát. Erre tehát készült *Zsemley*, mert a tébolydából kapott pénzből revolvert vásárolt és ma izgalmas üldöztetése végén beváltotta ígérteit.

Mit akar

attól

a négerfőt?

— Megtörtént valóban. —

Az egyik (mesél): Estére azután kitünő szó-rekázásban volt részem. Láttam egy csudamérközést . . .

A másik: Ja, igen . . .

Az egyik: Úgy repültek a puffok, hogy rossz volt nézni . . .

A másik: A kupánvágások nagyszerűek voltak, ugy-e? Az egyik nekiugrott a másiknak és úgy vágta fejbe, hogy tíz percig imbolygott a feje a nyakán.

Az egyik: Volt egy bordarugás, amelyik megért testvérek közt husz koronát.

A másik: Pedig nem is testvérek . . .

Az egyik: Azután volt egy remek fülmasszázs. A fül úgy jött le, mint a parancsolat.

A másik: A gyomortérdelés is nagyszerű. A néger óriási . . .

Az egyik: Ne beszéljen négerfőről . . . A fogkirugásokról kell beszélni . . . A fogak öt percig zuhogtak, mint a záporcső . . .

A másik: A verejték csorog mind a kettőről . . .

Az egyik: Patakokban ömlik . . .

A másik: A néger fénylik . . .

Az egyik (dühösen): Mit akar attól a négerfőt?

A másik: Én semmit se akarok . . . Szópen akarok tőle . . . Biztos halál . . .

Az egyik: Végül már egyiken se volt kabát. Az egész ruhatár rongyokban hevert. Csak egy nagy gomolyagot lehetett látni.

A másik: Amelynek hol fehér, hol fekete színe volt.

Az egyik (bután): Hol fehér, hol fekete?

A másik: Na ja . . . hát mikor fölükerült a néger . . .

Az egyik (üvölt): Mit akar attól a négerfőt?

A másik: Mondtam már, hogy semmit.

Az egyik: Ha még egyszer kipakkol ezzel a négerrel, én beicinzultálok magába.

A másik: Nem kell hereskedni . . . Nagyon szép volt az ügy . . . Engem csak az eredmény bántott.

Az egyik: Magát! Mi köze magának az egészhez? Nem ismeri se az egyiket, se a másikat . . .

A másik: Jó, de az ember mégis a saját fajtájához szít.

Az egyik: Mind a kettő a mi fajtánk . . . A mi népeink . . .

A másik: Hiszen az egyik néger . . .

Az egyik (nekiugrik és pofon vágja): Neze neked néger . . . Te gazember . . .

A másik (nyugodtan): Most mondja meg, hogy miért ütött meg?

Az egyik: Mert folyton főzött azzal a négerrel. Miféle négerfőről beszél tulajdonképpen!

A másik: Akit moziban mutogatnak, arról a boxoló négerrel . . .

Az egyik: Öregem, tévedés van a dologban. . . Csak nem fogok befizetni, hogy ilyesmit lássak . . . Budapesten, öregem . . . Arra gondol? . . . Budapesten . . . ? A kávéházban verekedett két kibiciz . . . ingyen . . . két kibiciz . . . erről beszéltem . . .

Ray.

EGYHÁZAK.

— (A modernista eskü.) Lublinból jelentik: A hatóságok megtiltották a katolikus papoknak, hogy a csár engedelmé nélkül a modernista esküt letehessek.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		Jan. 27.	Jan. 26.	Jan. 25.
Buza helyben		98 $\frac{1}{2}$	99 $\frac{1}{2}$	98 $\frac{1}{4}$
májusra		101 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{3}{4}$
juliusra		100 $\frac{5}{8}$	101 $\frac{5}{8}$	101 $\frac{1}{8}$
Tengeri májusra		58 $\frac{1}{4}$	58 $\frac{3}{8}$	58 $\frac{1}{2}$

Chicago.		Jan. 27.	Jan. 26.	Jan. 25.
Buza májusra		96 $\frac{3}{4}$	98 $\frac{1}{2}$	98 $\frac{7}{8}$
Tengeri januárra		45 $\frac{3}{4}$	46	46 $\frac{3}{8}$

Newyork, január 27. Gyapot Newyorkban helyben 14.90 (14.90). Gyapot januárra 14.64 (14.67). Gyapot szeptemberre 14.66 (14.79). Gyapot New-Orleansban, helyben 14 $\frac{1}{4}$ (14 $\frac{1}{4}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.40 (7.40). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.40 (7.40). Petroleum Refined in Cases 8.90 (8.90). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 10.20 (10.25). Zsir Rohe és Brothers 10.60 (10.70).

Chicago, január 27. Zsir januárra 9.87 (9.92). Zsir májusra 9.75 (9.77). Szalonna short clear 10.87 (10.87). Sertéshus januárra 19.22 (19.32).

UJDONSÁGOK.

Szomoru bálók.

Az a gyakorlati feminizmus, melyet a szabadkai lányok valósítottak meg, még soká foglalkoztatja majd a közvéleményt, különösen pedig a mulatni vágyó, vagy éppen a szent házasságra lépni szándékozó ifjúságot. Lapunk legutóbbi számában ösmertettük ezt a maga nemében páratlanul álló sztrájkot, mely Szabadkán tört ki a lányok közt s melynek eredménye az, hogy az idej farsangon a lányok többé nem mennek bálba, mert ilye maradtak s csak olyan asszonyokkal táncoltak a tánczos legények, akiknek férjeiktől előmentelt, vagy hiteleskéket vártak.

Ez az esemény, mely minden valószínűség szerint sok városban ismétlődni fog, (mert a tánczos ifjak felfogása majdnem mindenhol olyan, mint Szabadkán) homloktérbe hozza azt a jelenséget, hogy az utóbbi időben — körülbelül egy évtized óta — a bálók meglehetősen szomorúakká lettek és azonkívül eredménytelennel sem jártak. Eredmény alatt itt nem pénzeredményeket értünk, vagyis azt, hogy a bálai költségeket fedezte-e a jövedelem. Ha kevesebb volt a jövedelem, mint a kiadás, az a rendezőség baja volt mindig. S a rendezők számítottak is erre az eshetőségre. Kiki hozzájárult a defizit fedezéséhez s minthogy sok volt mindig a rendező, egy-egy aránylag kevés jutott s a baleset mindig esekély volt.

Sokkal jelentősebb az a defizit, amely a lányokat és nevezetesen a szülőket érte és éri az ugynevezett szomoru bálakon. Két-három bál egy farsangi szezsonban a jómódúakat is meglehetősen igénybe veszi. A kevésbé jómódúakat pedig kifosztja, kimeríti. A báliruha és az ahhoz való holmi pénzáldozatokba kerül,

amelyeknek meg kellene valahogy térülniök, ha a viszonyok egészségesek volnának. H. két-három, vagy ennél több bál meghozná azt az eredményt, hogy a férjhez menő lányok völegényt akvirálnának, akkor rendben volna a dolog. Akkor senki sem sajnálná a költségeket, sőt a kiadást jóval felülmulná a haszon és a defizit miatt senkinek sem volna oka panaszkodni.

Mert azzal ma már mindenki tisztában van, hogy a szülők, különösen azok, akik bizonyos, kiszámított jövedelemből tartják el családjukat, nem azért viszik a lányokat bálba, hogy a virágzó hajadonok ott szívük szerint tánczoljan, jól mulassanak s ennek fejében a családfő egyik adósságba ugrik bele a másik után. Mulatni már máshol sokkal jobban lehet, mint bálakon és minden más mulatóg olcsóbb is.

Bálók látogatására igenis azért határozza el magát a családok tulnyomó része, mert ösmertetséget keres a leánya számára tisztességes s a társadalom által approbált formák közt. A férjhezmenő hajadonok a bálai ruhákban jól festenek s a képzelhető legelőnyösebb színben tűnnek föl. Szépségük ugyszólván kirakato kerül s hadd hódítson a szépség és báj. S győzőn a szerelem, ha ugyan még van szerelem a világon.

De mi történik a bálakon? A tánczos legények vagy úgy járnak el, mint a szabadkai ifjak és csak asszonyosságokkal tánczolnak, a kinek férjeit le akarják kötelezni, vagy pedig csak olyan lányoknak udvarolnak s olyanokat visznek táncba, akiknek hozományáról autentikus adataik vannak. Sőt vannak információs vállalkozók, akik az érdeklődő és házassági frigyre lépni óhajtó tánczos legényeknek megbízható adatokat szolgáltatnak minden hajadon hozományáról.

Amely leánynak nincs hozománya, vagy csak kevés hozománya van, az egész bizonyosan ülte marad, de még bizonyosabb, hogy völegényre sem tud szert tenni. S meg vannak a bálai költségek, de fedezet nincs sehoh. A dologban pedig az a szomoruan természetes, hogy olyan lányoknak, akinek szép a hozománya, nincs szüksége arra, hogy bálba menjen. S nem is igen mennek oda. Más szavakkal kifejezve: a gazdag lánynak nincs szüksége bálra, a szegény hiába megy bálba. Mert ma már nem a szépség és báj hódít, hanem a pénz.

Ez az oka annak, hogy a farsangi bálók már hosszú idő óta meglehetősen néptelenek és még meglehetősen szomorúak. Nem nagy jövedelműek kell ahhoz megjósolni, hogy néhány évtized múlva udvari bálakon kívül alig lesz bál.

(t.)

NAPIREND. Naptár: szombat, január 28. — Róm. kath.: Apoll. sz. vt. — Prot.: Nagy Károly. — Görög-öröz: Január 15. Pál. rem. — Zsidó: Teb. 28. — A nap két reggel 7 óra 35 perczkor, nyugszik délután 4 óra 52 perczkor. — A hold két reggel 6 óra 48 perczkor, nyugszik délután 2 óra 27 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Pör Bertalan gyűjteményes kiállításának bemutatása a saját képviselőinek a Könyves Kálmán művészeti szalonjában egész napon át. — A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület háziipari csipkeállítására a Technológiai Iparmúzeumban. Nyitva 9—1-ig és 3—7-ig. Belépődíj 30 fillér. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, keddi kivétellel, 1 korona. — Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalelő múzeumok: Nemzeti Múzeum ásványtára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Iparművészeti Múzeum a vele kapcsolatos japán kiállítással és Leonard da Vinci szobrával 9—7-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—7-ig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum (Akadémia-utca 2.) 10—12-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig.

Nyitvalelő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 9—2-ig.

Nyitvalelő képtárak: A Kéve kiállítása a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — Palmé Charles képkiallitása a Művészothonban (Váci-utca 9.) Nyitva 10—7-ig. Belépődíj 1 korona. — A Művészház kiállítása (Fasor 6.) Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — Delhaes István-émlékiállítás a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10—2-ig. — Nemes Marezell képeinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10—2-ig. — Szépművészeti Múzeum grafikai osztálya. Nyitva 10—12-ig.

— Udvari bál Budapesten. Mint félhivatalosan jelentik, az udvari bár Budapesten február hónap 23-án lesz.

— **Augusztia főhercegnasszony a Műbarátok Körében.** A Műbarátok Körében dr. Strzygowski József bécsi egyetemi tanár, udvari tanácsos ma délután tartotta második előadását, a tegnapián is legnagyobb számú közönség jelenlétében. Végighallgatta az előadást Augusztia főhercegnasszony, aki udvarhölgye kíséretében jött az Iparművészeti Múzeum dísztermébe, ahol az előadás volt. A főhercegnőt gróf Festetich Pálnó és Radisich Jenő miniszteri tanácsos fogadták.

— **Pápai kitüntetés.** A pápa gróf Széchenyi Miklós volt vatikáni nagykövetségnek, aki visszahívó levelének átnyújtása céljából kihallgatáson jelent meg, a Pius-rend nagykeresztjét adományozta.

— **Frigyes főherceg a spanyol királynál.** Madridból jelentik: Alfonz király és Frigyes főherceg ma résztvettek a De Figueras vadászszó-lóalj által tiszteletükre rendezett reggelin.

— **Uj titkos tanácsosok.** A király Maixdorf Kneiszler Leodegar tengeragnak, a közös hadügyminiszterium tengerészeti osztálya főnöke helyettesének és ns. Ripper Gyula altengernagnak, kikötői tengeragnak és a pólai hadi kikötő parancsnokának a titkos tanácsosi méltóságot adományozta a díjak elengedésével.

— **Egy egyetemi tanár balesete.** Az I. számú egyetemi körbenzeti intézetben súlyos baleset érte dr. Siklóssy Gyula egyetemi magántanárt, az ismert szemorvost. A professzor a reczehártya operálásáról tartott előadást hallgatóinak, amikor agyszédülés fogta el, a kés elcsuszott megbénult kezében és átvágta a kezét. A kiváló tudós balesetét titokban tartották, a szerencsétlenség híre csak orvosi körökben terjedt el, ahol őszinte és mély részvétet keltett. Dr. Siklóssy Gyula negyvenhároméves, életerős ember. A tudományos irodalom terén igen értékes munkásságot fejtett ki, egyébként a budai irgalmasok kórházának és az Országos Munkásbiztosító Pénztárnak a főorvosa. Dr. Siklóssyt Torday Árpád tanársegéd vitte haza bérkocsin. Erősebb congestiót, vértörlést szenvedett, amely a lábától az agyáig terjed. Ma jobban érzi magát.

— **Czimadományozás.** A király a pénzügyminiszter előterjesztésére Nagy Árpád pénzügyi számtanácsosnak, nyugdíjaztatása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálatai elismerésül a pénzügyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Görgey Arthur állapota.** Görger Arthur, az agg tábornok állapotáról ma is riasztó hírek voltak elterjedve a fővárosban. Ezek ellenében közölhetjük, hogy a tábornok egy hülésből kifolyólag e hó 2-án influenzában megbetegedett és a Mária Valéria-utca 17. számú házában levő lakásán ágyban kellett fekdünie. Görgey már most sokkal jobban van és a nap legnagyobb részét ágyon kívül tölti. Kezelőorvosai, báró Korányi Frigyes és Herzl Manó egyetemi tanárok biznak benne, hogy a kilencvenhárom éves öreg ur vas szervezete rövid időn belül teljesen leküzdö a betegséget.

— **Királyi kitüntetések.** A király dr. Boncz Ödön és dr. Morlin Emil közoktatásügyi miniszteri tanácsosokat szolgálataik elismerésül a *Lipót-rend lovagkeresztjével* tüntette ki.

— **Király és a köztársasági vezér.** A spanyol köztársasági párt vezére, Costa, nagybeteg, amiről mikor értesült Alfonz király, magántitkárárt elküldte Costa fivéréhez, hogy a beteg pártvezér hogyléte felől tudakozódják. Egyuttal részvétét fejezte ki, hogy a lapok jelentései szerint Costa állapota rosszabbra fordult. A köztársasági pártban nagyon kellemesen hatott a király figyelmessége. A dolog megértéséhez tudni kell, hogy Costa a kulturharcz legizgatottabb napjaiban a Canalejas-kormány mellő állott és kijelentette, hogy a köztársasági pártnak még a királyság megmentése árán is támogatnia kell azt a reakció ellen vívott harcában.

— **Államtitkárból vezértengernagy.** Berlinből jelentik, hogy Tirpitz tengerészeti államtitkárnak a vezértengernagyi rangot adományozták.

— **Uj mentőhajók.** Fiuméből jelentik nekünk: A hajógyárban egy új rendszerű mentőhajót építenek az osztrák-magyar haditengerészeti mérnök tervei szerint tenger alatt járó naszádok mentésére. Az új mentőhajó már a nyáron elkészül.

— A német császár és a szabadkőművesek. Berlinből jelentik nekünk: Annak a hírek a kaposán, hogy Vilmos császár a *Varázsfuola* operából töröltetett minden olyan részletet, amely vonatkozásban van a szabadkőművességgel és hogy a császár a klerikálisok bujtogatásai következtében ellensége lett a szabadkőművességnek, az udvar köréből a következőket közlik: Igaz, hogy Vilmos császár letette a szabadkőműves páholyok protektorátusát, de ő kívánta *Frigyes Lipót* hercegtől, hogy fogadja el a poroszországi három legrégebb nagypáholy és a birodalmi nagypáholy nagymesterségét. A császár tavaly jelen volt a nagypáholy rendházában adott lakomán és a páholyháznak arcképét adományozta. Az is igaz, hogy klerikális részről megpróbálták a császárt a szabadkőművesség ellen hangolni, de akkor a császár így felelt:

— Jó lesz, ha ilyesmivel nem alkalmatlankodnak nekem. Atyám és nagyatyám is szabadkőművesek voltak és ők bizonyára tudták, hogy mit cselekszenek.

A színházak főintendánsi hivatala kereken megegyezik, hogy a *Varázsfuola*n bármilyen változtatást tettek volna.

— **Stetina államtitkár egy vasut megnyitására.** *Stetina József* kereskedelemügyi államtitkár ma reggel Debreczenbe utazott, hogy holnap, szombaton, a kereskedelemügyi miniszter képviseletében a debreczeni nagyvárosi helyi érdekű vasutat ünnepiesen átadja a közforgalomnak. A megnyitón ünnepesen még részt vesznek *Horváth Károly* vasúti főfelügyelő és *Szűcs András* miniszteri osztálytanácsos, a kereskedelemügyi miniszterium részéről. *Geduly Gyula* államvasúti igazgató, az építőosztály főnöke és *Papp János* igazgató, a gépészeti osztály főnöke, az államvasut igazgatósága részéről, továbbá a műtanrendőri bizottság. Az első vonat, amelyvel a forgalom megnyílik, szombaton délelőtt kilenc órakor indul Debreczenből Nagyváradra. Az államtitkár a délután folyamán látogatásokat tett és Debreczen ipari és kereskedelmi intézményeit és iskoláit, valamint a Máv. intézményeit tekintette meg. Este színházban volt. Kilenc órakor a város lakomát rendezett az államtitkár tiszteletére. A lakomán Bihar vármegye nagyobb küldöttséggel képviseltette magát. Az első felköszöntőt *Kovács Lajos*, Debreczen polgármestere mondotta, aki melegen üdvözölte az államtitkárt. *Stetina József* államtitkár az üdvözlésre válaszul, tolmácsolta a kereskedelemügyi miniszter üdvözlését, akit politikai elfoglaltsága tartott vissza, hogy személyesen jöjjön le a vasut megnyitására. A város további virágzására üriti poharát, amelynek — reméli — egyik jelentős tényezője lesz a most megépült vasútvonal. (Éljenzés.) Beszéltek még *Domahidy Elemér*, *Miskolczy Ferenc* főispánok, akik a két vármegye közönségének nevében adtak örömkünnél kifejezést, hogy a vasut létrejött, *Szűcs András* miniszteri osztálytanácsos és még számosan.

— **Az epilepsia gyógyítása.** Egerből jelentik: *Látrányi Sándor*, az irgalmasrend kórház főorvosa ma szétküldött kísérleti adagokat a lipótmezői gyógyintézetbe és a pozsonyi állami kórháznak, hol szintén nagyszámú vannak eskórosok. A szér a legközelebbi hetekben általános forgalomba kerül. Füllérnyi nagyságu, hófehér színű az epuratin, melyből a beteg naponként 2—3 vagy négyet vesz be; a kúra három hétig tart. Látrányi nagy reményekkel néz az intézeteknek beküldött adagokkal való kísérletek elé.

— **Tüntetések a japán anarchisták miatt.** Milánóból jelentik nekünk: Tegnap este közel három ezer szocialista és anarchista újból üntetést rendezett a japán konzulátus előtt. A zavargásoknak a rendőrség és a katonaság vetett véget. A dulakodásban mind a két részen többen megsebesültek és a rendőrök hat tüntetőt letartóztattak.

— **Bádagosból — mágnás.** Berlinből jelentik nekünk: Vilmos császár születésnapja alkalmából *Plato Ágoston* nagyiparost, aki bádagosmesterséggel kezdte és most a hannoverai kézműves kamarának elnöke, kinevezte az urakháza tagjává.

— **Hitvesgyilkosság.** Marosvásárhelyről jelentik: A városhoz közel levő Mezőpálinka községben Diák János vagyonos parasztagda ma reggel ittasan tért haza, amiért összeszólalkozott feleségével és fiával, akik dorongokat ragadtak és agyonverték őt. Az asszony és fia ezután a holttestet a kutha dobták. A csendőrség a két gyilkost letartóztatta. Azzal védekeznek, hogy Diák évek óta állandóan brutálisan bánt velük és ma is megöléssel fenyegette őket.

— **Külföldi hírszolgálatunk.** Sok rossz intézményünk közt van egy nagyon rossz: a *Magyar Távirati Iroda*. A gyatraságát mi nyögjük, szerkesztőségek, mert ez a drága pénzzel fizetett és nagy kormánytámogatásban részesülő könyvnyomatos a lapok segítőtársa, külföldi tudósítója akar lenni. A magyar lapok nem tarthatnak minden magyar helyen és minden külföldi városban tudósítót, aki azonnal jelentést küld, ha valami fontosabb dolog történt, hanem a *Magyar Távirati Irodától* várják a tudósításokat. A konkurrenzia nélkül álló könyvnyomatos azonban távolról sem felel meg hivatásának. Szervezetlen és megbízhatatlan. A különböző helyeken judicium nélküli embereket tart, akik, hogy keressenek, megsürgönyzik a legérdektelenebb ügyeket, ellenben konfuzus és ügyetlen tudósításokat küldenek, ha igazán nagy események történtek. A külföldi hírszolgálat még rosszabb. Ha egyáltalában idejében érkezik valami, akkor az olyan értelmetlen, hogy újságíró legyen, aki eligazodik rajta. Ma egy újról négy vagy öt sürgöny jön. Kész a khaosz, mert a jelentéseknek nincs eleje és nincsen vége. A legtöbb esetben pedig egyáltalában nincs jelentés. Tegnap este például hiába vártuk, hogy Drezdából hír érkezzen *Strauss Rikard* „Rosencavalier“-jének a bemutatójáról. Lehet, hogy a Távirati Irodának ez nem esemény, de az egész zenevilág számára szenzáció ez az operabemutató és meg kell hogy érjen őt sort a Magyar Távirati Irodának is, amelyet külföldi tudósításokért fizet a magyar sajtó. Persze, hogy nem jött egy sor se és ma reggel a magyar zenebarátok hiába keresték a magyar lapokban azt a táviratot, amely jelentette volna, hogy sikerrel vagy kudarczal végződött-e a bemutatás. Mit csináljunk: a magyar lapoknak ezental is huszonnégy órával kell utánakozniuk a külföldi lapoknak, mert a mi külföldi hírszolgálatunk siralmasan rossz és nincs módunkban más forrásokhoz fordulni. A Magyar Távirati Irodának privilégiuma van. Sőt kettő van. Az egyik, hogy egyedül áll a maga nemében. A másik, hogy oly rosszul dolgozhatik, ahogy akar, még se tesznek ellene semmit.

— **A magyar köztársaság első bajnoka.** Nagy György volt országos képviselő, aki jelenleg Hőmezővársárhelyen ügyvédekedik, tudvalevően nemrégiben kijelentette, hogy köztársasági pártot alakít, amelynek már közel tízezer híve van. A nagyhangú kijelentésre dr. *Endrey Gyula* volt országos képviselő, a *Vásárhely és Vidéke* című lapban cikket írt, melyben *hőbortnak* nevezte Nagy György vállalkozását és beszédét, mert — ugymond — Vásárhelyen a párthoz egy szál tisztességes ember sem kap. Dr. *Nagy György* erre a másik helyi lapban megtámadta *Endreyt*, aki provokálta Nagy Györgyöt. Ma reggel kilenc órakor a felk pisztolypárbajt vívtak egyszeri golyóváltással. Sebesülés nem történt. A felek nem békültek ki.

— **A temesvári törvényszék szenzációja.** A temesvári törvényszéken különös bünténynek akadt nyomára. Az egyik polgári bírónál megtörtént, hogy mikor tárgyalást akart tartani valamely ügyben, ijedten látta, hogy fontos aktaesemény hiányzik. Ezek az esetek sűrűn ismétlődtek, de mivel kisebb perekről volt szó, sikerült az ügyet elsimítani. Tegnap azonban egy egészen nagyszabású aktaeseményt fedeztek fel. Nem kevesebb, mint *kétszáznyolcvanöt ezer korona* magánjogi pert akart elővenni a bíró, amikor kiderült, hogy a pörnek egy koesiderékra való, *mázsás aktaeseménye* elűnt. A bíró kénytelen volt ezt a megidézett felekkel közölni, akik zugolódva távoztak. Az eset ennél súlyosabb, mert az akták között *eredeti okiratok* is voltak, amiktől az egész nagy pör sorsa függ. A megriadt bíró egyik szolgálójára gyanakszik, aki haragszik rá és állítólag *boszorból tünteti el az aktákat*. A bíró — mint Temesvárról jelentik — már meg is tette ellene a bünvádi följelentést. Külön följelentést tett a súlyosan érintett peres fél, aki a példátlan esetet a temesvári ügyvédi kamaránál, sőt az igazságügyminiszternél is bepanaszolta.

— **Egy milliós örökség utja.** Laibachból jelentik nekünk: Tegnap meghalt itt *Sehal* postatitkár, aki egymillió koronát hagyott hátra. Ezt a vagyont hűgától örökölte, aki mint cselédleány vándorolt ki Egyiptomba, ott felesége lett egy török pasának, a férje őt tette meg általános örökösévé.

— **A kereskedelmi minisztérium köréből.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Pechár Gusztáv* kereskedelmi muzeumi aligazgatói czimmal és jelleggel felruházott királyi iparfelügyelőt, továbbá *Réty Menotti* ipari főfelügyelői czimmal és jelleggel felruházott királyi iparfelügyelőt királyi iparfelügyelővé, *Mányi József* és *Vajda Géza* királyi főmérnököt műszaki tanácsossá, *Szabó Lajos*, *Órley János* és dr. *Szegedy-Maszkák Elemér* királyi iparfelügyelőt királyi ipari főfelügyelővé, *Várady Miklós* királyi főmérnököt, *Kardos József* műszaki tanácsosi címmel felruházott királyi főmérnököt, *Lauer Bódog* királyi főmérnököt, *Dósa László*, *Józsa Pál*, *Hvozdivics Antal* és *Varró Domokos* műszaki tanácsosi címmel felruházott kir. főmérnököt műszaki tanácsossá, *Hegyi Gyula* királyi iparfelügyelőt királyi iparfelügyelővé, *Kohut Henrik*, *Keleti Izsó*, *Karácsony Endre* és *Wufka Ernő* királyi főmérnököt műszaki tanácsossá. *Vécsí Ede* királyi iparfelügyelőt királyi ipari főfelügyelővé, *Faludi Béla* királyi főmérnököt műszaki tanácsossá, *Pozsonyi László* királyi iparfelügyelőt királyi ipari főfelügyelővé, *Meininger Péter*, *Vámos Ignác*, *Végh István*, *Alt Miksa*, *Németh József*, *Weiss Ignác*, *Novákovits Péter*, *Débold Béla* kir. főmérnököt, dr. *Buchberger József* miniszteri főmérnököt, *Novák Ferenc* műszaki tanácsosi címmel felruházott miniszteri főmérnököt, *Macher Ernő*, *Brunswick Gyula*, *Toperczer Ákos*, *Sándor Lajos* és *Reischl Ferenc* királyi főmérnököt műszaki tanácsossá, végül *Sipos Lajos*, *Simák Lajos*, *Preszler Miklós* és *Dietz Miklós* királyi mérnököt, *Péterffy Dénes* főmérnöki címmel felruházott királyi mérnököt, *Kruspér Béla* királyi mérnököt, *Jámbor Adolf* és *Barna Bertalan* főmérnöki címmel felruházott királyi mérnököt, továbbá *Novák Tivadar* és *Vasdinnyey Pál* magyar királyi államasuti mérnököt királyi főmérnökké; végül *Szabó Sámuel* m. kir. tengerészeti akadémiai tanárt ezen minőségében a VII. fizetési osztályba nevezte ki.

— **Diák-sztrájk.** Krakóból jelentik nekünk: Az egyetemi szabadelvű diákság ma este gyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy hétfőn megkezdí a sztrájkot.

— **Egy öreg újságíró Ugron Gáborról.** Az „Egyetértés“ történetével is összefüggőnek azok a nagyon érdekes visszaemlékezések, amelyek „*Ugron Gáborról*“ most a *Szegedi Naplóban* megjelentek. Az „*öreg újságíró*“ nevezet alatt *Seffer László* régi, kiváló hírlapíró társunk, a *Szegedi Napló* jelenlegi szerkesztője, az „*Egyetértés*“ egykori buzgó segédszerkesztője — írogatja az érdekes történeteket, melyek egyike a híres „*Székhely puccsa*“, a másik a nemkevesebb emlékeztető „*Janszky-ügy*“ kulissza-titkait hozza nyilvánosságra. Nemesak *Ugron Gábor*nak, de az *Egyetértés* régi szerkesztőjének is dicsőségére válnak ezek a visszaemlékezések, mert a történet lapjaira is feljegyezték azokat a nagyhatású nemzeti mozgalmakat, amelyek *Ugron Gábor* első szereplésével egyidejűleg az *Egyetértés* szerkesztőségéből kezdeményeztettek és vitettek igen sokszor országos diadalra. A Hentzi-síriját koszorúzó *Janszky tábornok* izgalmas ügyével is az *Egyetértés* tüzelte fel az önzertes magyar hazafiakat. A képviselőházban, az utczán, vívótermekben hetekig húzódtott és lobogott ez az ügy. *Seffer* segédszerkesztőt gróf *Horváth-Toldy* ebből az ügyből kifolyólag sebezte meg pisztolypárbajban. Érdekes, hogy az általános választójog gondolata is ekkor került felszínre. Az „*öreg újságíró*“ visszaemlékezésének idevonatkozó részét itt adjuk:

— Az utczán tüntetések, tiltakozó népgyűlések tovább folytak. Beleszólt a hadsereg szelleme felett való vitába *Albrecht* főherceg is szerajevói toasztjával. Az izgalmaimnak végre *Tisza Kálmán* miniszterelnök egy csillapító királyi kézirat kiészkezlésével vetett véget. A felzúgott közhangulat csakugyan csillapodott. A mozgalom politikai rendezését azonban bántotta az, hogy a nemzetet minden közjogi vívmány nélkül, a hadsereg minden reformja nélkül, a hadsereg szellemére vonatkozó minden intézményes biztosíték nélkül *szavakkal* lehetett lecsendesíteni. A királyi kézirat hatásán észlélve, amikor az *Egyetértés* szerkesztőségében találkoztunk, *Herman Ottó* kirántotta *stílijét*, *Ugron Gábor* pedig dühösen így szólt hozzám: „*Alaposan szervezni kell a nemzeti ellenállást!*“ Az általános választójog gondolata, nem mint az emigránsok által importált liberális eszme, hanem mint a gyakorlati függetlenségi politika követelménye ekkor merült fel először.

— **Eltűnt rendőrkapitány.** Hunyadmegyében a főispán és egy kiküldött bizottság megvizsgálják a közigazgatási hivatalokat. Állítólag sok ott a botrány és Tóth Elemér dévai főkapitányt is felfüggesztették hivatalos pénzek szabálytalan kezelése miatt. Másrészt azt is rovására írták, hogy a választáskor a dévai munkapárt érdekében nem volt eléggé tevékeny és erélyes. Tóth Elemér a felfüggesztése után azonnal eltűnt Déváról. Most azután híre terjedt, hogy az üldözött ember elemésztette magát. Egyik hír szerint mérget ivott, másik jelentés azt állítja, hogy szíven lötte magát, még pedig az édesanyja temetése után. Ugyanis amikor a főkapitány anyja fia sorsáról értesült, *szívszélhűdésben* meghalt. Pogány Béla hunyadmegyei alispán, egy hírlapíró előtt következőleg nyilatkozott az eltűnt főkapitány sorsáról:

— Nincs tudomásom arról, hogy Tóth Elemér öngyilkossá lett volna. Ellenőrizhetetlen híreket én is hallottam a dolgról, de nem hiszek bennük. Tény az, hogy Tóth Elemér Déváról a felfüggesztés után és most nem ad életjelt magáról. Már annak is híre kelt, hogy megmérgezte magát. Én azt hiszem, hogy Petrozsényben van a feleségénél. Ami a fegyelmi ügyet illeti, arról annyit mondhatok, hogy súlyos pénzkezelési szabálytalanságokról van szó. Politikai üldözésekről is beszélnek, de e tekintetben én nem kívánok nyilatkozni. A hunyadmegyei vizsgálatok különben tovább folynak. Jelenleg Hátszegen működik a bizottság.

— **Leégett gyapotraktár.** Alexandriából jelentik: Ma leégett egy gyapotraktár. A kárt 100.000 font sterlingre becsülik.

— **Egy fővárosi kereskedő tragédiája.** A Dunaparti korszón egy hét előtt megdőbbsé jelennek voltak tanúi a sötétlő urak és hölgyek. A zajló Dunán egy akkora jégtáblán, mint egy éhélő-asztal, egy uriruhás ember feküdt és görcsösen kapaszkodott a jég szélébe, kétségbeesetten kiabált segítségért. A korszó elegáns közönsége leietett az utolsó rakodópartra s izgalommal lesték a mentőkísérleteket. Egy rendőr csónakra szállt egy hajóslegénnyel s az uszó jégtábla felé evezett. Azonban hiúhavaló volt minden igyekezetük, mert a jégzajlás olyan erős volt, hogy a csónak nem bírta áttörni. Időközben a tüzoltókért telefonoztak, akik teljes felszereléssel csakhamar meg is jelentek. Éppen azon tanakodtak, miképpen férközhethének a mentőkötéllel a szerencsétlen kűködőhöz, amikor a jégtábla egyet billent s a rajta levő ember befordult a vízbe. Nem is merült föl többé. Csak annyit tudtak megállapítani, hogy a jégtábla utasa önként került veszedelmes helyzetébe. Ugyanis a Margithidről öngyilkossági szándékkal a Dunába ugrott; nem esett a vízbe, hanem egy arra uszó jégtáblára, amely aztán egy darabig menedéket adott neki. A rendőrség végre egy heti nyomozás után megállapította, hogy az öngyilkos egy fővárosi cég belső tagja, Trenkl Ede. Évek óta idegban szenvedett s valószínű pillanatnyi elmezavarában követte ez az öngyilkosságot. Negyven esztendő volt. Csak nemrég került ki a sanatóriumból. Családja külföldre készült a beteg emberrel, aki azonban nem akarta elhagyni a fővárost. A múlt hét elején vadonatúj ruhába öltözött s eltávozott hazulról. Azóta nem látták. Kétségbeesett családja mindenfelé keresette, míg végre most, több szemtanu vallomásából kiderült, hogy az uszó jégtábla halottja azonos Trenkl Edével. Holttestét még nem vette partra a víz. A Trenkl testvérek sorában ő a negyedik, aki kiváló művészi tehetség volt, hirtelen halt meg szélütés következtében. A második fiu megsérlette a kezét, vérmérgezést kapott s ebben pusztult el, a harmadik elesett, belső sérülést szenvedett s néhány nap múlva meghalt.

— **Házasság.** Dr. Nagy György volt országgyűlési képviselő február 7-én kötött házasságot Kormieckly Ottikával.

Frank Gusztáv, a Magyar Kender- és Lenipar Rt. dunaföldvári kendergyáruinak vezetője, eljegyezte Haas Reginát Dunaföldváron.

Serényi Antal kassa-oderbergi vasuti főellenőr és neje, Prieger Mária leányát, Erzsikét eljegyezte Legányi Dezső felsőlövői főgimnáziumi tanár.

Laschner Antal üveges Budapesten, január 22-én eljegyezte Krieger Rízát.

— **Majombiztosítás.** Mórícznak, a majomgeniének haláláról más helyen számolunk be. S el is parentáljuk illendően, ami kijár egy jobblétre szenderült majom urnak, aki élő kortársai közül toronymagasságban emelkedett ki, minthogy tudta a hegedűn a nyiretyűt végighuzogálni, tudott cigarettázni, tudott biciklizni is tudot sok egyebet is, amit az időszi krónika följegyzett róla és méltó helyet foglal majd el a tudós majmok történetében. Meghalt azonban, mert minden majom halandó és akármilyen kiválóan képzett majom volt is, a halál őt sem kímélte meg. Kimult bizony ő is és méltó arra, hogy szobrot állítsanak neki. Különösen a gazdája részéről érdemelte ki azt a figyelmet, hogy emléksobrot állítson neki, mert amíg élt, körülbelül kétszáz ezer koronát szerzett neki s halálával is jócskán juttatott pénzt a szerencsés majomgazdának. És éppen ez az utóbbi momentum érdekes. Vannak, akik azt állítják, hogy a majom élete 150.000 koronára volt biztosítva. Mások pedig határozottan mondják, hogy a biztosítási összeg 300.000 korona vagy márka volt. A világ méltán kíváncsi lehet arra a külön tarifára, amelyet a biztosító társaság készített a majom számára. Mert a majomnak különben is rövid az élete (maximum 15 év), fogságban még rövidebb s ha idomítva van s minden estén természetével ellenkezésben álló módon „dolgozik” produkcióival, még ennél is rövidebb. Ezenkívül állatokát büntetlenül lehet láb alól eltenni, ha a gazda megunta a majom életét s föl akarja venni a biztosítási összeget. Egy jó adag tifus-bacillus beoltásával a majmot könnyű szerrel lehet erről a világról a másikra szállítani. Érdekes lehet tehát a valószínűségi számítás, melynek alapján a társaság elfogadta a majom életbiztosítását. De az is igaz, hogy ezt a majmot sáhajtvá irigyelheti meg száz meg százezer ember, aki-nek nincs módjában magát biztosítani, még ha jobban is tud cigarettázni, hegedűlni és biciklizni, mint az immár jobblétre szenderült Móríczi majom.

— **Álarozos rablók.** Nyitráról táviratozzák: Rovinczko községben tegnap két ismeretlen álarozos rabló betört Sonnenfeld Adolf korcsmájába. A korcsmáros nem volt otthon és a rablók az aszony homlokára szegett revolverrel kényszerítették, hogy pénzt, ezüstneműt és ékszereit adja ki. Mielőtt elmentek volna a rablók, a cselédet késsel mellbeszurták. A csendőrség erélyes nyomozást indított, de eddig sikertelenül.

— **A kegyetlen Ördög.** Makó város közönségét nagy izgalomban tartja egy sándorfalvai gazdaembernek, Ördög Józsefnek kegyetlenkedése. Néhány hónappal ezelőtt egy tizenkét éves árva fiút fogadott szolgálatába, akit a legkegyetlenebb módon kizsárolt. Ostort fogott s a fiút addig tánczoltatta, míg eszméletlenül össze nem esett, azután addig ostromozta, amíg ismét magához tért fájdalomában. A gyermek szép gondör haját úgy nyíratta le, hogy hosszú hajcsikokat meghagyott a fején. Emiatt a társai kigunyolták s a szegény gyerek már az utcára sem mert lépni, annyira szégyelte fejének csufaságát. Néhány nappal ezelőtt a gyermek megszökött kintzójától s attól való félelmében, hogy gazdája rátalál, a mezőkön bujkált étlenszomjan, fáva. Ma reggel talált rá a rendőrség Makó közelében. A fiút csavargásért letartóztatták. Csak az őrszobában panasolta el kinszenvedéseit a fiu. A kegyetlen gazdát letartóztatták, a fiút pedig a kórházba szállították, mert az egész teste kékre-zöldre van verve.

— **Pestis és kolera.** Adenből jelentik: Hivatalos jelentés szerint a legutóbbi Hodeidába érkezett csapatok között kolera pusztit. Már a hodeidai lakosság körében is fordultak elő kolera megbetegedések. Karbinból jelentik: Tegnap 33 kínai halt meg pestisben. Ma Lobedew orosz orvosnő, egy orvos tanhallgató és egy ápoló. Egy másik ápoló pestisben megbetegedett. Szibériából a járványvidéken működő orvosok segítségére hat orvos és 50 ápoló érkezik.

— **Elfogott kivándorlási ügynökök.** Csernovitzból jelentik nekünk: Novo-Selika csizrák helységben letartóztatták 29, többnyire jómódu községi lakót, akik egy külföldi tengerhajózási társaság szolgálatában Bukovinából parasztnépet és orosz bevándorlókat csábították az amerikai kivándorlásra.

— **Lázadás egy megkegyelmezés miatt.** Londonból jelentik nekünk: Délafrika angol gyarmati uniójának kormányzója, Gladstone életfogytig tartó fegyházra változtatta meg egy néger halálos ítéletét. A szerencsés egy fehér asszonyt megbeeste- lenített. Egész Rodezia fellázadt a megkegyelmezés miatt. A fehér lakosság tiltakozó gyűléseket tart és nyíltan fenyegetőzik, hogy ha a néget nem végzi ki a hóhér, akkor meg fogják lincselni.

— **Népszámlálás rendőri segítséggel.** Makóról jelentik: A Bajza-utca 1903. számú házában egyedül lakik hosszú évek óta Özv. Szepesi Jánosné. A szomszédok azt beszélik, hogy 10 év óta idegen ember be nem tette a lábát a házába. A népszámláló-biztos sem akarta bebecsáfáni. Mágori Samu, számláló-biztos több ízben tett kísérletet a bejutásra, de dacára annak, hogy a kaput kézzel láb- bal döngötte, az öreg asszony nem nyitott ajtót. Végre is a számláló-biztos jelentést tett a rendőrségnek. Az idézést hívó rendőr sem tudott bejutni a házába, s így az idézést a kapura ragasztotta. Özv. Szepesi Jánosné nem ment el az idézésre a rendőrségre, hanem letépte a kapuról az írást. — Végre is a főkapitány három rendőrt küldött érte, aztán valahogy bejutottak a házába és magukkal vitték a népszámlálástól annyira huzódzó matrónát, akit renitenskedésért szigorúan megbüntettek.

— **Mérgező fagyalt.** Londonból jelentik: Egy berlini déli lap azt jelentette, hogy Manchesterben mérgező fagyalt élvezése következtében sokan megbetegedtek. Ez ügyben a Reuter ügynökség kijelenti, hogy a Manchesterben és Ecclesben történt számos hastífusz megbetegedés oka valószínűleg az olasz kereskedők által árusított mérgező fagyalt. A betegség azonban, mely különösen gyermekeknél lépett fel, már novemberben tört ki. Összesen 151 megbetegedés történt, ezek közül 14 volt halálos kimenetelű.

— **Negyvenéves szolgálati jubileum.** A beregszászi posta- és táviróhivatal hétfőn ünnepelte meg köztisztviselői állás hivatalvezetőjének, Hódobay Emil postafelügyelőnek negyvenéves szolgálati jubileumát, mely alkalmából egy a tisztikar, mint az altisztai és szolgazemélyzet remek kiviteli emléktárgyakkal lepte meg őt, felettes igazgatósága pedig üdvözlő és elismerő okiratot küldött neki.

— **Az elzúllott dzsentrí fiu.** Valamikor sokak- tól irigyelt életet élt Panajcsy Kálmán. Ott élt fenn Bécsben, az udvar fényében s ma egyszerű ágyrajáró a Vig-utca 22. számú ház első emeleté- nek 8. számú lakásában. A mezitlábos dzsentrí reklámcédlőket osztogat a Rákóczi-uton s amit ezért kap, abból tengeti életét. Valamikor dúsgaz- dag ember volt és ezer hold prima föld felett rendelkezett. De könnyelműsége nem ismert határt, különösen, mikor sorsa összehozta Karola Czecczi- liával, a híres orfeumi bájnövel. Elfogott a pénz és elhagyták barátai s barátai is. Családja sok- szor kisegítette siralmas helyzetéből. Nagynéje Ferenczy Ida, néhai Erzsébet királynéknak volt fel- olvasónője, évi hater ezer korona apaszszal támogatta. Alig kapta kezéhez az első támogatási ösz- seget, két hét alatt elverte az utolsó fillérig. Ettől kezdve elfordult a rokonság tőle s mint rek- lámcédlőelosztogató tengeti életét.

— **A csengerbagosi haramia keresi a halált.** A szatmárnémeti börtönben Németh Kaczi Károly- nak, a csengerbagosi rablógyilkosnak azóta nem volt nyugta, hogy gyilkos társa, Hamzó Lajos öngyilkos lett. Fájt a szíve ő kenyeres pajtása után s elhározta, hogy meghal. A múlt éjjel négyezer egymásután követett el öngyilkos kísérletet. De nem sikerült meghalnia. Az örök, akik Hamzó öngyilkossága óta nagyon vigyáznak a rabokra, meg- akadályozták Németh Kaczi Károlyt, hogy utána menjen a halálba társának, akivel együtt gyilkol- ták meg az öreg csengerbagosi korcsmárost.

— **Tettenért zsebtolvaj.** Tegnap este a Steinhart-mulatóban Klein Lipót magánhivatalnok ész- revette, hogy valaki az óráját ki akarja lopni a zse- ből. Megragadta a zsebtolvajt, két rendőrt hívott és a tolvajt bekísértette a főkapitányságra. Itt megállapították, hogy a tettenért zsebtolvaj Dor- spitz-Finkel Ignác négyezer büntetett veszedelmes zsebtolvaj. A rendőrség a tolvajt letartóztatta.

— **Egy falu lángokban.** Bonyhádról jelentik: Ozora községben ma nagyarányu tüzvész pusztított, amelynek tizenegy ház esett áldozatul. A tüzet a nagy szélviharban csak nagy nehezen lehetett lokalizálni. A kár mintegy 100.000 ko- rona.

— **Képviselők lovagias ügye.** A képviselőház tegnapi ülése alatt *Huszár* Károly a kazárkérdés szerdai interpellációjának következményeként a folyóson lovagias affér keletkezett *Huszár* Károly és *Farkas* Pál képviselők között. *Huszár* Károly képviselő megbízottai *Lenkey* Gusztáv és *Füzes-séry* István dr. hírlapírók. *Farkas* Pál képviselő megbízottai *Farkas* Zoltán és báró *Radvanszky* Antal képviselők ez ügyben ma délelőtt a Házban tárgyalásra jöttek össze. A támadt affér kölcsönös nyilatkozatokkal békésen intéződött el.

— **Bünpör a vétkes bukás miatt.** A rendőrség néhány nap óta egy nagyszabású családi bűnyűben folytat nyomozást. A Főherceg Sándor-utca 2. szám alatt levő *Kállai F.* és *Társas* motorgyáros cég beszüntette a fizetéseit s hitelezői esődöt kértek ellene. A cég tulajdonosa, *Kállai* Ferdinánd s a volt társtulajdonos, *Kállai* Viktor, a kereskedelmi törvényszék előtt ez év január 7-én tizenhét esetben tették le az esküt, hogy vagyonuk nincs. Dr. *Horthi* Jenő ügyvéd feljelentést tett a rendőrségen a két testvér ellen, hogy tudatosan nyolcvanháromezer korona erejéig megcsalták. Az ügyvéd a cég jelzálogilag biztosított váltóiért jóállást vállalt, ennek dacára olyan váltókat is leszámitoltak, amelyekre árut nem adtak, tehát azokat felhasználni nem volt joguk. De leszámitolták — minden jelzálogi biztosíték nélkül, teljesen fizetéképtelen egyének váltóit is. Ugyancsak feljelentést tett *Deutsch* Károly is, aki a cégnél hétszázötvennégy koronáját vesztette el. Mind a ketten azt is előadták feljelentésükben, hogy a cég könyvei a hitelezők megkárosítása végett egytől-egyig meg vannak hamisítva. A nyomozás során több tanu azt vallotta, hogy a *Kállai F.* és *Társas* cég évről-évre hatvan ezer korona tiszta haszonnal dolgozott s hogy igen nagyértékű gépeket engedtek át a Valuta Bank Rt.-nak. Ez azt a gyanút erősítette meg, hogy nagy összeg készpénzt rejtettek el a feljelentett gyárosok. Ez a nagy összeg kétszáz ezer koronára rug, amely a feljelentők információja szerint, a Szalai és *Társas*-féle bankházban Szalai Irén néven van betétként elhelyezve. A rendőrség ma kapta meg a vizsgálóbíró végzését, amely a cég összes bárhol található ingóságaira vagy követelésére elfrendelté a bűnyű zárlatot. Elrendelték ezenkívül *Kállai*éknak ellen a házkutatást és üzleti könyveik lefoglalását is, továbbá a Szalai-féle bankházban állítólag elhelyezett kétszáz ezer koronás betét lefoglalását. A bűnyű zárlatot tegnap foganatosította a rendőrség és pedig meglepő eredménnyel. Megtalálták ugyanis az eredeti és a hamisított üzleti könyveket. Továbbá százezerkoronás értékű elrejtett gépet. A Szalai-féle bankházban csak negyvennyolcezer korona betétet találtak, amit szintén lefoglaltak. Az ügyben még tovább folytatják a nyomozást, amely eddig is már igen szép eredménnyel járt. Ugy, hogy nincs kizárva, hogy a megkárosított hitelezők is részben hozzájutnak pénzükhöz *Kállai*éknak ellen pedig hamis eskü címén is megindítják az eljárást.

— **Az anya öngyilkossága.** Hajduböszörményből jelentik: P. Nagy György birtokos réti-tanyai birtokán lakott fiatal feleségével *Ignáth* Klárával. A fiatal asszonyt hosszabb idő óta gyógyíthatatlan betegség kinozta és az éjjel, amíg férje látogatóban volt az asszony apjánál a városban és csak egy 9 és egy 5 éves kis fia maradt otthon, férjének vadászfegyverével agyonlőtte magát. Az asszony zsinort kötött a fejever kákasára és a zsinor másik végét jobb lábának nagy ujjára akasztotta s így sűtötte el a fegyvert. A gyermekek a lövés zajára felébredtek, de a szobából nem mertek kimozdulni és csak reggel mentek át a szomszéd tanyára, hogy a jószágokat beteg anyjuk helyett megotassák és itt mesélték el, hogy az éjjel lövést hallottak.

— **Megenyhült a tél.** Besztercebányáról jelentik: Zólyomgyégyében szokatlanul enyhe az időjárás. Hó nincs, de annál többet esik az eső. A Garam-folyó nincs befagyva és így jégvány fenyeget.

— **Vadorzók boszúja.** Bonyhádról jelentik: Pörköly-pusztán erdőirtás közben *Ruzsik* József és *Stefankó* József erdőőröket tegnap egy kidölt fa maga alá temette és mindkettő azonnal meghalt. Az azonnal megindított vizsgálat kiderítette, hogy a két erdőőr vadorzók boszújának esett áldozatul. A két vadorzót a csendőrség nyomozza.

— **Kidölt fa a Városligetben.** A Szépművészeti Múzeum hatalmas épülettömege és a Wampeties-féle fogadó között pázsitos téren lombtarlott öreg fák nagynehezen várják már a rügyfakasztó tavaszt. Görbén nőtt ákácok, füstös törzsű szilek között egy eugár, szép növésű, hatalmas jegenyefa is büszkélkedett ott a gyeppázsit közepén. Duzzadó erővel várta a tavaszt a sudár fiatal jegenye is, amely mint fehérpalástos királynő messze kimagaslott a törpébb növésű hajlott öreg fekete fák közül. Am, nem ért már több tavaszt, madárdalos rügyfakadást a Városliget gyönyörű jegenyefája. Ma már halottnézők állodogáltak körül a kidölt törzsét.

— **Az éjszakai szélvihar döntötte ki.** — magyarázta a kíváncsiaknak egy busképű, fázós kertészféle ember.

A zöldes gyepen mintha óriás emberi test feküdt volna holtan, élettelenül, olyan megható volt ez a látvány. Az egészséges, duzzatag erős fiatal fa holtteste, amelyet a gyepesföldből tövestől együtt szakított ki a rettenetes éjszakai szélvihar. Lám törpe bokort nem érheti soha ilyen veszedelem, békét esdekelve lapul a földhöz a földrengető viharok pusztítása előtt.

— **Szélhámos váltóhamisító.** A székesfehérvári rendőrkapitányság értesítése szerint ott egy eddig ismeretlen egyén az ottani sütő iparosoktól azon ürügy alatt, hogy egy állítólagos ügynőktársaság megrendeléseit hatálytalanítsa, több sütőiparos névalírását megszerezte. Az így megszerzett névalírásokat váltókra hamisította s azokat a váltókon szereplő egyének hamis aláírással ellátott levelek felmutatása mellett egy székesfehérvári pénzügyintézetnél leszámitoltatta. *Weisz* Antal sütőmestertől azon ürügy alatt szerezte meg aláírását, hogy felmutatott neki egy levelet, melyben egy budapesti korcsmáros megbízta őt, hogy hajtsa be követelését egy sütősegédétől, aki most állítólag *Weisz* Antalnál dolgozik. *Weisz* a levél hátlapjára rávezette, hogy a keresett segéd nem tartózkodik nála s ezt aláírásával is bizonyította. Az ismeretlen férfi személyleírása: 28—30 éves, középnél valamivel kisebb termetű, gömbölyű, de nem telt arccu, szurós tekintetű, fekete szétválasztott hajja, kis fekete bajusza, kissé kifelé hajlott lába, iparos osztályhoz tartozónak látszó egyén, barna felső kabátot, csikos nadrágot és fekete puha kalapot viselt. A rendőrség nyomozza.

— **A plébános ur, meg egy asszony.** A böcsi Siebenhírten plébániájáról tegnap megszökött *Arany-Seress* Ferenc plébános. Ennek a szökésnek azonban kompromittáló előzményei vannak. Egy előkelő tizenhétéves asszonyka ellen válópórt adott be férje, indokolva hozza fel azt, hogy a plébános lakására eszta a feleségét. Viszont a plébános rágalmaszást és zsarolást jelentette fel a férjet, azt állította, hogy őt eszta el az asszony a lakására, mikor is a férj pénzt akart zsarolni tőle. Ugy látszik, hogy a pap mégis bűnösnek érzi magát, mert tegnap egy levelet írt a polgármesternek, amelyben kéri őt, hogy mindenféle hivatalos dologban helyettesezze, dr. *Nágl* káplánhoz forduljon. A főtisztelendő pedig eltűnt. A rendőrség kiadta ellene a köröztetési parancsot.

— **Uj ut a Szimplonon át.** Berni jelentés szerint az olasz kormány arról értesítette a svájci szövetségi tanácsot, hogy a Szimplonon második katonai utat szándékozik létesíteni.

— **Leégett nagykereskedés.** Marosvásárhelyről jelentik: *Tischler* Józsefnek a Fő-téren levő fűszer-, festék- és gyarmatáru nagykereskedése ma reggel ismeretlen okból kigyuladt. A tűz gyorsan terjedt tova és lokalizálni lehetetlen volt. Az egész üzlet leégett. A kár 60-000 korona.

— **Megszökött ékszeresaló.** Rothberger Jakab budapesti ékszerészről *Reisz* Jenő budapesti, 35 éves, nő, ékszerészsegéd 500 korona értékű ékszerrel esalt ki azzal, hogy vevője van rá, de nem számolt el az ékszerekkel, hanem megszökött. Az ékszereket elzalogosította s a zálogjegyeket is eladta. Szökésénél egy régebbi utlevelét használja. *Reisz* Jenőt nyomozzák.

— **Családirtás.** Hzenburgban a múlt éjjel egy *Becker* nevű iszákosnak ismert munkás ittas állapotban megölte feleségét, két egy-három éves unokáját és megsebesítette sógornőjét, akit reménytelen állapotban szállítottak a kórházba. A gyilkos föl akarta magát akasztani, de megakadályozták.

— **A turkesztáni földrengés.** Pétervárról jelentik nekünk: Gerniből most jöttek részletes jelentések a legutóbbi földrengésről. Rövid időközökben többször egymásután ismétlődött a földrengés. Ezernél több ház falai megpedeztek, tömérdek sok bedőlt, ötven ember meghalt és több mint száz megsebesült. A városban igen nagy lett a rémület. A lakosság a szabadban tanyázik. A hivatalokban szünetel a munka, mert a hivatalnokok sem mernek visszatérni a középületekbe. A mezőkön hatalmas máglyákat gyújtottak s azok körül melegedik a hajléktalan nép.

— **Száznyolczéves asszony.** Dunaföldváron ma meghalt *Reich* Henrikné 108 éves asszony.

— **Kutatások az aradi vértanúk esontjai után.** Megemlékeztünk azokról az ásatásokról, amelyeket az aradi vértanúk esontjainak kiásására az aradi vesztőhelyen folytattak. Híre terjedt, hogy a vértanúk esontjait feltalálták. Tényleg találtak is esontokat, több vasgolyót, vasdarabokat. Azonban az aradi ereklyemuzeumban behatóbb vizsgálat után megállapították, hogy ezeknek a esontoknak semmi közük sincs a vértanúhoz. Az ásató bizottság súlyosan tévedett, mert amit kiástak, az nem egyéb, mint elporladt állatcsont-hulladék. Hathi munkának és 700 korona költségnak ez az eredménye. Másik szomorú következménye a kudarcnak pedig az, hogy az aradi vértanúk emlékére emelt, obeliszk egészen rossz helyen áll. E kettős kudarcot egy harmadik is követte, ugyanis a bizottság a közös hadügyminisztériumhoz fordult, hogy a *sánczárókban agyonlőtt négy vértanú maradványainak kiásására adjon engedélyt.* A hadügyminisztérium azonban mindaddig még csak válaszra sem méltatta a bizottság kérelmét.

— **Az orosz anarchisták.** Pétervárról jelentik: A belügyminiszter a külföldi titkos politikai rendőrségek jelentései alapján írásban dolgozta ki az anarchista társaságok üzelmeiről szóló jelentését. Adatok bizonyítják, hogy Angliából kerültek Oroszországba az első anarchisták és egy *Koganovics* nevű angol származású ember volt az, aki Pétervárról az első anarchista társaságot alakította. 1907. elején Varsóban titkos szövetség létesült a német császár meggyilkolására. Ezek az anarchisták maguk közül négy elszánt embert szemeltek ki s elküldték őket Charlottenburgba. Hogy mi történt velük, az titok maradt. Az összeesküvő anarchisták nem tudták mire vélni elmaradásukat s még két embert küldtek Berlinbe, ezek aztán kézrekerültek. Egyikük azonban öngyilkos lett.

— **Vonatösszeütközés.** Az osztrák észak-i vasút igazgatósága a következő kommunikét teszi közzé: A *Chirlitz-Turas-Sokolnitz* vonalon tegnap este kilenc óra tizenöt perczkor két tehervonat összeütközött. Az egyik gép és több kocsi kisiklott. Hérom vasuti alkalmazott megsebesült. Az összeütközés oka valószínűleg helytelen forgalmi intézkedésben keresendő. A vizsgálatot megindították.

— **Uj selyemgyár.** Tolnában a meglévő selyemfonógyár mellé egy új gyárat emelnek és a nagyarányú építkezések már teljes erővel megindultak, hogy a selyemtenyészést és gyártást, amiből a fél megye lakossága él, előmozdítsák.

— **Pokolgép az utcán.** Barcelonából hivatalosan jelentik, hogy délelőtt 11 és fél órakor a városban elött egy puskaporral tölött, bádoggal készített pokolgép felrobbant. Emberéletben nem esett kár s anyagi kár sincs.

— **Öngyilkosság a kaszárnyában.** *Onczó* Péter, a szegedi 46. gyalogezred ővezetője *Mannlicher* fegyverével agyonlőtte magát. Tettének oka ismeretlen.

— **Sirgyalázás.** *Graglia* olasz városkában a múlt esztendőben a „Cita di Napoli“ nevű vándor színésztrupp vendégszerepelt és *Buonvino* igazgató a „Hamlet“ előadását hirdette. Csak a próbákra vette észre az igazgató, hogy a darabnak egyik fontos kelléke hiányzik: a temetői jelenethez szükséges koponya. Gyors elhatározással a városka sírásójához fordult, aki hajlandó volt két lira és hat színházjegy ellenében két jó karban levő koponyát szállítani. Az előadáson a polgármester is jelen volt s gyanusnak tűnő fel előtte a koponyák eredete, vizsgálatot indított, amely aztán kiderítette a valót. *Buonvino* igazgatót és *Nafia* Adolf sírásót sirgyalázás miatt egy-egy hónapi fogházra és 300 lira pénzbüntetésre ítélték.

— A csendőrtiszti állomány betelt. A magyar tartalékos tisztek kiválójainak a tovább szolgálásra, az érvényesülésre eddig szép teret nyitott a csendőrtiszti pálya. Sok művelt, felsőbb iskolát végzett magyar fiu került így vezetőrangba a csendőrtiszti kornál, azonban ez a pálya is betelt és elrekesztődött fiaink elől. Ugyanis felhivatalosan azt jelentik, hogy a magyar királyi csendőrtisztikában beálló fogyatékek pótlására ez idő szerint oly sok zászlós és hadapród van, hogy újabb egyéneket egyáltalán nem vesznek fel próbaszolgálatra.

— Széngázmergezés. Ma reggel az Úteg-utca 17. számú ház egyik lakásában eszméletlen állapotban találtak Schratz Béla harminczkétéves kocistát és a feleségét, Krisztian Lujzát. A mentőket hívták hozzájuk, akik megállapították, hogy a házaspár széngázmergezés következtében betegedett meg. Tegnap este lefekvés előtt befűtötték a kályhába. A szénfűtőt beszorította a kályhában kifejlődő széngáz, amely a szoba levegőjét megtöltötte és ettől a házaspár rosszul lett.

— Életunt magánhivatalnok. Minap bejelentették a rendőrségen, hogy Wollek Árpád Géza budapesti születésű huszonnégyszáz éves magánhivatalnok eltűnt Szerdahelyi-utca 10. számú lakásáról. Aznap reggel egy ismeretlen férfi az összekötő vasúti hidról a Dunába ugrott. A hídton hagyta téli kabátját és kalapját, amelyben hozzátartozói Wollek Árpád ruháira ismertek. Valószínű, hogy a Dunába ugrott férfi Wollek volt.

— Megszökött a rablógyilkos szerzetes. A czenstohói Pálos-zárdának a rémségeiről már többször írtunk. Most azt jelentik, hogy a czenstohói templomrablás és gyilkosság főtettese, Mahov szerzetes megszökött a vizsgálati fogságból.

— Belebukott a kutba. Bittera Árpád harminczkétéves nagyszalontai vak földbirtokos tegnap udvarán a kutba esett és mivel senki sem volt a közelben, aki segítségére lehetett volna, a vízbe fuladt.

— Veszedelem a hóban. Batumból jelentik: Rendkívül erős hóesés állott be. Sok ház a hó nagy súlya alatt beomlott. Több ember is életét veszítette. A forgalmat a hófúvás következtében beszüntették.

— Az első zulukaffer-képviselő. A délafrikai parlamentben most először történt, hogy egy zulukaffer lesz képviselő. Ugyanez a bensülött ügyvédi diplomát is szerzett és a napokban szerepelt először a johannisburgi bíróság előtt egy pörben. A parlamentben még csak ment valahogy, ott elkeveredett a többi képviselő között, bár huzódzkodtak tőle, de a törvényeszen a „fehér” ügyvédek valóságos gyűlölettel fogadták ezt a konkurencziát.

— Egy vak család nyomorban. A család fenntartója huzamosabb idő óta beteg s emiatt teljesen kereket nélkül van, lakbérét sem tudja fizetni, most telnek idején lakás nélkül marad, ha a jószívű emberek adományaikkal segélyére nem jönnek. A jószívű emberektől kér támogatást Mészáros István. Szíves adományaitak küldjék VII. ker., Francia-ut 42. földszint 13. címre.

— Halálozás. Trauschenfels Emil képviselő, a kormánypart szász nemzetiségű tagja ma Rottenbiller-utcai lakásán 75 éves korában meghalt. Egyike volt a ház legidősebb tagjainak. Első ízben 1865-ben választották meg képviselőnek. Aztán miniszteri titkár, majd tanfelügyelő lett. Erről az állásáról a milléniumkor köszönt le, amikor a nagydísznői választókerület mandátumot adott neki.

— Simonyi-Semadam Sándor országgyűlési képviselő neje, Kovács Szidónia 45 éves korában meghalt. Ma délután temették a II. Kacska-utcai gyászházba.

— Idősebb Gál György nyug. közéleti jegyző, volt 48-as honvédelmadnagy 79 éves korában Besztercebányán meghalt.

— Londonban tegnap meghalt a parlament egyik legképzettebb és legtübbet emlegetett alakja, a radikális politikájáról és köztársasági érzelmeiről ismert Dilke Károly 68 éves korában. Valamikor nagy szerepet játszott az alsóházban, volt államtitkár is, de botrányos válpöre miatt egy időre leszorult a politikai térről. Kiváló képességeivel azonban el tudta feleltetni botrányát és megint képviselő lett, de régi tekintélyét nem tudta többé visszanerni. Irodalmi téren is működött.

— Bittermann Nándor, a zombori tájoltó-egyletnek 30 éven át volt tb. főparancsnoka és a Bácska című lap kiadója és tulajdonosa ma 72 éves korában meghalt Zomborban.

— Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 21. Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

— Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

— Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatti a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermek-torna- és vívásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(A „Bábjáték” öltözőkén.)

A Nemzetiben Pierre Wolff „Les Marionettes” című drámája, mely Párisban a kétszázadik előadás jubileumán túl is vonzott közönséget, foglalkoztatja most a művészeket, díszletfestőket, szabókat. Csupa sürgés-forgás a színház. A próbák se- rényen folynak és — nem lévén szerző a próbákon — sokkal simábban is.

A női főszerepeket ezuttal ama három kitünő művésznőnek juttatták, akik újabban a legmostohább elbánásban részesülnek. Holott a közönség mind a hármát, minél gyakrabban szeretné a szinpadon látni. Ezek: Csillag Teréz, Vizváry Mariska és Váradi Aranka.

Különösen Váradi Arankának jut nagy feladat az újdonságban és a fiatal művésznő, aki a Faust és a Vadkacsa óta a gárda legelső sorába emelkedett, nagy ambícióval dolgozza ki szerepét.

De nemcsak a „Bábjáték” szerepei okoznak fejtörést a művésznőknek. A francia szerző toille- dolgában is nagy követelményekkel lép föl. Párisi darabról lévén szó, természetes, hogy a szereplő hölgyek fényesen tartoznak öltözni és hogy ebből kifolyólag versenyre kelnek, melyik lesz a legelegánsabb közöttük.

Három nagy műhely munkásai dolgoznak tizenegy toilleten, amelyek értéke — amennyire kiszámolhattam — tízezer korona körül forog. Magától értetődik, hogy a három szabócég szigoruan elzárja ajtáit az indiszkrét látogatók elől, nehogy elshessék a készülő toille- trükköket.

Ebből az alkalomból szóba jött a „Marionettes” párisi bemutatóját megelőzőleg lejátszódott alábbi kis epizód:

Fernande (nálunk Váradi Aranka) és a báróné (itt Csillag Teréz) személyesítői együtt mentek a világhírű Worth-hoz, hogy kiválasszák a legalkalmasabb szöveteket, dísz és facon-t a kárpáztatos öltözőkékhez.

A nagy szabó fogadótermében találkoztak egy öreg ariestokratával, aki mindennap ott szokott lebzselni, hogy a ki- s bejáró szép asszonyokkal el- csevegjen.

— Hölgyeim, mit végeztek? kérde a kijövő művésznőket.

— Fájdalom, semmit! panaszkodtak ezek.

— Nem találták azt, amit kerestek.

— De igen... csak hogy itt minden megfizet- hetetlen.

— Comment?

— Harmincezer frankon alul nincs béli toillete!

— Oh, — mondja az öreg gavallér, — ezen könnyen segíthetek...

— Ön? ... Oh! ...

És a leendő báróné a legesábitóbb mosolyával jutalmazta a bőkezű mecenást.

— Igenis, ... és ... holnap reggel önnél lesz, Madame, a legkaczerább, a leghatásosabb, a legígézőbb és mégis a legolcsóbb béli toillete!

● Másnap comissionnaire rengeteg faskatulyával állít be a művésznőhöz. Ez boldogan nyitja a dobozt s mit talál benne? ... egyetlen fügefalevet! ... Nálunk még a fügefalevél nem időszerű, így hát a „Bábjáték” toilleteinek kontója meg- marad a tízezer korona összeg magasságában.

(A „Medikus” szerzőjéről.)

Bródy Sándor nem banális. Ezt mindenki tudja. Ma, hogy a Vigszínház a „Medikus” című új darabját hozza színre, különösen alkalmam van ezt konstatálni.

Nemcsak a színházak, hanem Sándor bá' barátai, ismerősei is helyüket se találták a lámpaláz- nak nevezett izgatottság miatt. A szerző ellenben a legnagyobb nyugalommal és hidegvérrel főzte le az idegeskedőket.

— Mit szól Sándor bá' az előadáshoz — kér- deztek a tegnapi főpróba után.

— Tudod fiúkám, — felelte, — a szinpad az... rosszhiszemű ügy! Csak szélhámosoknak való!

(Holnap, valószínűleg ugyanazzal a szép fleg- mával, ennek éppen az ellenkezőjét fogja vallani.)

Egy másik ismerőse az iránt érdeklődik, mit vár a mai bemutatótól.

— Mai bemutató? — Kérdezi Bródy Sándor, bambaságot tetetve. — Hol lesz bemutató?

— Hol! ... Hát a Vig-ben! ... A „Me- dikus” ...

— „Medikus”? ... Mi az?

— Ugyan, no! ... Ne izéljen ... Hiszen ma megy először ...

— Ma megy? ... A „Medikus”? ... Még hozzá — először? ... Tévedés! ... A „Medikus” nem új dolog. Régi, nagyon régi ügy! Már régen ment, mindig megy, napról-napra megy — tudni- illik: a tantième-em! Hidd el fiúkám, annyiszor nem is mehet a „Medikus”, amennyi tantième már — elment!

(Plein air.)

Az egyik fővárosi színháznak van egy derék epizodistája, aki nem tartozik az „abstinenelerek” közé. Erre mutat a kövér, piros ábrázata s különösen sötét éjszakában is ragyogó borvirágos orra.

Valóságos Grütznere. Hiszen mindenki ismeri a bajor festőnek erőző polgárait, kótyagos konfratereit, borkóstolóit. Nem csoda, hogy az egyik piktor-barátja is kitünő modellet látott benne.

— Nagyszerű pofád van, pajtás! — lelkesed- dett a festő.

— Hehe ... azt hiszed? — felelte széles mo- solylyal a színész.

— Persze hogy hiszem! Le is festelek!

— Jó lesz, hehe, nagyon jó lesz!

— Plein air-ben festelek le, pajtás!

— Ott, ott czimborá ... Plénerben ... az jó kis kocsmá lehet ...

(Az orvosi bizonyítvány.)

Faludi Antalról ország-világ tudja, hogy nem- csak a legkötelelességtudóbb színész, hanem egyszer- mind a legkedvesebb kolléga is. Ahol csak lehet, szíveséget tesz színészársainak. Szeretik is ezért valamennyien a Nemzetinél.

De hát ez a nagy szeretet és megbecsülés, nem zárja ki az ugratásokat. Ez már véreben van a bohémnépnek. Egy sikerült tréfa kedvéért még a tulajdon apjukat se kimélik. Nemhogy Faludi Tónit, aki alkalomadtán — kamatostól visszaadja a kölcsönt.

Szokásai közé tartozik, hogy bizonyos megtha- tározott napokon, ellátogasson Császár Imréhez és vele egy-két délutáni órán át elkártyázzon. Örö- mel teszi, de szinte kötelességének is tartja, hogy nagynevű lábbadozó kollégáját szórakoztassa.

E napokban valami különös véletlen folytán megefeledkezett a kártyapartiról, nem ment el Császárhoz. Nagyon restelte a dolgot és semmi- csetre sem akarta elárulni feledékenységét.

— Szeretném úgy tüntetni fel a mulasztást, — mondta Horváth Jenőnek — miatha betegség miatt nem mehettem volna el.

A kövér Tutyu mindig hajlandó mőkázni, így hát akkor is, tüstént kész volt a haditerve.

— Nagyon egyszerű a dolog! — szolt pokoli komolysággal — irok orvosi bizonyítványt ...

— Ejnye be jó lesz — hálálkodott Faludi — ülj le, kérlek, és írd meg azennal.

Tutyu nem kérte magát és öt perc múlva kész volt az orvosi bizonyítvány. Faludi annyira sietősnek találta az ügy tisztázását, hogy meg se nézte az írást, hanem zsebre dugta és rohant Császárhoz.

— A multkor nem jöhöttem, beteg voltam — mentegetődzött — itt a bizonyítvány.

Császár Imre sajnálkozott s részvéte jeléül bepillantott az orvosi bizonyítványba. Komoly arca mosolygásra változott, mert ezeket olvasta:

Orvosi bizonyítvány.

Ezennel bizonyitom, hogy Faludi Antal, a Nemzeti Színház kitünő tagja, pillanatnyi heveny agylágyulás

tünetei között megbetegedett és gyógykezelésem alatt állt.

Budapest, 1911. január 25-én.

Dr. Horváth Jenő.

(Az *ül-Lehár.*)

A „Herczegkisasszony” világhírű szerzője immár Olaszországban is nagyon népszerű. A legtöbb operettjei műsoron vannak Italia összes zenés színpadain. Ez a népszerűség minapában mulatságos esetnek volt előidézője.

Jól tudjuk, hogy a mi ünnepről honfitársunk sokat utazik. Ahol akár a „Origanyszerelme”, akár a „Víz özege”, a „Luxemburg grófja” vagy a „Herczegkisasszony” jubilál — és hol nem jubilálnak ezek? — megjelenik a *Lehár* Ferencz mosolygós alakja, s végigdirigálja művének 100. vagy 200. vagy félezredik előadását.

Az egyik turini színház igazgatója heves szerelemre gyuladt egy milánói vöröshajú primadonna iránt, s a két szerelmes minden szabad napját felhasználta, hogy találkozhassék. Olyankor a direktor átrándult Milanóba, vagy pedig a kis diva elrúgta Turinba. Hogy pedig érkezésüket feltűnés nélkül tudathassák egymással, a népszerű *Lehár* nevét használták föl. A formula így hangzott:

„Este érkezem. Vonatnál várjon.

Lehár.“

Egy ideig pompásan ment a dolog. De történt. Hogy a színház igazgatója megbetegedett. Negyven fokos lázban nyomta az ágyát. Helyette a titkár intézte a színház ügyeit, vele semmit se közöltek, nehogy izgassák.

E napokban táviratot hoztak a direktor nevére. A titkár felbontotta. Ez állt a sürgönyben:

„Este érkezem. Vonatnál várjon.

Lehár.“

— Per bacco! — kiáltott a titkár. Fél óra múlva érkezik a vonat. Egy percet se késhejtünk.

Nagyon jól akarta csinálni a dolgot. Nem csak ő maga bujt frakkba, hanem a rendezőt, a karmestert és az elsőrendű operette-tagokat is mozgósította, hogy az illusztris vendéget minél méltóbban fogadhassa.

A vonat megérkezett, a művészcsoport előrenyomult, de *Lehár* Ferencznek se híre, se nyoma. Helyette a milánói szép primadonna tolt a fitos orroscskáját egy elsőosztályú kupé ajtaján.

Valahogyan kimagyarázódott a „félreértés”, de azért most már Turinban is, Milanóban is *Signorina Lehár*-nak csufolják a kis énekesnőt.

(A saját színházából kivezették.)

Sziklai Kornélról szól az ének. Eriől a genialis komikusról, aki mialatt a Városligeti Színházban a „Halhatatlan Lump”-ot játssza, ráér *Kis Színpad*-ának jövő évi nyári műsorán gondolkodni, s mialatt a Rottenbiller-utczai, téli, *Népszínpad*-ának ügyeit intézi, a legújabb alakításához kaczagtató trükköket eszel ki.

A múlt vasárnap is ott állt a *Népszínpad* nézőterén. Állt, mivel minden széken ült valaki és több szék már nem fért el a teremben. Ellenőrizte a színészei játékát. Vagyis úgy tett, mintha minden mozdulatukra figyelne, pedig egészen más, szenzációs tervek motoszkáltak az agyában.

Éppen akkor teljesítette első inspekcziós szolgálatát egy fiatal rendőrtisztviselő. Az új seprő, jól seper. Tehát tüstént észrevette az álló pasast, holott állni a színházban nem szabad. Nyomban oda ment és illedelmesen, de erőlyesen megszólította:

— Tessék leülni.

— Mi? kérdezte szórakozottan *Sziklai*, anélkül, hogy oda fordult volna.

— Üljön le!

— Bi? ismételte kérdését a direktor-komikus, most már náthás kiéjtéssel.

A tisztviselő azt hitte, hogy renitenskedik: farkon fordult és intett a rendőrnek:

— Vezesse ki ezt az embert!

A rendőr szót fogadott, karon ragadta *Sziklai* és csak a folyosón bocsátotta el.

(Az *„Ödipusz”* — két cirkusban.)

Most aztán azt is elmondom, hogy milyen

szenzációs terv motoszkált a *Sziklai* Kornél agyában.

Ismeretes az a szerencsétlen idea, hogy a Magyar Színház személyzete majmolni fogja a berlini Reinhardtéknak azt a balsikerű produkcióját, hogy „Ödipusz”-t a városligeti cirkusban előadják, *Reinhardt* Miksa rendezésével, diszleltével, jelmezeivel.

Nem szölok arról, drámai művészekhez méltó feladat-e Szofoklesz klasszikus verseit azon a porondon mondani el, ahol egyébkor lovak nyerítése és bohócok rikoltozása hangzik. Erre a kérdésre annak idején megfelel a komoly kritika, no meg — *Sziklai* Kornél.

Az „Ödipusz” cirkuszi színrehozása ugyanis első sorban veszélyezteti a városligeti színházak egyszisztenciáját. Az ötletes művész-direktor tehát jó eleve gondoskodott a védekezésről. Nagyszerű eszméje támadt:

Ő is színrehozza „Ödipusz”-t. Még pedig ő is cirkusban adja elő. Természetesen paródiáról van szó. Már el is készült a maga nemében páratlan remekmű: „Ödipusz Budapest”, mely lépten nyomon követi a klasszikus mintát — kaczagtató kifigurázásban.

Sziklai a Barokk-dí-cirkusz igazgatójával kötött csereszerződést, amely szerint, amíg az ő társulata a cirkusban játszik, Barokk-díék a kis színpadon fognak bohóckodni.

Ödipuszt maga *Sziklai* fogja játszani, még pedig — lóháton. Minden jelenése után a szolgálk elseprik a ló — nyomait. Minthogy pedig *Reinhardt* Miksa közreműködését nem sikerült megnyerni, a rendezést helyette egy *Schusinhardt* nevű impresario vállalta el.

A közönség körében — mint mondani szokás — élénk érdeklődéssel néznek a két cirkuszi produkció elé.

Egy látesőves ur.

(*) „*Rosenkavallier*.” Strauss Richard egy alkalommal, mikor arról volt szó, hogy meddig terjed az érzelmi momentumoknak zenei megkomponálása, kijelentette, hogy ezen a téren határt szabni nem lehet, vagyis mindennek megvan a megfelelő zenei kifejezése épp úgy mint az irodalmi. Csak talentum kell hozzá, mondotta s úgy látszik, ezeknek a kijelentéseinek akart alapot szerezni, mikor megtagadva művészi multját a sötét vérszagu tragédiák megzenésítője mint a legtükéletesebb, vig-opera komponista mutatkozott be. „*Rosenkavallier*” ezimén írt darabja, melyet tegnap mutatott be a dresdai opera, teljesen elütö az eddigi kompozícióitól. Salome és Elektra lelki ingadozásainak, vérszomjas vágyakozásainak kifejezője olyan művet írt, mely csupa báj, csupa kedvesség. A lelki sötétség, a hátborzongató küzdelem megzenésítője sokoldalú egyéniségének legvilágosabb, legpajkosabb hangulatát öntötte ki. A darab, melynek szövegét *Hoffmansthal* Hugó írta, egy Mária Terézia korában játszó kedves szerelmi história. Bár nem közönséges, mind a mellett nem annyira kiváló, hogy Strauss zenéje mellett figyelmet kelthetne, sőt vannak hibái is; nem teljesen egységes a zenével, jobban mondva nem egészen simulékony. Mig Strauss a bécsi rokokó-hangulatot a menuette- és valzer-zene egy bámulatosan meglepő, könnyed kompozíciójával fejezi ki, addig a hűretető a bécsi dialektussal akarja elérni ugyanazt. Talán éppen ez a legnagyobb hiba, mert zavarólag hat, vagy zavarólag hatott a müncheni közönségre. A darabnak kétségtelenül legkimagaslóbb része az első felvonás kettőse, melyet Werdenberg hercegnő és Octavian, a darab főhőse énekelnek. E szerelmi motívumnak minden üteme csupa melegség, csupa üdőség és derű: talán Romeo és Julia szerelmét jellemezni legjobban. Ez egyszersmind a legértékesebb rész, de a közönség sokkal inkább honorálta a valzereket, melyek bár jellemzőek Strauss művészetére, mindamellett nem nélkülözik a légyságot, a színt s a meleget. A közönség igen nagy lelkesedéssel fogadta a darabot. A diadai persze teljesen Straussé volt. A szereplők tükéletesen alakították az egyes szerepeket s külön-külön kell megemlítenünk

Schuch titkos tanácsost, ki a darabot dirigálta s kinek érdemei semmivel sem kisebbek a szerzőinél. A közönség már hat órákor teljesen megtöltötte a színház foyerjét. Előkelőbb közönséget szerző nem is kívánhatott volna. Ugyiszólván Európa minden nemzete képviselve volt a nézőtérén.

(*) Az Operaházban holnap, szombaton a „*Rajna Kincse*” kerül színre a következő szereposztással: Fricka — Flattné, Freia — M. Medek, Erda — Fodor Aranka, a három sellő — Szilágyiné, R. Berts, N. Valent, Wotan — Szemere (előszőr), Alberich — Takáts, Loge — Arányi, Mime — Déri, Fasolt — Várady Sándor, Fafner — Venczell, Donner — Ney B., Froh — Pichler. Vezényel Márkus Dezső karmester, rendező Alszegey Kálmán főrendező. (Évi bérlés 19. szám, kezdete 7 órákor.) Vasárnap a „*Herczegkisasszony*”-t adják Szamosi, Ambrusné, Környey, dr. Székelyhid, Flattné, N. Valent, Kornai, dr. Dalnoki, Mihályi, Déri, Hegedüs, Ney B., Kertész Ö., Kárpát és Kertész V. fellépésével. (Bérlészetűnet 8. szám, rendezés hely-árak, kezdete 7 órákor.) Hétfőn este 6 órákor olesó helyárrakkal ifjusági előadásul a Troubadour van műsoron, melyben Leonorát ez alkalommal először éneklí Hardy Helén, a többi közreműködő Fodor—Lunardi, Rózsa, N. Bodor K., Kárpát, Juhász, Budai, Nápolyi lesz. A dalmü után „A törpe gránátos” című tréfás balletet adják Pallai Anna, Brada Ede és Pini fellépésével. (Bérlészetűnet 9. szám.)

(*) Wiener Concertverein. Ismét a szokott teljes tökéletességű élvezet, ismét a legenergikusabb karmester és ismét a legengedelmesebb zenekar. Minden ütem százszorosan át gondolt, számtalanszor helyesbített és a végtelenségig szabatos; Löwe Ferdinand a jobb kezében, a jobb kezének a kis ujjában tartja az egész zenekart; nincs új elgondolás, nincs más akarat, nincs semmiféle kezdeményezés, — csak Löwe van és az, amit ő akar és amit ő akar, az — ha nem is az egyedül lehetséges — feltétlenül nagyszerű s lebilincselő. Ma Beethoven humoros szimfóniáját, a hetediket dirigálta. Dvorak E-moll szimfóniáját és Strauss Tod und Verklarung-ját, amelyet már két év előtt, a Don Juannal együtt hallottunk tőle. A Beethoven csupa meleg derű, édes mosolygás ölelte át, az allegretto és memetto nem lehet nemesebben és grációzusabban megkomponálni, mint a Löwe-ada illusztráció volt, az allegro vivace pedig csak úgy tobzódott a féktelen szilajságtól és harsogó jókedvtől. Dvoraknál különösen a largo volt utólrhetetlenül finom, halk szérségek aranyozták be, szinte hihetetlen báj szuggerált Löwe a becsületes szöke zenekarba. A scherzo és allegro kevésbé mutatós, de exakt kivitelben alig lehet másként és jobban elképzelni. Végül: Strauss híres műve, félelmes és gyötrelmes haláléneke telve volt reszkető borzongással, a zenekar valóságos vonaglott, sirt és szenvedett Löwe kérelhetetlen pálczája alatt. A közönség megigézve hódolt minden szám és minden tétel után a nagy mesternek, aki közepeszerű zenekarával a legfelsőbb művészetet tudja adni s adta ma is. (k. m.)

(*) Egy magyar zeneszerző kitüntése. Torontály Dénes a hazai konzervatórium tanára Montenegró királyának ötvenéves uralkodói jubileuma alkalmából egy harci indulót szerzett, melyet az uralkodónak ajánlott. Ma a következő levelet kapta a művész Montenegró királyának udvari marsalljától:

Mélyen tisztelt uram! Volt szerencsém kompozícióját ő felsége elé terjeszteni és levélét felolvasni. Ő felsége a király nagyrabcsülvé szép és nemes motívumait, önnek ezen kompozíciójáról a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott. Ő felsége örül, hogy indulója, mely a „Montenegro királya” ezimét fogja viselni, hozzá fog járulni ahhoz, hogy a lovagias magyar nemzet művészi körében élénkebb legyen az érdeklődés Montenegró iránt. Ő felsége ezen érületéről biztosítva, kérem fogadja tiszteletem kifejezését. Stojadinovic, udvari marsall.

A nő már megjelent s Méry Béla zeneműkereskedésében kapható.

(*) Az Akadémia képei a Székely Bertalan-kiállításon. Székely Bertalanak a Képzőművészeti Társulat által rendezendő képkiallításán a Magyar Tudományos Akadémia is részt vesz két képpel. Az Akadémia a kiállításra a kiváló mester két igazán nagyszerű alkotását küldi el, hogy a kiállítás anyagát ezekkel is bővítsé. Az egyik műalkotás báró Eötvös József képe, a másik pedig báró Eötvös József egyik benső barátját Szalay Lászlót, a kodifikátort és történelmőrt ábrázolja.

(*) **Magyar zeneszerző sikere Londonban.** Mór Emánuel magyar zeneszerzőnek két operettjét: a Nászharangokat és Pompadurt tegnap este adták először Londonban, a Savoy-színházban. Mind a két operett nagyon tetszett s különösen a Pompadur valószínűleg sokáig fog műsoron maradni.

(*) **„A kőfalon túl“ bemutatója.** Szombaton lesz a „Kamarajáték“ első eredeti bemutatója, Szederkényi Anna „A kőfalon túl“ című drámája. A dráma fő női szerepét Feld Irénnek szánta a szerző. Érdekes szerepekhez jutottak F. Lányi Irma, Dobos Margit, Simonyi Mária. A többi női szerepet Saláth Etel, Bordócz Krisztina, Hállay Adrienne, Török Emma, Mátyás Vilma, Mátray Margit, Szentesi tiszteletadó Gellért Lajos fogja játszani. A bemutató szombat este 8 órakor lesz az Orsz. Zeneakadémia színházi termében. (VI., Liszt Ferenc-tér 12. sz.).

(*) **Nagybeteg művésznő.** Münchenből írják nekünk, hogy a Budapesten is jól ismert Preusse-Matzenauer Margit kamaraénekesnő, a német operaszínpad egyik legelőkelőbb művésznője, Preusse volt operaénekesnek s jelenleg énekmesternek a felesége, aki pár héttel ezelőtt Budapesten is hangversenyzett, négy heti szabadságot kért és egy berlini sanatóriumba vonult. Egyidejűleg híre kelt annak is, hogy Preusse válogóindított a felesége ellen.

(*) **Reinhardt „Ódipusz“-a Budapesten.** Reinhardt Miksa, a berlini Deutsches Theater igazgatója és a Magyar Színház igazgatója, kibérelték a budapesti Beketow-czirkusz összes helyiségeit, abból a célból, hogy ott az „Ódipusz király“ előadását a budapesti közönségnek is bemutassák. A magyar nyelvű előadás szereplői a Magyar Színház tagjai lesznek, akiket az előadáshoz szükséges ötszáz főnyi statisztaszereggel együtt maga Reinhardt fog rendezni, ugyanő szállítja Berlinből a darab nagyszerű kiállítását is. Az „Ódipusz király“ első előadása az eddigi megállapodások szerint szeptember hó 19-én lesz.

(*) **Tolstoj hátrahagyott darabja.** A Magyar Színház igazgatósága megszerezte a Tolstoj hagyatékában talált teljesen befejezett dráma kizárólagos magyar nyelvű előadási jogát. A nagy író hátrahagyott színműve, melynek „Trupp“ (A holttest) a címe, a jövő színházi év folyamán fog Budapesten színikerülni.

(*) **Liszt Ferenc-émlék Doborján.** A sopronmegyei Doborján községben, Liszt Ferenc szülőfalujában bizottság alakult, amely most, a diészt mester születésének századik évfordulója küszöbén, felhívást intéz a magyar közönséghez a Liszt Ferencnek Doborjánban emelendő emlékmű ügyében. A védőséget herceg Esterházy Miklós, disztingvált gróf Zichy János kultuszminiszter és dr. Bón Andre főispán vállalták. Az adományokat a soproni takarékpénztárhoz kell juttatni.

(*) **Székely Bertalan-émlékiállítás.** Székely Bertalan művész hagyatékát a Bajza-utcai freskómesterekől már beszállították a Mücsarnokba és nyomban megkezdtek az óriási anyagnak a rendezését, amelyet a mesternek több neves művész-tanítványa együttesen végez. A kiállítási palota első nagyterme, diszterme lesz a kiállításnak és itt helyezik el Székely Bertalan hatalmas méretű történelmi és vallásos tárgyú festményeit. A nagyteremből balra eső terembe kerülnek azok az olajfestmények, amelyek a mester az anyát és az anyai szeretetet festette meg rendkívül sok változatban és ide kerülnek az egyéb tárgyú genréképek is. A jobboldali első terem az aktok terme lesz és külön-külön termet képeznek az arcképek, a tanulmányfejek, a nagy falfestményekhez készült színes vázlatok, a tájképek, a tanulmányok, a rajzok. A kiállítást február 3-án, pénteken délután 5 órakor József főherceg a Társulat védője nyitja meg személyesen, akivel Augustia főhercegnő is részt vesz és egész udvari kísérete is részt vesz a vernissagen. A fenségeket a Mücsarnokban a kormány részéről, amelynek minden tagja jelen lesz, gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter, a Társulat részéről pedig gróf Andrássy Gyula elnök fogja üdvözölni. A vernissagera a Társulat külön meghívókat bocsát ki.

(*) **Rákóczi Ferenc síremléke.** II. Rákóczi Ferenc sírja fölé a kassai dombon emléket fognak állítani. A művészi pályázaton első díjat nyert pályamű tervezői: Holló Barnabás szobrász és Györgyi Géza építőművész az emlékmű gipszmintáját felállították a templomban a sírbejárat elé. Az emlékművön, mely modern művészi volta mellett is harmonikusan illeszkedik bele a klasszikus építészeti keretbe, Rákóczi lovon ülő alakja domborműben van megörökítve. A szoborbizottság báró Forster Gyula főrendiházi tag elnök vezetésével még e hó folyamán Kassára utazik és a helyszíni szemle alapján fog dönteni az emlékmű végleges kivitele ügyében.

(*) **A római nemzetközi művészeti kiállítás.** Miklós Ödön főrendiházi tag, római nemzetközi művészeti kiállítás magyar csoportjának a kormány-

biztosá hazaérkezett Rómából a fővárosba és most itthon intézi el a kiállítás körüli összes teendőket. A kormánybiztos ezután figyelmezteti a kiállításra részt venni szándékozó művészeket, hogy műveinek legkésőbb február 11-én déli egy óráig kell a Szépművészeti Múzeumba beérkezniük, mert az azon-tul érkezéseket nem bocsátják a jury elé.

(*) **A Mücsarnok emléklakettje.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ötven éves fennállásának alkalmából jubiláris emléklakettet vetet, amelyet bronzban sokszorosított és néhány koronáért forgalomba bocsát, hogy azt a művészet minden kedvelője megszerezhesse magának. A plakettet a Társulat Róna Józseffel, a kiváló szobrászművészettel készítette el, akinek mintája győztesen került ki a nyilvános pályázatból. A plakett vételeire írásbeli előjegyzéseket a Mücsarnok titkári hivatalához kell intézni.

(*) **Márk Lajos Amerikában.** Márk Lajos festőművész, aki a múlt évben Newyorkban rendezett gyűjteményes kiállításával nagy sikert aratott, még mindig Amerikában tartózkodik. A magyar művész az amerikai társaságokban nagy népszerűségnek örvend és több előkelő család részéről kapott arcképmegrendelést. A művész elvállalt művészi kötelezettségeinek teljesítése után visszatér Budapestre.

(*) **Pályázat az erdélyi második színikerületre.** Az erdélyrészi második színikerület választmányja színészetének biztosítása céljából 1911. évi szeptember hó 1-től kezdődő három évi időtartamra, egy próbaév kikötésével, pályázatot hirdet. A pályázni szándékozó színészigazgatók miniszteri koncepciójukat kötelesek bemutatni. A kérvények benyújtási határideje 1911 február 15-ike. Bantpénz a pályázatnál 500 korona, amely összeg az esetleges szerződés megkötésekor 1000 koronára egészítendő ki biztosíték gyanánt.

(*) **Előkészítő ének-tanfolyam.** A középiskolai énektanításra képző tanfolyam felvételi vizsgálatait az Orsz. m. kir. Zeneakadémia újabb határozata értelmében ezentúl a tanév elején szeptember hónapban tartják meg. Hogy már a legközelebbi felvételi vizsgálatokhoz is szakszerűen készülhessenek a jelöltek, a Fodor-féle zeneiskola február hó 1-én egy új négy hónapos előkészítő kurzust nyit, amelynek tárgyai magukban foglalják a Zeneakadémia felvételi vizsgálatának egész anyagát. A tanfolyam díja 200 korona, beirási díj 10 kor. Beiratkozni lehet január hó 31-ig, naponta délután 4-6-ig a Fodor-féle zeneiskola igazgatósági irodájában (Liszt-Ferenc-tér 4.).

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A Kisfaludy Társaság közgyűlése.** A Kisfaludy Társaság február hónap 1-én, szerdán, délután öt órakor tartja tagválasztó közgyűlését a Magyar Tudományos Akadémia képestermében. A kikötött határidőre beérkezett tagajánlások a következők: A költővel betöltendő egy rendes tagsági helyre: 1. Molnár Ferenc elbeszélőt és színíróat ajánlja Abrányi Emil r. tag. 2. Zempléni Árpád lírai és elbeszélő költőt ajánlja Sebestyén Gyula és Vargha Gyula r. tagok. A betölthető három levelező tagsági helyre: 1. Genetz Árvid finn nyelv-tudóst és költőt ajánlja Heinrich Gusztáv r. tag. 2. dr. Kalaza Miksa köznagsbörgi egyetemi tanárt ajánlja Bayer József r. tag. A társaság ünnepélyes közgyűlése február hónap 5-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz az Akadémia disztermében. Az ünnepi gyűlés tárgysorozatát a tagválasztó közgyűlés állapítja meg. Az ünnepi gyűlés után déli 1 órakor disztrakoma lesz a Kontinentál fogadó disztermében. Az ünnepi fölköszöntőt Madách „Ember tragédiája“ ötvenéves megjelenésének emlékére Alexander Bernát r. tag mondja.

* **Uj nemzetközi embertani intézet.** Albert monakói fejedelem új intézetet alakít az emberiség eredetének kutatására. A testi és szellemi fejlődés tanulmányozására. Az intézet Párisban lesz s a fejedelem fényes épületet szánt erre a célra. Az a terv, hogy ebből az intézetből idővel nemzetközi egyetem lesz. Igazgatóul Boule francia tudós van kizemelve, tanároknak egyelőre Breuil párisi Obermayer bécsi professzort fogják meghívni.

* **Az Országos Közegészségi Egyesület ülése.** Az Iskolaeorvosok és Egészségtanárnok szakbizottsága február 3-án, pénteken délután fél hat órakor a Természettudományi Társulat üléstermében ülést tart, melyben folyó ügyekről tárgyalnak és a megüresedett jegyzői tisztsége tölthetik be. Utána dr. Pruzsinszky János a tanárképzőintézet gyakorlati főgimnázium tanára előadást tart a párisi III. nemzetközi iskola egészségügyi kongresszusáról. Vendégeket szívesen látnak.

* **A Protestáns Irodalmi Társaság** ma délután Sztehló Kornél elnöklésével igen látogatott felolvasó ülést tartott, amelyen Sebestyén Jenő tanár olvasott fel „Modern morál és protestantizmus“ címmel. A nagy érdeklődéssel hallgatott előadáshoz számosan szóltak hozzá.

* **A harmadik Petőfi-matiné.** A Petőfi Társaság matiné-bizottsága február 2-án, Gyertyászentelő ünnepén, délelőtt 11 órakor a régi képviselőház nagytermében (VIII., Sándor-utca 8. sz.) rendezi a Petőfi-ház javára harmadik matinéjét, melynek rendkívül érdekes és változatos műsora lesz. Jegyek már a mai naptól kezdve kaphatók Kilián Frigyes könyvkereskedésben (IV., Váczi-utca 32.), a Sándor-utca 8. szám alatti régi képviselőházi portáznál és a Petőfi-ház pénztáránál (VI., Bajza-utca 21.). Ülőhely ára 1 korona, karzajegy 50 fillér.

* **Börkörtani kongresszus.** A VII. nemzetközi börkörtani és syphilografiai kongresszus 1911. szeptember 25—29-én tartják meg Rómában. A kongresszuson, amelynek ideje egybeesik a római világiállításal, igen sok magyar bőrgyógyász is részt vesz. Tárgyalásra a következő kérdéseket tűzték ki: 1. Milyen hatással voltak a syphilisre vonatkozó újabb aetiológiai diasztikái és kísérletes vizsgálatok a syphilis terapiájára, az immunisatio lehetőségére s a syphilis gyökeres vagy abortív kezelésére. 2. A physiotherapia eredményei a börbajok terén. 3. A blastomyiis és sporotrichosis viszonyuk az analog folyamatokkal.

* **A kínaiak hajózásáról.** E címmel tartott tegnap érdekes előadást dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanár a Magyar Hajózási Egyesületben. Rövid történeti bevezetés után a kínai birodalom legnagyobb folyójának, a Jang-cze-kiangnak, igen magas fokra emelkedett hajózási forgalmát ismertette. Dr. Cholnoky előadását sok etnográfiai és a kínaiak kulturális és gazdasági helyzetét megvilágító adattal kísérte. Mindvégig érdekes előadását a nagyszámu hallgatóság lelkes éljenzéssel és tapsal fogadta.

* **A Tudományos Akadémia ülése.** A Magyar Tudományos Akadémia január 30-án, hétfőn délután 6 órakor összes ülést tart. Az ülés tárgyai a következők: 1. Kollányi Ferenc levelezőtag; Knauz Nándor tiszteleti tag emlékezete. 2. Heinrich Gusztáv rendes tag; Jelentése az 1910. évi Vojnits-jutalomról. 3. Néhány folyó ügy. Ülés után a tagok barátságos vacsorára gyűlnek össze a Kontinentál (Frohner) szálló külön szobájába.

Nyiltér.

Érvényben közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Ugy? Hát megint én lennék az oka,

hogy beteg vagy, mert gyalog mentünk haza tanácsosoktól? Hallgattál volna rám, akkor nem ártott volna meg ez az út. Tettél volna néhány Fáy-féle valódi sodeni ásványpasztillát a retikulódba, a hogyan mondtam, mert az a hirtelen temperatura-változásnál kitűnő szolgálatot tesz. Te azonban megelégedtél a sodeniról s ha most meg vagy hűlve, annak csak te vagy az oka. Egy doboz 1 kor. 25 fillér, mindenütt kapható.

Főképviselő Magyarországon és Ausztriában: W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV/I. Grosse Neugasse 17.

FŐVÁROS.

(*) **Bódy tanácsos itthon.** Dr. Bódy Tivadar visszatért szabadságáról és a mai napon ismét átvette a pénzügyi osztály vezetését.

(*) **Tanítók a polgármesternél.** A Rökk-Szilárd-alapból a tanács tudvalegoleg tizenöt tanítónak szavazott meg jutalmat. A megjutalmazott tanítók ma Gerley Széver igazgató vezetésével megköszönték a polgármesternek a jutalmat.

(*) **Utezelnevezések.** A közmunkák tanácsa ma értesítette a fővárost, hogy az I., Átlós-utból nyíló és a Semogyi-uttal párhuzamosan haladó névtelen utcát Ballagi Mór-utczának, az I. ker. Etele-terre nyíló és az Andor-utczáig terjedő névtelen utcát Bródy Zsigmond-utczának, a Ballagi Mór-utczából nyíló és az Andor-utczáig terjedő névtelen utcát pedig Borszéki-utczának nevezte el.

(*) **Uj villamosvasuti vonal.** A tanács felhívta a Városi Villamosvasuti Társaságot és a Köznati Vasutttársaságot, tanulmányozzák, hogyan lehetne a Tisztviselőtelepet közvetlenül összekötni Kőbányával. Felhívta a két társaságot, hogy tanulmányuk eredményéről mielőbb tegyenek jelentést s dolgozzák ki az új vonal tervét.

(A városi eselédkövetítő. A tanács tegnapi ülésén elfogadta a jogügyi osztály előterjesztését, hogy a főváros csinálja meg a eselédkövetítőt és eselédotthont. Elfogadta a tanács a két intézmény költségvetését s elhatározta, hogy legközelebb előterjesztést tesz a közgyűlésnek.

KÖZIGAZGATÁS.

Egy szolgabíró lemondása. Déváról jelentik, hogy az állásáról lemondott *Barna Gábor* petrozsényi szolgabíró, akit a vizsgálóbizottság felfüggesztett. A lemondó levelet három nap előtt küldötte el *Mara László* főispánnak, akinek az írást *Hátszegré* kézbesítették, ahol most a belügyminiszteri bizottsággal vizsgálatot folytat.

A dévai hazárdjátékosok ellen. Déván az utóbbi időben rendkívüli mértékben elharapódzott mindenféle hazárdjáték, amely nyilvános helyiségekben is egész éjszakákig folyt. Végre ma reggel *Liedermann* városi rendőrkapitány megidézte az összes dévai koresmárosokat és vendéglősöket a rendőrségre és kijelentette, hogy ezután a lehető legszigorúbban fogja büntetni és ellenőrizni a hazárdjátékot. A városban a kapitány energikus fellépése meglepőedést keltett.

Adós fizess! Radosa községben különös zendülés ütött ki. Baán-ról érkezett jelentés szerint *Radosa* község lakói a község erdőjét nemrégiben eladták, a vevő azonban a vételért még nem fizette ki. Mindazonáltal az erdőből már vágatta a fát és szállítani akarta. A községbeliek tegnap kivonultak az erdőből és megakadályozták a fa szállításában azzal, hogy előbb fizesse le a vételért. Csendőroket kellett igénybe venni. A lakosság a kirendelt két csendőroket is ellene szegült, úgy, hogy ma újabb 18 csendőrt kellett kiküldeni a zendülők megjuhásztására.

A büntügyi nyomozások költségei. Kassáról jelentik: Abaujmegye alispánjának egy konkrét esetből folyólag a belügyminiszterhez intézett kérdésére a miniszter értesítette az alispánt, hogy a községi, illetőleg körjegyzői kivételes esetekben felszámíthat büntügyi nyomozási költségeket, melyek a kinyomozási költségelöléssel az alispán által kiutaltványozhatók, de csak azon esetben, ha a kir. ügyész vagy vizsgálóbíró, járásbíró, vagy az illetékes főszolgabíró utasította.

Előkészületek békében esetleges mozgósításra. A honvédelmi miniszter értesítette a vármegyei és megyei törvényhatóságokat, hogy a hadtestparancsnokságok legközelebb adatokat fognak kérni arra nézve, hogy mozgósítás esetén hol és mily nagy takarmánymennyiségek fognak esetleg a hadsereg rendelkezésére állani. A miniszter azért utasítja a törvényhatóságokat, hogy azokat az adatokat, melyekre a hadtestparancsnokságnak a hadsereg ellátására vonatkozólag mozgósítás esetére szükség van, idejekorán gyűjtsék és nyilvántartsák.

TANÜGY.

— Az Országos Közművelődési Tanács esztendőnkön délután tartotta *Szell Kálmán* v. b. t. t. elnöklésével szokásos negyedévi igazgatósági ülését. Napirend előtt *Antal Gábor* dunántúli ref. püspök, igazgatótanácsi tag szólalt fel s indítványára az ülés kimondotta, hogy annak a fájdalomnak, amelyet *Szell Kálmán* elhunyt felett érez, jegyzőkönyvileg ad kifejezést. Az igazgatótanács elhatározta, hogy a tanács közgyűlését március végén tartja meg. *Dr. Arkay Kálmán* ezután a jövő évi munkaprogramot terjesztette elő. Jelen-tette, hogy a tanács 1908. december 1-től a mai napig 1210 tanfolyamban 30.253 analfabétát tanított, 4240 községben rendezett az iskolán kívüli oktatás keretben népszerű felolvasásokat, amelyekre az anyagot ingyen küldötte meg a tanítóknak, ugy-szintén ingyen tan- és írószerekkel látta el az analfabétákat is. Az igazgatótanács helyeslőleg tudomásul vette az ügyvezető alelnök azon indítványát, hogy a kulturális érdekek szempontjából *Arkay Kálmán* ügyvezető alelnök meglátogassa a vidéki közművelődési egyesületeket és azokkal bizonyos egyöntetű eljárást állapítson meg. A tanács folytatni kívánja ugy az analfabéták, mint a felnőttek iskolán kívüli oktatását és e célból eddigi intézkedései mellett a falusi asszonyok számára is ad ki könyvet, amely a helyes testápolás, a tisztaság, a gyermeknevelés, a ragályos betegségekről tartalmazza a legszükségesebb tudnivalókat, amiket a tanítóknak, tanítóknak, papnak vagy jegyzőnek olvasnának fel a falu asszonyainak. Ugyancsak gondoskodni fog a tanács arról, hogy a nép kezébe jó és hasznos olvasmányokat adjon s e szempontot szolgálja a megindulás előtt álló Vasárnapi Könyv is, amely lexikonszerűleg fogja a munkásosztályt a tudományok különböző ágainak elemeibe bevezetni. Az ülés ezután folyó ügyeket tárgyalta.

Mulatságok.

* A Kereskedelmi Bál. A Kereskedelmi Bálra minden előkészület befejeztetett és a bizottság immár teljesen készen várja február 1-én magas vendégeit: *József főherceget és Augusta főhercegnőt*, valamint *gróf Khuen-Héderváry Károly* miniszterelnököt és nejét *Hieronym Károly* kereskedelmi minisztert és nejét, ugyszintén a *Lady-Patronesseket*, kiknek legnagyobb része szintén megigérte a bálon való megjelenésüket. A tanczen-té a teljes honvédenekar *Bachó karmester* vezetésé alatt és egy cigányzenekar fogja szolgáltatni és a hölgyeknek a rendezőség igen csinos tánczrendekkel fog kedveskedni. A jótékonycélra is szívesen folynak az adományok, ujonnan küldtek: *Klein Bertold és neje, Strasser Alfréd és neje, Heinrich Ferencz és neje 300—300 koronát, Horváth Elemér, Fellner Henrik és neje, Mauthner Odön és neje, Schanzer Ignác és neje, Goldzieher Géza és neje 200—200 kor. Holczer Sándor és neje, Kunz József, Sebestyén Richárd, dr. Schreyer Jakab és neje, Stern Henrik és neje, Basch Béla és neje, Stromsky Sándor és neje, Simon Jakab és neje, Szénássy Gyula, Wolfner Gyula, Brust Dávid, Mayer Mórné, Hercz Lajos 100—100 koronát stb.*

* Az Egyetemi Kör farsangvégi tánczestélye. Általános érdeklődés kíséri annak a zártkörű farsangvégi tánczestélynek előkészületeit, melyet február 27-én a Katolikus Kör (IV., Molnár-utca 11.) összes helyiségeiben rendez az Egyetemi Kör. A tánczestélyt hangverseny előzi meg. A rendezőbizottság élén *G. Balogh Gábor, Gál László, Gerlóczy Géza, Imrédy Béla, Mády Kovács György, Kirchner Gyula, Lavotta Miklós, dr. Markos Olivér, Mezey Ferencz, Szukováthy Imre és Tóth László* főrendezők állanak, akik fáradhatatlanul munkálkodnak abban, hogy az est fényét mennél magasabbra emeljék és a sikert minél jobban biztosítsák.

* Rákóczi-Bál Kassán. Az Izabella-Bál rendezőségének kérelmére s a velük történt közös megállapodás folytán az eddig 1911. február 11-re hirdetett „Rákóczi-bál”-t február 25-re halasztották el, hogy az „Izabella-Bál” közönségének most már semmi akadályja ne legyen a „Rákóczi-Bál”-on való megjelenésben.

A nagyközönséget kéri a rendezőség, hogy a vidékről érkező vendégek jövetelüket a rendező-bizottsággal (*Ferencz József-tér 5.*) mielőbb tudatni sziveskedjenek, hogy számukra megfelelő lakásról gondoskodhassanak.

Akik meghívóra igényt tartanak, ebbeli óhajukat szintén tudassák a rendező-bizottsággal, mely más tekintetben is mindenkor rendelkezésre áll.

* Gaudeamus-tánczestély. A rendező-bizottság élén *dr. gróf Esterházy Mihályval*, a Gaudeamus elnökével, serényen dolgozik a február végén tartandó tánczestély és az azt megelőző kabaré sikere érdekében. A rendező-bizottság szombaton, január 28-án az Ébenhő vendéglő külön termében tartja tisztújító értekezletét.

* A genfi szövetség bálja. A nemrégben alakult budapesti pinzerek genfi szövetsége ma este jótékony alapja javára fényesen sikerült tánczestélyt rendezett. A Royal-szállónak pálmákkal és dicszaki növényekkel izlésesen díszített terme zsúfolásig megtelt; a rendezőbizottság nagy, eredményes munkát végzett. Anyagi és erkölcsi siker fűződtek egy esokorba jutalmukul. A tánczrend földgömb volt, melyen a genfi szövetség jelvénye látható. A zenét *Rácz Pali* zenekara szolgáltatta.

* Katolikus Bál. A Royal-szállóban szombaton tartandó bálon *József főherceg és Augusta főhercegnasszony* fél 10 órakor jelennek meg; a bizottság részéről *gróf Mailáth György* és *gróf Széchenyi Emil* elnökök, *dr. Zsembery István, Hindy Zoltán* társelnökök fogadják. A fogadás után pálezás urak kísérik fel a főhercegi párt a terembe, melynek ajtajánál a bál lady patronessei

* A Vasutas Szövetség jelmezestélye. A Vasutas Szövetség ez évben február 18-án tartja meg jelmezestélyét a fővárosi Vigadó összes termeiben. A védnöki tisztséget *Hieronym Károly* kereskedelmi miniszter vállalta el. Diszelnökök lesznek a m. kir. államvasutak és a magyar magánvasutak igazgatói. A mulatság elnöke a szövetség elnöke: *Tolnay v. b. t. t.* A jelmezbál sikerén 200 tagu rendezőbizottság, élén *Winkler Nándor* déli vasuti főmérnökkel. A zenét a honvédenekar és *Rácz Laci* cigányzenekara fogják szolgáltatni. — A Magyarországon minden vidékről összeseregülő vasutasok a jelmezestélyen a különböző tájékok etnográfiai viseleteit is be fogják mutatni. A vasutasok mindent elkövetnek, hogy a mulatság sikere minél teljesebb legyen.

és diszelnökei várják a vendégeket. *Tomcsányi László*, a rendezőség jegyzője keringőt szerzett, mit a bálon fog *Radics Béla* zenekara először játszani.

Báli naptár.

Január	28. Katolikus bál a Royalban.
"	D. G. H. T. bálja a budai Vigadóban.
"	Hangverseny és tánc a tiszti kaszinóban.
"	Veres Kereszt Egyesület mulatsága Békés-Csabán.
"	Athenaeum részvénytársaság tisztviselőinek tánczestélye az Erzsébetvárosi Kaszinóban.
Február	1. Kereskedelmi bál a Vigadóban.
"	Bölesőde-bál a Royalban.
"	Zuglói kápolna-egyesület mulatsága (Angol-utca 25.)
"	A magyarországi bank-, pénz- és biztosító intézetek alkalmazottai országos szövetsége tánczestélye a Vigadóban.
"	3. Gyermekek-kerneval a Vigadóban.
"	4. Építész-bál a Vigadóban.
"	Munkásbiztosító-bál a Royalban.
"	Magyar Vaskereskedelmi Alkalmazottak bálja a Lloyd-teremben.
"	IX. ker. felső keresk. iskola volt iskola-társainak szövetsége mulatsága a SASKÖRben.
"	5. Gazdasszonyok álarozos bálja a Vigadóban.
"	Fűszer-, vegyes- és kiskereskedők országos egylete mulatsága a Royalban.
"	8. Technikus-bál a Royalban.
"	11. Izabella-bál a m. kir. Operaházban.
"	A Nyugat művészestélye a Lloyd-teremben.
"	Budai kath. bál a budai Vigadóban.
"	Bölesőde-bál a Royalban.
"	12. 5 órai tea a tiszti kaszinóban.
"	Tánczestély ifjak köre tánczmulatsága (Erzsébet-körút 27.)
"	18. Gyermekek-bál a tiszti kaszinóban.
"	Vasutas jelmezbál a Vigadóban.
"	19. Belvárosi kispárosok estélye.
"	21. Imre-bál.
"	26. 5 órai tea a tiszti kaszinóban.
"	Kávésok bálja.
"	24. Műgyetemi evezős klub tánczestélye (Reáltanoda-utca 13.)
"	25. Tánczestély a tiszti kaszinóban.
"	Rákóczi-bál Kassán.
"	27. Egyetemi kör tánczestélye a Katolikus Kör fehértermében.
Március	5. 5 órai tea a tiszti kaszinóban.
"	Szent-György betegsegélyző-egylet bálja a Vigadóban.
"	11. Hangverseny és tánc a tiszti kaszinóban.
"	19. 5 órai tea a tiszti kaszinóban.

Étvágytalanságnál!

Dr. Hommel-féle Haematogen
bistos erődítőnyél!
30 éves sikert!
Ovás! A Dr. Hommel nevet
hangsúlyozni kell.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Országos Közegészségi Egyesület ma, pénteken a régi műgyetemi kert nagy pavillonjában tartott ülésén *dr. Torday Ferencz* egyetemi magántanár, az állami menedékhely főorvosa, tartott előadást a beteg gyermek védelméről. Az előadó meggyőző erővel igyekezett bebizonyítani azt a felfogást, hogy a beteg gyermekek megtartása az életnek, gyermekkorháznak, gyermekszantóriumok felállítása és fentartása után, testi és lelki fogyatékosságban szenvedő, nyomorék, hülye, vak, süketnéma gyermekek gondozása, kigyógyítása, kitanítása kenyérkereset adó munkára, — nem a könyörületesség, hanem közegészségügyi és közgazdasági feladat, amely az állami gondoskodás keretébe tartozik. Az előadást a nagyszámú hallgatóság élénk helyesléssel fogadta.

(—) A Kath. Nőtisztviselők Egyesületének közgyűlése. *Dr. Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspök ur f. é. február hó 12-én d. e. 11 órakor a Kath. Tisztviselőnk és Női Kereskedelmi Alkalmazottak egyesületi közgyűlésén előadást tart. (Molnár-utca 11. a Központi Katolikus Kör fehértermében.)

(—) Az Absztinens Orvosok Egyesülete tegnap tartotta ezévi közgyűlését, amelyen a tisztikar jelentéseinek felolvasása után megállapította munkaprogramját. Az új tisztikar a következőképen alakult meg: elnök *dr. Donáth Gyula*, alelnök *dr. Dóczi Imre*, titkár *dr. Földes Lajos*, pénztáros *dr. Schwartz József*. A közgyűlés az egyesület tiszteletbeli tagjául megválasztotta *dr. Náray Szabó Sándor* kultuszminiszteri államtitkárt, azonkívül a következő külföldi tudósokat: *Forel, Laitinen, Juliusburger, Holtscher, Bleuler és Aechaffenburg*

egyetemi tanárokat. Az egyesület minden hónap első felében társasösszejeveleteket fog rendezni.

(-) Dr. Dirner Gusztáv előadása. Dr. Dirner Gusztáv egyetemi magántanár a Feministák Egyesületének felkérésére e hó 29-én, vasárnap délután 4 órakor (és nem mint jelezve volt d. e. 11 órakor) az Ujváros háza közgyűlési termében (Váci-utca 62.) a nemi élet egészségtanáról a férfi-fiatal-ság számára előadást tart. Az előadáson kizárólag férfi-hallgatók vehetnek részt.

(-) A nemzetiségi kérdés és a magyarság jövője. A Galilei Kör a közelmúltban egy előadás-sorozatot kezdett meg a mai Magyarország köz-állapotainak megismerhetésére. Elsőnek dr. Szende Pál adott elő a nagybirtokról. A ciklus második előadását dr. Jászi Oszkár fogja megtartani, a nemzetiségi kérdés és a magyarság jövője czimén, szombaton este (január hó 28.) fél 8 órakor az Ujváros háza nagytermében.

(-) A budapesti egyetemi és főiskolai protestáns hallgatók Bethlen Gábor Köre az idén éri meg fennállásának tizedik esztendőjét. 1901-ben alakult a kör és azóta évről-évre haladva a legtöbb tagot számláló egyetemi és főiskolai körre fejlődött, ahol különösen a vidékről feljött protestáns hallgatóság talál kellemes otthonra. A jubileumi ünnepély ez év márczius hó 26-án lesz a Vigadó összes termében s a kör ez alkalommal avatja fel díszes selyemzászlóját. A kör a helybeli és vidéki protestáns társadalom díszét, valamint a helybeli és vidéki diákegyesületeket fogja zászlószóggal megtisztelni. A jubileumi bizottság már hetek óta munkálkodik az ünnepély sikerén.

KULCSÁR SÁNDOR
 Bronzáru- és csillárgyár
 világító testek légszusz., acetylen- és villamos világításra.
 Budapest, VI., Dessewffy-utca 9-11.
 Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bírói előléptetések.** A király Szentpétery József paksi járásbírónak és Sipos László győri törvényszéki bírónak nyugalmomba helyezését alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálataikért az ítélőtáblai bírói czimet adományozta; Pogány Menyhért magyarországi járásbíró jelenlegi alkalmazása helyén a VII. fizetési osztályba sorozott járásbíróvá, dr. Pópa György körösbökenyi gyakorló ügyvédet az aradi törvényszékhez bíróvá, Tóth Béla kolozsvári törvényszéki albirót a kolozsvári ügyészséghez alügyészsé, Egy Aladár besztercebányai járásbírói jegyzőt a stubnyafürdői járásbíróvá, Ringelhann Károly egri törvényszéki jegyzőt az egri, dr. Enesy Kálmán nagyváradi törvényszéki jegyzőt a csíkszeredai ügyészséghez alügyészekké, Lehoczky Artur rózsashegyi törvényszéki jegyzőt a szepesfalvi járásbíróvá, Steffler Lajos győri törvényszéki jegyzőt a szabadkai törvényszékhez, Feiler Miklós lugosi törvényszéki jegyzőt a németbogsáni, végül ifj. Hoffmann Adolf nyitrai törvényszéki jegyzőt a lipótszentmiklósi járásbíróvá albirókká kinevezte; dr. Simonfalvi Emil lipcai királyi járásbíró törvényszéki bírói minőségben a temesvári királyi törvényszékhez és Smal Gyula ipolysági királyi törvényszéki albirónak a rimaszombati királyi járásbíróvá saját kérelmükre leendő áthelyezését megengedte.

§ **Az országbírói értekezlet.** Január 23-án volt ötven esztendője, hogy gróf Apponyi György országbíró ő felsége legfelsőbb kézírata értelmében megnyitotta az országbírói értekezletet. Ez volt az első tény, amelylyel az alkotmány helyreállítása és a jogfolytonosság visszaállítása megvalósult. E politikailag és történelmileg egyaránt nevezetes napról a Magyar Jogászegylet vasárnap délelőtti tizenegy órakor az ügyvédi kamara dísztermében ünnepi ülés keretében emlékezik meg. Az ülést dr. Nagy Ferenc nyugalmazott államtitkár, egyetemi tanár megnyitó

beszéde vezeti be. Utána dr. Grosschmid Béni udvari tanácsos, egyetemi tanár tart „Visszapillantás jogrendszerünk átalakulására” czimű előadást, majd a kir. Kuria részéről Günther Antal titkos tanácsos mond záróbeszédet. Az ülésen a Kuria bírái testületileg vesznek részt, a Tudományos Akadémia s az igazságügyi és politikai hatóságok képviselik magukat.

§ **Törvényszéki irodaigazgatók az igazságügy-miniszternél.** Az ország összes törvényszékeinek segédhivatali irodaigazgatói küldöttséggel főkerekesték az igazságügy-minisztert és kérték státusuknak rendezését, részben a VIII. és részben a IX. rangosztályba soroztassanak. Székely Ferenc igazságügy-miniszter a küldöttségnek kijelentette, hogy teljesen méltányolja jogos kívánságaikat, de ez idő szerint fedezet hiánya miatt kérsüknek eleget nem tehet.

§ **Fölmentett könyv.** Bécsből jelentik nekünk: Az országos főtörvényszék megszüntette felebezés következtében Fuchs Ede kulturtörténeti művének konfiskációját, amely annak idején olyan nagy feltűnést keltett. A mű címe: *Az erotikus elem a kultúrában.* Az országos főtörvényszék azzal okolja meg döntését, hogy erről a műről nem lehet azt állítani, mintha az államilag elismert katolikus egyház vagy valamely társadalmi osztály ellen bűjtogatna.

§ **Elítelt vívóbajnokok.** A Nemzeti Vívóklub a múlt év márczius havi versenyén dr. Gerde Oszkár és dr. Fuchs Jenő összeszólalkoztak. Az affér békésen nem volt elintézhető és a két vívóbajnok a múlt év márczius 13-án a Fodor-féle vívóteremben kardpárbajt vívott. A párbajban dr. Fuchs Jenő könnyű sérülést szenvedett a fején. A sérülés után dr. Fuchs nyomban tiltakozást jelentett be és azt állította, hogy ellenfele a „halt” után vágott és sebesítette őt meg. A büntetőtörvények ma vonta felelősségre párvialad vétségéért a két vívóbajnokot. A tárgyaláson dr. Fuchs Jenő ma is említette, hogy dr. Gerde a „halt” után vágott feleje, dr. Gerde és segédei azonban ezzel szemben kijelentették, hogy a párbaj teljesen szabályszerűen folyt le. A bíróság dr. Tóth kir. ügyész vádiindítványára mindkét vívóbajnokot párvialad vétségéért négy-négy napi államfogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

§ **Verekedés a büntetőjársbíróházon.** A budapesti büntetőjársbíróházon dr. Wiener járásbíró ma tárgyalta Stern Aladár kávéegyesületi alkalmazottnak Klein Márton cipész ellen tett becsületsértési panaszát. A tárgyaláson a vádlott cipész tagadta a neki imputált svindler, gazember és csaló szavak használatát, de a leidezett tanúk ráczáfoltak tagadására. A tárgyalás folyamán Elvin Márton különben durva szavakkal illette a panaszost, úgy hogy a bíró először 20, másodszor 50 korona rendbüntetéssel sújtotta illetlen magaviseletéért, a lefolytatott tárgyalás után pedig a vádlott becsületsértés vétségéért öt korona pénzbüntetésre ítélte Klein Mártont. Mikor a tárgyalás után a felek a tárgyalóteremből távoztak, a járásbíróség folyosóján újra kezdődött az ezivódás, amely csakhamar verekedéssé fajult, s ebben néhány tanu is résztvett. A nagy lármára közbeléptek a börtönőrök és hivataloslag és rendet akartak csinálni az egymást ittlegető ügyfelek között. Ez azonban nem sikerült és csak az állampénztár előtt posztoló őrszem hívására kivonult őrség tudta kikergetni a törvényszék épületéből a verekedő feleket. Ennek a verekedésnek természetesen ismét a büntető járásbíróház előtt lesz a folytatása.

§ **Fegyházra ítelt lilomtipró.** A székesfehérvári kir. törvényszék tegnap egy elvetemült ember felett mondott súlyos ítéletet. Silberstein Mór 31 éves nős szobafestőhöz, ki Kislángon lakott, nevelésbe került Kohn Lujza 13 esztendő leányka, akit megrontott. A kis leányt fenyegetésekkel és verésekkel kényszerítette engedelmességre. A vizsgálati fogságban levő ember felett tegnap ítélkezett a kir. törvényszék, mely a terhelő tanuvalomások és bizonyítékok alapján Silberstein Mór tiszteszen dei fegyházra ítélte.

§ **Az ellopott selyemzászló.** Méhes Ferenc huszonkilenc éves cipészsegéd, aki lopás miatt már háromszor volt büntetve, a múlt év november 25-én a cipészsegédek betegsegítő egyesületének selyemzászlóját ellopta, de amikor el akarta vinni, elfogták. A budapesti büntetőtörvényszék ma vonta felelősségre Méhes Ferencet lopás büntetéséért. A tárgyaláson a vádlott beismerte a ter-

héro rótt büncselekmény elkövetését és azzal védekezett, hogy nagy nyomorában követte azt el. A bíróság dr. Tóth Mihály vádja után lopás büntetésért nyolcz hónapi börtönre ítélte a rovtomultu tolvajt. Az ítélet jogerős.

SPORT.

(-) **Birkózás.** A birkózóversenyekben oly szégyen szezomban vágre beköszönt az első nagyobb-szabású verseny, melyet Budapest bajnokságáért írtak ki, s amely a Törekvés Sport Egylet rendezése mellett fog február 2-án a régi országház nagytermében eldöntésre kerülni. Az a tény, hogy a versenyre eddig soha nem észlelt nagyszámú nevezés érkezett, élénken mutatja azt, hogy ily nagyszabású versenyek rendezését nemcsak a birkózók tekintélyes serege, hanem — e szép és férfias sportot olyannyira szerető — közönség is örömmel fogadja. Nagy várakozással tekinthetünk tehát e versenyre elé, mert a birkózók nagy száma, de főleg azok kiválósága érdekesítő küzdelmeket fog eredményezni.

(-) **A koresolyázó-versenyek elhalasztása.** A Budapesti Koresolyázó Egylet az e hó 28. és 29-ére kiirt Magyarország gyors- és műkoresolyázó bajnoksági, és országos gyors- és műkoresolyázó versenyeit a rossz időjárás következtében február hó 4. és 5-ére halasztotta el. A nevezési zárlat a versenyszabályok értelmében február 1-e.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Villamossági R.-T. osztaléka. A Magyar Villamossági R.-T. részvényei ismét a tőzsdéi érdeklődés középpontjába kerültek s a mai tőzsdén igen sok szó esett róluk azzal kapcsolatban, hogy a részvények árfolyama ma 481 koronára emelkedett. A nagy érdeklődést az keltette föl, hogy a társaság január 31-ére összehívta mérlegmegállapító igazgatósági ülését. Az ez elé terjesztendő mérlegről azonban ma már kiszivárgott egy s más, úgy hogy a tőzsdén csakhamar köztudomású lett, hogy a Magyar Villamossági R.-T.-nak 1910-ben olyan kitünő üzletéve volt, amely kimagaslik az utóbbi évek eredményei fölött is. A beavatottak szerint a társaságnak valóságos fejtörést okoz az a kérdés, hogy miként lehet a különféle tartalékokba elrejtetni a nagy nyereség egy részét, úgy hogy az idei mérleg a tartalékok rendkívül nagy gyarapodását fogja feltüntetni. De ennek dacára is oly nagy összeg áll az igazgatóság rendelkezésére, hogy az 1910. évre vonatkozólag 3 koronával nagyobb osztalékot, tehát 25 koronát fog fizetni a boldog részvényeseknek, akik így 12½ százalékos nyereséghez jutnak. Ez az oka a Magyar Villamossági részvények mai áremelkedésének is.

Gyáriparosok tanácskozása. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatósága dr. Chorin Ferenc elnöklésével ülést tartott, amelyen előbb a kereskedelmi miniszternek a nők éjjeli munkájának eltiltására vonatkozó törvényjavaslatával foglalkozott. Báro Hatvany József előadót rámutatott arra, hogy a szociális haladás szempontjából a Szövetség örömmel üdvözi a javaslatot, amint nem ellenzte két évvel ezelőtt a berni egyezmény törvénybe iktatását sem. Azután részletesen ismertette a javaslat intézkedéseit, amely hűen simulnak a berni konvenczióhoz s ezzel kapcsolatban indítványozza, hogy a törvényben megállapított tilalom szempontjából nem a zónaidő, hanem az egyes országok szerint a tényleges idő vétségé alapul, amit a kereskedelmi minisztériumnak rendeleti uton kellene megvalósítani. Ellenben állást kellene foglalnia a Szövetségnek a javaslat 9. szakasza ellen, amely a törvény intézkedéseinek a munktermekben való kiűggesztését elrendeli s azt a munkaadót, aki ezt elmulasztja, 200 koronáig terjedő pénzbírsággal sújtja. Az ily rendelkezés csak sok fölösleges zaklatással jár s arra semmi szükség ninesen. A berni egyezmény módját ad arra, hogy a gyapjúfésülő és fonóipatra nézve a tilalom csak 1920-ban léptetessék életbe, de ezt a javaslat mellőzi s csupán a ezukoriparban és a bányaiparban a föld felszínén alkalmazott nőkre nézve el a berni konvenczióban nyert felhatalmazással. Báro Hatvany Deutch, báro esetei Herzog Péter, Herz Vilmos, Egger Gyula, dr. Hegedüs Loránt és mások hozzászólása után az ügyvivő-igazgatóság az előadó előterjesztéseit ma-

Reggelizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűvíz
 használata valódi zúdas gyomorbetegségeknek és székzsorulásban szenvedőknek
 az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
 Kis üveg 40 Aller, nagyüveg 60 Aller.

gátvát tette és elhatározta, hogy a gyapjúfonóiparban kellő átmenet biztosítása érdekében feltérjesztést intéz a képviselőházhoz s ebben egyúttal kéri fogja azt is, hogy esetleges mozgósítás esetén sürgős munkák végzésére a textiliparban ideiglenesen nők is alkalmazhatók legyenek. Több hazai czipógyár előterjesztésére az igazgatóság azután elhatározta, hogy tanulmány tárgyává teszi a fegyencziparnak a versenyviszonyokra való hatását s ennek eredményéhez képest indokolt előterjesztéssel fordul az igazságügyminiszterhez. Végül Scheiber Endre, a faipari szakosztály elnöke ismertette azt az akciókat, amelyet a Szövetség a hazai fatermelők által 1909-ben és 1910-ben termelt talpfamennyiség értékesítésére indított.

A Ganz-részvények emelkedése. A Ganz-gyár és a Danubius-gyár fuziójáról ma közölt híreink a tőzsdén élénk feltűnést keltett s ennek tudható be, hogy az utóbbi időben elhanyagolt Ganz-részvények iránt ma erős érdeklődés nyilvánult meg, úgy hogy árfolyamuk ma 3960 koronáig emelkedett.

Szerb hus Budapest. Ma érkezett meg az első husszállítmány Szerbiából. Két vagon sertéshúst hoztak a középponti vásárcsarnokba. A fogyasztó nagyközönség nem sok hasznát látta a husküldeménynek, mert az egész szállítmányt a szalámigyárosok foglalták le, akik a szerb husnak szerették volna megszerezni az illetékmentességet. A szerb kereskedelmi szerződés életbeléptetése egyébként Belgrádban nagy örömet keltett és ez alkalmából a kormány felhivatalosa, a „Samo Uprava“ annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a két szomszédos állam kereskedelmi összeköttetése hamarosan föllendül és hozzá fog járulni ahhoz, hogy a politikai viszonyok a rendes kerékvágásba jussanak. Szerbiának e tekintetben oka van rá, hogy az új kereskedelmi szerződéssel megelégedett legyen.

A mezőgazdasági helyzet. Az OMGE tudósítóiak jelentése szerint az általános mezőgazdasági helyzet január 26-ig a következő volt: *Arad.* Az időjárás változó. A vetések állapota változatlan. Az utak járhatatlanok. — *Baja.* Két nap óta ismét fagy. Panasza nincs ok. — *Balassagyarmat.* Száraz, gyenge fagyok. Jégbordás folyik. — *Debrecen.* Teljes, száraz fagy. A gazdasági munka szünetel. — *Eszék.* Hideg, száraz idő. A száji- és körömfájás nem csökken. Mezei munka szünetel. — *Győr.* Állandóan hideg idő. A földeket gyenge hó borítja. — *Kaposvár.* Hideg, száraz és napos idő. A gazdasági munka szünetel. — *Léva.* Kiütött a száji- és körömfájás. Hideg idő mellett a tejgazdaságokban megkezdették ismét a jégbordást. — *Losonc.* Hideg idő. — *Nagykanizsa.* Az enyhe időt fagy váltotta fel. Az egerek pusztulnak. — *Nagyszécheny.* Ejjelenként 6-8 fokos hideg van. A trágyahordás folyik csak. — *Nyíregyháza.* Ejjelenként száraz, erős fagy. Az egerek feltűnően pusztulnak. — *Nyitra.* Szükség volna hóra is. A trágyahordás és jégbordást végzik. Sok helyen a száji- és körömfájás miatt igen nagy az elhullási százalék. — *Pancsova.* A vetések szépen állanak. Hideg idő. — *Szatmár.* Erős fagy. Az utak sokat javultak. — *Temesvár.* Száraz, hideg idő. A gazdák sok kiszántásról panaszkodnak. — *Verscez.* Tartós, száraz és hideg idő. — *Zenta.* Néhány nap óta hidegebb időnk van. Az egerek pusztulnak.

Az aradi kereskedelmi kamara új elnöke. Az aradi kereskedelmi és iparkamara tegnap tartott alakuló közgyűlésén Ottenberg Tivadart, az Aradi Első Takarékpénztár Rt. vezérigazgatóját elnökévé választotta.

A Kereskedelmi Csarnok közgyűlése. A Magyar Kereskedelmi Csarnok ezidei évi rendes közgyűlését február hó 16-án este hat órakor tartja az egyesület Szabadság-téri helyiségeiben a következő napirenddel: A választmány jelentése az egyesületnek a lefolyt évben kifejtett tevékenységéről. A mérleg és zárszámadás előterjesztése. A folyó évi költségvetés megállapítása. A lefolyt évre vonatkozó felmentvény megadása. A választmány javaslatai és tagoknak oly indítványai, amelyek legalább tíz nappal a közgyűlés előtt a választmány elé terjesztettek. A választmány részbeni és a számvizsgáló-bizottság megválasztása. Közgyűlés után társasvacsera lesz.

Talpfaszállítás a Kassa—Oderbergi Vasut részére. A Cs. Kir. Szab. Kassa—Oderbergi Vasut nyilvános pályázatot hirdet az 1912. évben, esetleg folytatólag az 1913. és 1914. években felmerülő talpfa és váltókülönfa szükségletének szállítására és pedig a következő feltételek mellett: Az 1912. év, illetőleg az 1913. és 1914. évek mind-egyikének talpfa- és váltókülönfa-szükséglete előreláthatóan évenként a következő lesz: I. rangú szabványos tölgytalpfa 60.000 darab. II. rangú szabványos tölgytalpfa 25.000 darab. III. rangú szabványos tölgytalpfa 8000 darab. Tölgyváltókülönfa 350 m³. Ajánlat tehető a talpfák mindhárom csoportjára és a váltókülönfára, vagy csak egyes csoportra és pedig vagy a kiirt teljes menny-

ható legkisebb mennyiség 5000 darab talpfa. Az ajánlatok a Kassa—Oderbergi Vasut vezérigazgatóságának címezve február hó 28-ig küldendők be.

Országos kiállítás Szegeden. Szegedről jelentik: Szeged város közgyűlése elfogadta a város tanácsának az 1914. évi országos kiállításra vonatkozó javaslatát. E szerint a kiállítást a város Ujszegeden rendezi a kormány, a kereskedelmi kamara és az országos iparegyesület támogatásával. A költségekre másfél millió koronát irányoztak elő.

Hol torkollik a Duna—Tisza-csatorna? Szolnok, vagy Csongrád? Ez a kérdés foglalkoztatja az érdeklét vármegyéket. A közgazdasági körök és a miniszter is Csongrád mellett foglaltak állást, mivel szemben Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye természetesen Szolnok mellett kardoskodik. Föl is írt ilyen értelemben a kormányhoz és a képviselőházhoz. Erre felelt most Hieronimi Károly kereskedelmi miniszter s kitért az érdemleges válasz elől, a törvényhozásra hátrítván a végleges döntés jogát.

Egybehívott közgyűlések.

(A zárjelben levő kelet azt jelenti, hogy a részvények deponálására ez az utolsó nap.)

Január 28. Budapesti lőszőrönfőző r. t. (r. k.) d. u. 3 óra. (jan. 24.)

Január 29. Schwarzer-féle szanatórium r. t. (r. k.) d. e. 10 óra.

Industria takaré- és hitelintézet m. sz. (r. k.) d. e. fél 11 óra.

Kőbányai Takarékpénztár Rt. (r. k.) d. e. 11 óra.

Katzer-féle molykár ellen védő és raktározó r. t. (r. k.) d. e. 11 óra.

Január 31. Közuti Vaspálya Társaság (rendk. kgy.) d. u. 3 és fél óra (jan. 27.)

Magyar telepítő és parcellázó bank r. t. (r. k.) d. u. 4 óra (jan. 23.)

Magyar műhely és raktártelep r. t. (r. k.) d. u. fél 4 órakor.

Fatermelő Rt. r. k. déli 12 óra. (Jan. 22.)

Február 1. Epest Erzsébetvárosi Tkp. Rt. (r. k.)

Február 2. Pesti Hazai Első Tkp. (r. k.) d. e. 10 óra.

Központi Kereskedelmi és Iparbank Rt. Rendkiv. k. Alaptőkeemelés. D. e. 11 óra.

Marosvölgyi fatermelő r. t. (r. k.) d. e. 11 óra (jan. 30.)

Oszták Magyar Bank (r. k.)

Február 4. Egyesült Fővárosi Tkp. (r. k.) d. u. 4 óra (február 1.)

Budapesti takarékpénztár és orsz. jelzálogkölcsön rt. (rendk. kgy.) tőkeemelés d. e. 11 óra.

Budapesti I. és II. ker. tkarékpenztár r. t. (r. k.) d. u. 6 óra (jan. 1.)

Budapesti Kereskedők Bankja r. t. (r. k.) d. u. 5 óra (jan. 1.)

Február 6. Magyar kender- és lenipar r. t. (r. k.) d. e. 11 óra (jan. 29.)

Február 7. Rinnamurány-Salgótarjáni Vasmű r. t. (rendk. kgy.) tőkeemelés.

Budapest-Lipótvárosi tkp. (r. k.) d. u. 4 óra.

Február 11. Budapesti Bank Rt. (r. k.)

Február 18. Hazai Bank Rt. (r. k.) d. e. 12 óra (febr. 8.)

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

FARSANGKOR IS YES PORCELLÁN POWDER A LEGMÁTÁSOSABB!

Ara 5 és 3 korona.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, január 27.

A készáru piaczon szilárd volt ma az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak ugyan, de legnagyobb részük nem is vásárolt semmit, amelyek azonban vásárolt, az nem zárkózott el jobb árak fizetésétől sem. A forgalom korlátolt maradt, mindössze alig 5000 q buza kelt el, a tegnapiaknál 5 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 11.85 korona volt 77 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 11.35 korona 75.5 kilós marosmenti búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs és a zab tartott, a tengeri és az árpa szilárd. Forgalomba került: 900 q rozs 7.75—7.82^{1/2} koronás áron, 100 q árpa 7.80 koronás áron és 100 q zab 8.65 koronás áron. A határidőpiaczon a mai üzlet lanyha, külföldre kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál csekélységgel alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban igen élénk vételkedv mutatkozott, minek folytán lényegesen emelkedtek az árfolyamok. Az áprilisi buza 2 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 11.25 koronán indult, 11.35-ig emelkedett és zárlatkor 11.33 koronán maradt. Az októberi buza 10.76 koronán indulva, sürgős keresletre 10.88-ig emelkedett és zárlatkor 10.87 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza 6 fillérrel, a májusi buza 7 fillérrel, az októberi buza 9 fillérrel, az áprilisi rozs 5 fillérrel, a májusi tengeri csak 1 fillérrel emelkedett, az áprilisi zab árfolyama pedig változatlan maradt.

A készáru üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a lezáró napon

ÁRU	Kilós	Ára 100 kg.	Kilós	Ára 100 kg.
I. buza				
Tiszavidéki	75	—	79	23.15—23.50
"	76	22.50—22.85	80	23.26—23.60
"	77	22.75—23.15	81	—
"	78	23.05—23.35	82	—
Lejérmegyei	75	—	79	23.—23.30
"	76	22.35—22.65	80	23.05—23.40
"	77	22.6—22.95	81	—
"	78	22.85—23.15	82	—
Pestvidéki	75	—	79	23.05—23.40
"	76	22.45—22.85	80	23.10—23.50
"	77	22.65—23.05	81	—
"	78	22.90—23.25	82	—
Dánsági	75	—	79	23.—23.45
"	76	22.45—22.85	80	—
"	77	22.55—22.90	81	—
"	78	22.90—23.15	82	—
Bácskai	75	—	79	—
"	76	22.45—22.80	80	—
"	77	22.70—23.05	81	—
"	78	23.5—23.35	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	15.90—16.—
középmínőségű új	—	—	—	16.75—15.85
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	16.—16.40
II-rendű	—	—	—	15.70—16.—
Zab I-rendű	—	—	—	17.50—17.—
II-rendű	—	—	—	17.10—17.40
Tengeri belföldi ó	—	—	—	—
" új	—	—	—	11.05—11.80

Kötöttet:
Buza. Tiszavidéki: 100 q 79 k 23.70 K, 800 q 79 k 23.65 K, 100 q 79 k 23.60 K, 100 q 78 k 23.40 K felső, 500 q 77 k 23.40 K, 150 q 76 k 22.75 K felső.

Pestvidéki: 100 q 78 k 23.25 K vegyülékes, 100 q 78 k 23.25 K vegyülékes, 150 q 78 k 23.10 K, 350 q 77 k 23.45 K, 130 q 76 k 22.90 K.

Marosmenti: 100 q 78 K 23.50 K, 400 q 76 k 22.70 K, 600 q 75 k 22.70 K.

Raktárból: 1150 q 75 k 22.90 K.

Rozs: 100 mm. 15.65—15.60 K, 300 mm 15.60—15.55 K, 100 mm. 15.50—20.—, 15.50 K.

Árpa: 100 mm. 15.60 K.

Zab: 100 mm. 17.30 K.

Az árak 100 kilogramonként, koronaértékben értendők.

A határidőpiaczon kötöttet:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Buza áprilisra	11.25—35—23
Buza májusra	11.14—13—20
Buza októberre	10.76 83—87
Rozs áprilisra	84 8—11—10
Tengeri májusra	5.68—73—70
Zab áprilisra	8.62—68—70—67

10 óra 30 perckor zárulással:

Buza áprilásra	11.33—11.34
Buza májusra	11.20—11.21
Buza októberre	10.87—10.88
Rozs áprilásra	8.10—8.11
Tengeri májusra 1911-re	5.70—5.71
Zab áprilásra	8.67—8.68

Budapesti gabonaforgalom.
1911. január 25-től 1911. január 26-ig.

	Érkezett		Elszállított	
	m	é	m	é
Buza	9822	—	—	—
Rozs	1967	—	—	—
Arpa	2428	—	—	—
Zab	414	—	—	—
Tengeri	410	—	—	—
Liszt	—	7442	—	—
Korpa	—	3293	—	—

Értéktőzsde.

A mai előtőzsde megnyitásokor az ultimóhasztással foglalkoztak, amely simán, gyorsan és a multkorinához képest olcsóbban intéztetett el. Az üzlet nehezen kapott lábra, mert a bécsi börzén még mindig a halasztás nehézségeit kell leküzdeniök. A vezető piacon a Magyar hitelrészvény javult, a helyi piacon tartott áron folyt a vásár. A készáru piacon a Magyar villamossági részvény és a Magyar vasuti forgalmi részvény volt keresett. A déli tőzsde irányja tartott volt, csekély forgalom mellett. A nemzetközi piac értékei alig változtak. A helyi piac tartott áron folyt a vásár. A készáru piacon számottevő változás nem volt. A zárlat nyugodt.

As előtőzsden kötetett: Osztrák hitelrészvény 677.25—679.25, Magyar hitelrészvény 870.50—871.75, Jelzálog-bankrészvény 508.25—509, Közuti villamosvasut-részvény 803—804.75, Városi villamosvasut-részvény 406.50—406.75, Hazai bankrészvény 315—316, Magyar bankrészvény 772—773, Hazai sorsjegy 121.25—122, Magyar villamossági részvény 479.50—480.50, Magyar vasuti forgalmi részvény 479—482.50, Magyar agrár-bankrészvény 528—528.75, Budapesti takarékpénztár-részvény 472—474.50, Erzsébet gőzmalom-részvény 466, Danubius hajógyár-részvény 464—465.

A déli tőzsden kötetett: Osztr. hitelrészvény 677.50 678, Magyar hitelrészvény 871, Osztrák-magyar államvasut-részvény 747.75—749, Jelzálog-bankrészvény 508.50—509.75, Leszámitoló bankrészvény 607.50—608, Rimamurányi vasműrészvény 670.50, Közuti villamosvasut-részvény 803—803.50, Városi villamosvasut-rész-

vény 407.50, Hazai bankrészvény 315.50—316, Magyar bankrészvény 771—772.50, Magyar vasuti forgalmi részvény 480—481.50, Magyar villamossági részvény 480—481, Hazai sorsjegy 121.25—121.75.
As utőtőzsden javult bécsi jegyzés és helyi vételek nyomán barátságos volt a hangulat. Az értékek ára mérsékelt üzlet mellett 1—2 koronával javult. Kötetett: Osztrák hitel. 678, Magyar hitelrészvény 871.25—871.50, Közuti villamosvasut 803.50—50, Salgó 658—659 K.

Bécsi gabonafőzsde.

Bécs, január 27. (Saját tudósítónktól.) A külföldi, lanya árjegyzések ellenére az irányzat szilárd, mert sem a kínálat, sem a konzum nem lépett erősebben előtérbe. A forgalom egészen jelentéktelen volt, az árfolyamok nem változtak.

Jegyzetett buza: Tiszvidéki 12.10—12.60, bánáti 11.80—12.25, székesfehérvári 11.75—12.10, mosoni és győri 11.40—11.80, felsőmagyarországi 11.35—11.75, délivasuti 11.40—11.80, marchfeldi 11.10—11.45.

Rozs: Felsőmagyarországi 8.40—8.60, csepeli 8.35—8.55, pestmegyei 8.45—8.65, délivasuti 8.35—8.55, külföldi magyarországi 8.35—8.60, ausztriai 8.20—8.50.

Arpa: Morvaországi 10.15—10.60, marchfeldi 8.70—9.50, bécsvidéki 8.80—9.40, felsőmagyarországi 9—10, csepeli 8.75—9.50, győri 8.50—9.50, északmagyarországi 8.80—9.50, malata 8.40—8.75, takarmány 7.45—7.85.

Magyar tengeri 7.20—7.50, új 6.10—6.40, Cinquantin 7.90—8.40.

Magyar zab: 9.10—9.60, válogatott 9.50—9.90, csehországi 9.10—9.50, romániai 8.95—9.45.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, január 27. Az előtőzsden nemzetközi értékek irányzata nyugodt, a helyi piac nagyon szilárd volt. A londoni kamatlábleszállítás nem volt hatással a tőzsdére, az irányzat csendes maradt. Az érdeklődés főleg fegyvergyári értékek felé fordult.

10 óra 45 perckor: Osztrák hitel 675.75, Magyar hitel 869.50, Laenderbank 535, Allamvasut 747.50, Déli vasut 116, Alpei 771.50.

1 óra 45 perckor: Osztrák hitel 675.75, Magyar hitel 869, Laenderbank 535, Union 636.50, Allamvasut 747, Déli vasut 115.50, Alpei 769.25, Skoda 455, Török sorsjegy 259.50, Poldi kohó 506, Hirtenebergi patrongyár, 3 százalékos délivasuti elsőbbség 272.25.

Écs, jan. 27. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 111.20, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 870.50 Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Kima-murányi 670.60, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék

91.85, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 92.—, Magy. nyeresim-kölcs. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasut-részv. —, Magyar jelzálogbank 5(5.5), Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, jan. 27. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papir-járadék 93.05, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.25, 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 326.40 Bécsi Bankverin 564.—, Osztrák magyar bank 1894.—, Déli vasut 116.—, Dunagőzhajózási r. t. 116.1, Dohány részv. 377.—, Ca. k. arany (vert) 11.36, Német banky 117.35, Osztr. Lloyd 603.—, 4.2 szás. ezüst jár. 95.05—97.30, Osztr. koronajáradék —, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 677.50, Union-Bank 636.50 Osztrák Landerbank 535.—, Osztrák-magyar Allamvasut 747.25, Elbevolgyi vasut —, Alpei részvény 771.20, 20 frankos 19.02, Londoni váltóár 240.22, Lipótkohó 539.— Török sorsjegy 259.75.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 27. (Értéktőzsde.) A londoni kamatleszállítás utóhatásakép az ultimóprolongáció sima lefolyásának hatása alatt a mai tőzsde általában szilárd irányzat mellett folyt le, de a forgalom még mindig szűk határok közé szorult és ennek megfelelően az árfolyamok javulása is többnyire igen csekély arányu volt. Gyöngébbek csupán a bányatekék voltak, amelyek közül a gelsenkircheniek realizációk hatása alatt erősebben esökkentek, míg rajnai acélrészvények iránt élénkebb kereslet mutatkozott. A legfőbb érdeklődés Kanada-részvények iránt nyilvánult meg, amelyekben élénk üzlet fejlődött ki több lapnak azon híre, hogy a társaság közgyűlése által annak idején elhatározott 20 millió dolláros új részvénykibocsátás küszöbön áll. Szilárdabb volt a legtöbb bankrészv. értékek, varsó-bécsi vasut és a 3 százalékos birodalmi kölcsön. A Paketafahrt ideiglenes mérlegé megfelelt a hozzá fűzött várakozásoknak és ezért a gőzhajós értékek árfolyamára nem volt emelő hatással. Hivatalos zárlat után Kanada-részvényekben realizációk következtében esés állott be, míg a nagy berlini villamos vasut részvényei nagyobb érdeklődéssel találkoztak. A készáru piacz ipari értékei többnyire jól voltak tartva. Napi pénz 3½—3 százalékos, ultimópénz 4¼—4½, magánkamatláb 3½ százalékos.

Berlin, jan. 27. Zárlat. (Saját tudósítónktól Zárlatkor jegyzetetik: 4.2 százalékos papirjáradék

Budapesti értéktőzsde. 1911. január hó 27-én.

	Mai záró árfolyam			Mai záró árfolyam			Mai záró árfolyam	
	Pénz	Áru		Pénz	Áru		Pénz	Áru
Államadósság és más kölcsönök.								
Koronakétkü jár. adóm.	34%	81.25	81.75					
Koronakétkü jár. adóm.	4%	91.95	92.35					
Koronakétkü járadék, adómentes határidőre	4%	91.95	92.15					
Allamkölcsön vaskapu ezé-lajra, arany, adómentes	3%	75.50	76.50					
1870. évi nyeresimék. 100 frtos db 100 frt = 200 K		228	229					
Magyar földtehermentesítési kötvény	4%	92.50	98.50					
Horvát-Szlavon földtehermen-tesítési kötvény	4%	94	96					
1860. évi oszt. állam sors-jegy 500 frt n. é.	4%	165	171					
1860. évi oszt. állam sors-jegy 100 frt n. é.	4%	214	220					
1864. évi oszt. állam sorsjegy 100 frt n. é.		309	315					
Eudapesti szekesföv. kölcsön		91.50	92.50					
Orosz államkölcsön		108.75	104.25					
7. m. b. 50 é. k. é.								
Takarékpénztárak részvényei.								
Bélvárosi takarékpénztár		700	706					
Budapest-Erzsébetvárosi takarék-pénztár		588	589					
Budapesti takarékpénztár és ország. zalogk. részv.-társ.		210.50	211.50					
Egyesült Budapesti fővárosi ta-karékpénztár		478	475					
Magyar általános takarékpénztár		2455	2465					
Magy. orsz. közp. takarékpénztár		677	677.75					
Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület		1768	1785					
18250		18275						
Vasművek és gép-gyárak részvényei.								
Első Magy. gazd. gépgyár r.-t.		425	428					
Danubius-Schoenichen-Hartmann-f. hajógyár részvénytársaság		460	464					
Foggyver- és gépgyár r.-t.		340	348					
Ganz és társa vasúti r.-t.		3940	3970					
„Nicholson” gépgyár részv.-t.		237	240					
Rimamurányi-salgótarjáni vasmű részvénytársaság		669	669.50					
Schlick-féle vontató és gépgyár		508	505					
Weitzer J. gép. vaggongy. r.-t.		508	500					
Bankok részvényei.								
Angol osztrák bank		325.50	326.50					
Budapesti bank részvénytársaság		558	559					
Hazai bank részvénytársaság		460	465					
Hermes magy. ált. váltóüzlet r.-t.		316	316.50					
Magyar agrár- és jár. bank r.-t.		374	376					
Magyar általános hitelbank		527.75	528.75					
Magyar jelzálog hitelbank		868.75	869.25					
Magyar bank és ker. részvt.		596.50	597					
Magyar kir. szab. Osztályosjá-rtek részvénytársaság		771	771.50					
Magyar kereskedelmi hitelbank		1700	1710					
Magyar leszámitoló és pénzváltó bank		215	217					
Magy. pénztár kp. b. b. r.-t.		606.50	607					
Magyar takarékpénztár közp. jelzálogbankja		1045	1085					
Magyar telephit és parcz. bank		329	331					
Osztrák hitelintézet		478	484					
Osztrák-Magyar Bank		677.25	677.75					
Pesti magyar kereskedelmi bank		1890	1900					
3980		3984						
Bányák és téglagyárak részvényei.								
Beocsini cementgyár r.-t.		776	780					
Budapest-szentlőrinci téglagyár		655	660					
Egyesült téglá- és cementgyár részvénytársaság		311	312					
Északmagyar egy. közénbánya és iparvállalat		390	391					
Felsőmagyarországi bánya- és kohómű részvénytársaság		625	627					
„István” téglagyár részv.-társ.		400	402					
Kőbányai gőztéglagyár r.-t.		2180	2200					
Közénbánya- és téglagyár r.-t.		658	660					
Magyar asphalit részv.-társaság		220.50	221.50					
Magyar alt. közénbánya r.-t.		658	660					
Magyar keramiai gyár r.-t.		684	687					
Salgótarjáni közénbánya r.-t.		252	254					
Ujlaki téglá- és mészészó r.-t.		453	454					
Gőzmalomok részvényei.								
Concordia-gőzmalom r.-t.		400	410					
Első budapesti gőzmalom r.-t.		1640	1650					
Erzsébet-gőzmalom-társaság		405	406					
Luzsa gőzmalom részv.-társ.		365	375					
Pesti hengermalom-társaság		335	345					
Pesti molnár- és sütők. gőzmalma részvénytársaság		—	—					
Pesti Victoria-gőzmalom		905	915					
Külfölte vállalatok részvényei.								
„Brassói” cellulosegyár r.-t.		348	350					
Budapesti ált. villamossági r.-t.		560.50	561.50					
Egyesült izslámpa és vill. r.-t.		348	347					
Első magyar betuöntő r.-t.		400	405					
Első magyar gyapjamosó é. bizom. részvénytársaság		860	900					
Első magyar részvénytársaság		6250	6350					
Első magyar sertéshizláló r.-t.		670	680					
Első pesti spodium- és enygyár részvénytársaság		179	181					
Felton és Guillaume kábel, sodrony részvénytársaság		1155	1165					
Fiumei rizshantoló és rizskomó-plytó-gyár		3200	3225					
Gschwind-féle szecsgyár		1325	1375					
„Hungaria” műtrágya és kénsvágyó		382	387					
Kőbányai polgári sertéző r.-t.		523	525					
Magyar cukoripar részv.-társ.		2210	2230					
Magyar gázszófény részv.-társ.		781	787					
Magyar ruggantóárugár r.-t.		517	520					
Magyar vasuti forgalmi r.-t.		477	479					
Magyar villamossági r.-t.		479	479.50					
Közlekedési vállalatok részvényei.								
Adria m. kir. tengorhajózási r.-t.		502	504					
„Atlantica” tengorhajózási r.-t.		315	316					
Budapesti közuti vaspálya társ.		801.25	801.75					
Budapesti közuti vasp. társaság elvezeti jegy		580	585					
Budapesti vill. városi vasut r.-t.		406	406.50					
Budapesti villamos városi vasu részvénytársaság olvezeti jegy		152	155					
Budapest-úpest-rákospalotai vill.vasut részvénytársaság		387	392					
Déli vasut		115.50	116					
Dunagőzhajózási társaság		1160	1165					
Osztr. magy. államvasut		747	747.50					
Részv. társ. vill. és köztek. vál-lalat számára		283	284.50					
Biztosító társaságok részvényei.								
Bécsi biztosító társaság		755	775					
Bécsi élet. és jár. bizt.-intézet		970	990					
„Első magy. ált. bizt. társaság		17300	17700					
„Fonciere” pesti bizt. intézet		465	466					
Magyar jég- és viszontbizt. r.-t.		333	337					
Magyar francia biztosító r.-t.		435	445					
„Nemzeti” baleset-biztosító r.-t.		520	550					
„Annomia viszontbiztosító intéz.		4800	4900					
Sorsjegyek.								
Bazilika sorsjegy		32	37					
Bazilika sorsjegy osztrák felül-belyegessel		38	42					
Bazilika sorsj. nyeresimény jegy		13	18					
Ecsvarosi nyeresimény 1874. év.		533	543					
„Jo sziv” egyesületi sorsjegy		17	19					
4% Magyar jelzálogbank sorsj.		123	127					
4% Magyar jelzálogbank sorsj. osztr. felülbelyegessel		127	131					
4% Magyar jelzálogbank sorsj. nyeresiményjegy		62	66					
4% Magyar jelzálogbank sorsj. nyeresiményjegy osztr. felülb.		69	73					
3% Magyar jelzálogbank sorsj.		107	109					
3% Magyar jelzálogbank sorsj. nyeresiményj								

4 százalékos osztrák aranyjárdék 99.— osztrák hitelrészvény 212,70 Déli vasut 21,10, orosz bankjegyek 216,55, 4 százalékos új orosz kölcsön 94,81. Disconto Commandit 195,11. Dinamitruszt 187,20, Harpeni 183,60, Unifikált török járadék 94,48, 4,2 százalékos ezüstjár. 93,40, 4 százalékos magyar aranyjárdék 94.—, Magyar koronajárdék 92,10, Osztrák-magyar államvasut 157,50 Bécsi váltóár 851,25, Olasz járadék —.—, Alt. villamosági Edison 266,40, Gelsenkircheni 207,40, Laurakohó 177,60.

Frankfurt, jan. 27. Zárlat. 4,2 száz.-os papírjárdék —.—, 4 száz.-os osztr. ar-jár. 99.—, Magy. ar-jár. 94,90 Osztr. hitelint. részv. 212,60, Osztrák-m agya államvasut 157,75, Eszaknyugati vasut —.—, Bustie h radi vasut —.—, Londoni váltóár 204,50, Bécsi Bank- verein 142,40, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77,5, 4,2 százalékos ezüstjárdék 97,50, Osztrák koronajárdék 93,30, Magyar korona- járadék 92,10, Osztrák-magyar bank 136,5. Déli vasut részvény 212,60, Elbavölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 851.—, Párisi váltóár 809,50, Union bankrészv. 160,50, Hamburg, jan. 27. (Zárlat.) 4,2 százalékos ezüst- járadék 97,80, 1860. sorsjegy 176.—, Déli vasut 21.— 4 százalékos aranyjárdék 93,80, Osztrák hitelrészvény 213,35, Osztrák-magyar államvasut 158,35, Olasz jára- dék 103,50, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 94,20, London, jan. 27. Angol consol 79,9/8.

Páris, jan. 27. (Zárlat.) 3 százalékos francia já- radék 97,32, Osztr. aranyjárdék 101.— Magyar arany járadék —.—, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 5,8.— 3% százalékos Olasz járadék —.— Déli vasuti elsőbbségi kötv. 286.—, 5 százalékos marokkói jára- dék 50.— 4 százalékos 1890. román kölcs. 98,35, 4 százalékos amott. románjár. 1905. —.—, 5 százalékos orosz járadék 105,85, 4 és fél százalékos 1903. orosz járadék 102,5, 4 százalékos spanyol jár. 94,10, 4 százalékos unifikált török jár. 94,01, Török sorsjegy 221.—, Török dohányrészvény 406.— Osztrák földhite- lintézet 1438, Osztr. Länderbank 583.— Magyar jelzálog- bank —.—, Banque de Paris 18,54, Banque Ottomane 702.—, Osztrák-magyar államvasut —.—, Déli vasut 123.—, Meridionalvasut 67,5.—, Hartman gépgyár 671.— Rio Tinto 17,44, Sucrierie d'Egypte 97.—, Tula 443.—, Urkányi kőszén —.—, Chartered 45,75, De Beers 471,55 East Rand 130,50, Jagersfontein 214,50, Trans. Land Comp. 62,50, Váltó Amsterdamra (rövid) 209,18, Váltó német piacokra (rövid) 123,51, Váltó Bécsre (rövid) 105,18, Váltó Belgiumra (rövid) 7/8, Olasz arany- váltó rövid 7/8, Váltó Svájcra (rövid) 8/8 Csekk Londonra 253,05, Magánkamatláb 2,50,

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Azonnali szállításra	51.—	56.—
Január—augusra	51,50	56,50
Január—augusztusra	52.—	57.—
Május—augusztusra	—	—

Irányzat: Az ipari exnyersszesz tultermelése rend- kívül lanyhitja az irányzatot és nyomja a mezőgazda- sági kontingensszesz árát.

Bécsi nyersszeszjegyzés	47,25	47,75
Prágai "	46,75	47,25
Lembergi "	41.—	43,50
Tricszti exportszesz (finom)	20,75	21.—

Budapesti szurómarhavásár.

Január 27. Felhajtott 154 drb elő borju, 46 drb leolt borju. Árjegyzések elő borjukért 124—132 fillérig, kivételesen 136—140 fillér, közepminőségű elő borjukért 108—120 fillérig, leolt borjukért 136—148 fillér kilo- grammonként (levonás nélkül). Az irányzat élénk volt, az árak szilárdak maradtak.

Kőbányai sertés piac.

Január 27. Árjegyzés. Hízott sertésárak. I. Magyar elsőrendű: Fiatál nehéz (páronként 320 kgron felül) 158—159, fiatal közép (páronként 251—320 kgr.) 162—166 korona. II. Magyar szedett: Közép (páronként 240—280 kgr.) 170—171 korona. Sertéslétszám: 1911. január 26-én volt készlet 17066 drb, 26-án felhajtott 542, 26-án elszállított 406, 27-ére maradt készlet 17202 drb. A hízott sertés üzletirányzata nyugodt.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és községőhid igazga- tóságától.) Jan. 27. Előző napi eladatlan maradvány 73 drb sertés, 40 drb süldő. Mai felhajtás 821 drb ser- tes. Összesen 894 drb sertés, 40 drb süldő. Eladatott 827 drb sertés, 26 drb süldő. Mai maradvány 67 drb sertés, 14 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül ételsúlylevonással 157—164 fillér. Öreg II. rendű étel- súlylevonással 152—166 fillér. Fiatál nehéz 300 klg. fe- lül ételsúlylevonással 161—170 fillér. Fiatál közép étel- súlylevonással 160—176 fillér. Fiatál könnyű 120 klg.-ig ételsúlylevonással 164—178 fillér. Süldő belföldi elősúlyban 112—144 fillér. A vásár irányzata élénk. Az árak emelkedtek.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 27. —

Kinevezések. A földmivelésügyi miniszter dr. Korbuly Mihályt, a halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás vezetőjét eddigi minőségében a VIII. fizetési osztályba; az igazságügyminiszter dr. Mandola Elemér egri törvényszéki jegyzőket a váci járásbírószákhöz jegyzővé, Majdán Miklós székeszárdi törvényszéki telek- könyvvezetőt eddigi alkalmazása helyén a IX. fizetési

osztályba sorozott telekkönyvvezetővé, Jusztján Agoston topanfalvi járásbírószéki telekkönyvi átalakító díjnokat a topanfalvi járásbírószákhöz irnokká;

a nagyváradai főügyész Fazekas Géza nagyvárad- i ügyészéi irnokot eddigi alkalmazása helyén iroda- tisztté;

a marosvásárhelyi főügyész Simó József cs. és kir. 2-ik számú huszárezredbeli őrmester, igazolványos altisztet a kézdivásárhelyi ügyészséghez irnokká, Ambrus János igazolványos ellátott volt ezimzetes esendőrör- vezető, gyergyószentmiklósi lakost a gyergyószentmiklósi járásbírószéki fogházhoz fogházörre;

a kassai javítóintézet igazgatója a vezetése alatt álló intézethez Oriold Zoltán Rezső szobafestő- és má- zolómestert egyelőre ideiglenes minőségű munkavezető- felügyelővé;

a komáromi törvényszék elnöke Sipos Sándor igaz- ságügyminiszteriumi napibéres hivatalosolgát az eszter- gomi járásbírószákhöz hivatalosolgává;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter az állami fel- söbb leányiskoláknál dr. Szántó Károly pozsonyi és Józsa Menyhért soproni rendes tanárokat a VII. fizetési osz- tályba, Baranyainé Quinz Emilia szegedi, özv. Benedekné Indali Etel temesvári, Ráczné Buzogány Agnes, Schlat- terné Juhász Krisztina, Hermann Teréz és Solyomné Rosenberg Izabella budapesti rendes tanitónőket a VIII. fizetési osztályba, végül Mayerne Wachtel Adél szegedi, Somogyi Csizmazia Gizella győri és Kistenmacher Emi- lia budapesti rendes tanitónőket a IX. fizetési osz- tályba; továbbá Tóth Ferenc dévai állami főreáliskolai, Kovacevics Imre budapesti V. ker. állami főgimná- ziumi, Szaflka Manó budapesti I. ker. állami főgimná- ziumi, Collaud Ferenc budapesti VII. ker. állami főgimná- ziumi, Tomcsányi Béla budapesti VIII. ker. ál- lami főgimnáziiumi, Preisner Péter brassói állami fő- reáliskolai, Bérczi Ede szegedi állami főgimnáziiumi és Vörösmarty Mihály székesfehérvári állami főreáliskolai r. tornatanitókát, eddigi állomásuk helyén, a IX. fizet-ési osztály 3. fokozatába, végül Boér Péter okleveles tanitót a görögösi állami elemi népiskolához rendes tanitótá nevezte ki.

Athelyezések. Az igazságügyminiszter Ná- dasdi Kálmán királyhelmezi járásbírószéki telekkönyvi betétszerkesztő irnokot a bírósági irnokok rendes lét- számába való sorozása mellett az edényi járásbíró- szákhöz; a szegedi főügyész Vidákovits Pál ujvidéki törvény- széki fogházörmeztart a zombori törvényszéki fog- házhoz; a dévai törvényszék elnöke Szász János algyógyi járásbírószéki III. oszt. hivatalosolgát a dévai törvény- székhöz helyezte át.

Pályázatok. A kolozsvári posta- és távir- daigazgatóság a Bardócson (Udvarhely vm.) betöl- tendő postai ügynöki állásra február hó 10-éig; a tem- esvári posta- és távirdaigazgatóság a Vozlán (Krássó-Szörény vm.) betöltendő postai ügynöki állásra február hó 10-éig; a fehértemplomi törvényszék elnöké- hez az oravicabányai járásbírószághoz betöltendő ir- noki állásra négy hét alatt; a szombathelyi pénzügy- igazgatóság a felsőöri adóhivatalnál betöltendő el- lenőri állásra két hét alatt; a soproni törvényszék el- nökéhez a csepregi járásbírószághoz betöltendő irnoki ál- lásra négy hét alatt nyújthatók be a szabályszerűen fel- szerelt körvények.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintéses

Hazánkban az elmúlt 24 óra alatt változó- köny, részben szeles idő uralkodott és az ország nagyobb részén — eöleg keleten meg északon — fordult elő kisebb-nagyobb csapadék, mely jórészt meghaladta az 5. helyenkint a 10, sőt 20 mm-t is. A hőmérséklet emelkedett és maximuma 12 C. fok volt Fiumében, minimuma —6 C. fok Bofalun.

Prognózis a következő 24 órára

Változékony idő várható, helyenkint — in- kább csak keleten — csapadékkal és lényegtelen hóváltással. (Sürgönyprognózis: Változékony, ke- leten sok helyütt csapadék, fagypont körüli hő- mérséklet.)

Állomás	Légnyomás mm. 760 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és erő	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmér- séklet max.	Hőmér- séklet min.
Budapest	62.0	1.7	N	2	0	2	7
Ungvár	61.1	8.6	NW	2	0	2	10
Késmárk	65.8	1.5	N	2	0	2	11
Leónocz	—	0.0	—	—	—	—	—
Ógyalla	64.5	5.2	WW	0	2	1	8
Budapest	64.0	7.2	N	1	0	0	7
Hérvay	67.4	7.6	N	1	2	0	8
Keszthely	67.9	6.6	N	2	1	0	6
Pécs	68.8	2.6	—	0	0	0	4
Zágráb	69.8	4.1	NW	1	2	0	9
Pinné	71.0	2.1	N	2	1	0	1
Szeged	64.8	6.2	N	1	0	0	5
Tomcsvár	64.2	8.9	NW	1	4	1	5
Nagyvárad	61.5	2.0	N	1	4	1	3
Kolozsvár	61.9	0.6	SW	5	4	4	5
Nagyzsáka	60.5	1.2	N	1	4	4	8
Szatmár	—	1.2	NW	2	4	6	0
Rger	—	1.6	N	2	0	10	3
Arvaváralja	—	0.4	N	3	0	3	2
Selmeczbánya	—	1.4	NW	1	0	6	2
Komárom	—	0.4	NW	1	3	6	0
Magyar-Ovár	—	2.8	NW	2	4	0	4
Sopron	—	2.2	NW	1	4	1	11
Kézak	—	4.6	NW	1	4	7	2
Cikvenica	—	3.6	NW	1	4	3	4
Debrecen	—	1.1	SW	2	4	1	2
Kecskemét	—	1.0	NW	1	4	1	2
Oroszlána	—	0.2	W	2	6	1	2
Arad	—	0.5	N	1	4	3	1
Zsombolya	—	0.4	E	1	4	4	1
Veresca	—	0.0	SW	1	0	0	0
Orsova	—	—	—	—	—	—	—

VIZALLÁS.

jan. 27. jan. 26.

Ország	Név	Jan. 27.	Jan. 26.	Ország	Név	Jan. 27.	Jan. 26.
Magyar	Schärding	0.40	0.58	Tisza	M.-Sziget	0.14	0.12
	Passau	1.37	1.44		Tekeháza	0.36	0.88
	Linz	1.27	1.23		V.-Námény	0.38	0.39
	Bécs	1.20	1.13		Tokaj	1.25	0.60
	Pozsony	0.82	0.80		Tiszafüred	1.80	0.90
	Komárom	2.15	2.12		Szolnok	2.43	1.20
	Budapest	1.78	1.76		Csongrád	2.40	0.72
	Paks	1.10	1.10		Egred	2.66	1.07
	Kohácsi	2.84	2.18		T.-Becse	2.55	0.97
	Gombos	3.05	2.70		Titel	3.38	2.20
Szerbia	Ujvidék	2.89	2.92	Dunántúl	Óruda	0.92	0.90
	Pancsova	2.78	1.79		Tapoly	0.24	0.24
	Orsova	3.20	3.38		Sodró	2.01	1.38
	Morvafala	2.20	2.70		Sajo	2.—	1.70
	Zsolna	0.26	0.20		Hernád	0.39	0.41
	Trencsén	0.40	0.48		Berettyó	0.25	0.02
	Szered	0.60	0.78		B.-Ujfalva	0.20	0.09
	Szt.-Gothárd	0.24	0.34		Kőrös	0.20	0.28
	Sárvár	0.06	0.10		Csucsá	0.18	0.21
	Győr	2.20	2.10		N.-Várad	0.18	0.21
Slovákia	Vasvár	1.32	1.22	Bélnyes	0.—	0.30	
	Zakány	0.82	0.82	Tenke	0.02	0.66	
	Zarab	0.10	0.28	Guraboncs	0.43	0.44	
	Eszék	1.00	1.—	Borosjenő	0.20	0.40	
	M. Szerdah.	0.03	0.24	Békés	0.74	0.66	
	Zágráb	0.20	0.46	Gyoma	1.18	1.36	
	Sziszek	1.60	0.78	Gy.-Fehérvár	0.20	0.20	
	Mitrovicza	3.94	3.—	Branyoska	0.24	0.18	
	Szamos	0.08	0.34	Arad	0.96	1.18	
	Szatmár	0.10	0.10	Makó	0.06	0.30	
Krisztina	N.-Majtény	0.30	0.88	Lugos	0.40	0.86	
	Latorca	0.16	0.18	K.-Kostály	0.40	0.—	
	Laborcz	0.20	0.30	Kiszető	0.68	1.18	
	Ung	0.20	0.10	Temesvár	0.26	0.56	
	Perocseny	0.20	0.10	Becskepek	0.49	0.10	

„EGYETÉRTÉS”

politikai naplap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOS MÁTYÁS.

TOST és MOLNAR

kereskedelmi-, díszítő- és tájkertészete

BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.

Elvállal ablak és erkélydíszítéseket, kertek, parkok tervezését, alakítását, fenntartását. Alkalmi és állandó dísz- tészeket. Téli kertek berendezését, min- den e szakba vágó munkát. : : : : :
Telefon: 88-75. Telefon: 88-75.
Külső telep: Gyarmat-utca 25.

Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaj.

Elnök: Herczeg Windischgraetz Lajos.
Boraink hírneve az egész földgömbön ismeretes!
Eredetisége s fölülmulhatatlansága tette azzá!!

5 kg. postakosár:

3 palack 0.5 lit. 1904. évi zamatos szamorodni	—
2 " 0.5 lit. 1904. évi 3 puttonos aszu	K 12.—
1 " 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni, kosár	—
8 palack 1 lit. 1904. évi zamatos szamorodni	K 7.10
8 palack 0.7 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	K 7.40
8 palack 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	—
2 " 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu, kosár	K 15.10

Ládában:

20 palack 0.7 literes 1904. évi zamatos szamorodni	K 36.—
12 palack 0.5 literes 1904. évi 3 puttonos aszu	K 40.80
12 palack 0.5 literes 1901. évi 4 puttonos kövér aszu	K 55.20

Hordóban:

60 liter 1908. évi finom tokaji asztali bor	K 60.—
60 " 1907. " " " pecsénye bor	K 72.—
60 " 1904. " zamatos szamorodni bor	K 90.—
60 " 1901. " kiváló szamorodni bor	K 138.—

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit se számítunk fel. A megrendelő vasuti állomásig bérmentve küldünk minden ren- delést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálgunk.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegye- ket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Kleopatra.

Száll, száll fölötted az életmadr,
Egékét égő szárnya lebeg, —
Indulni kész, egy pillantásra vár;

Az éteres űrbe repül veled . . .

Rohan alattad veszte a föld,
Csillagok ezre hull le előled,
Kiket az irigység mérge megölt;

Mert a világ tánczol körüléd . . .

Közbe mosolygysz ragyogó szemekkel,
Éltet ad, enyhít az üdvözítő, —
Szólsz . . . mosolygysz . . . csak intsz a kezdeddel;

Téged imádni törpül a tér,
Téged imádni megáll az idő . . .

Zilahi László.

(Láthatatlan foszforeszkálás. Régóta ismeretes, hogy bizonyos vegyületek fénysugarakkal való megvilágítás után, bizonyos ideig maguk is világítanak. A jelenséget foszforeszkálásnak nevezik. A részletes vizsgálat mutatta, hogy foszforeszkálás fénye általában más színű fénykeverék, mint a megvilágító — gerjesztő — fényé. Tapasztalták azután, hogy nemcsak látható fénysugarak kelhetnek foszforeszkálást, hanem az ibolyántúli fény- és Röntgen-sugarak is, míg a vörösöntúli sugaraknak az a nevezetes sajátáguk, hogy a más fény által okozott foszforeszkálást gyöngítik, kioltják. A foszforeszkálás fénye sem szorítkozik a látható színre, mert bizonyos anyagok foszforeszkáló fénye ibolyántúli sugarakat is tartalmaz. Igen mélyreható kutatásokat köszönhetünk a foszforeszkálás terén két magyar fizikusnak, Lénárd-nak és Klatt-nak, akik rendszeres vizsgálatnak vetették alá az anyag kémiai szerkezetét, előállítási módját és a foszforeszkáló fény összetételét között levő összefüggést és nagyon becses utasításokat adtak foszforeszkáló anyagok, röviden foszforok előállítására, míg addig az ily anyagok előállítása minden rendszer nélkül, ugyiszólván a véletlen alapján történt. E vizsgálatok lehetővé tették a foszforeszkálás jelenségének széles alapon való tanulmányozását; egy ily rendszeres tanulmányról számolt be Pauli

E. W. a német orvosok és természetvizsgálók ez évi kongresszusi ülésén. Körülbelül ötven anyagot vizsgált meg, amelyeket Lénárd és Klatt utasításai szerint állított elő és cink-szikkaközön átűtő elektromos szikra fényével gerjesztett. A gerjesztés után keletkező foszforeszkáló fényt színszűrő hasábon át fényérző lemezre ejtette s így megörökítette a foszforeszkáló fény színképét, Paulinak sikerült kimutatni, hogy négy megvizsgált anyag foszforeszkáláskor vörösöntúli fényt bocsát ki, amit eddig nem tapasztaltak. A jelenséget Pauli ugyancsak fotográfiai úton figyelte meg, bár — mint ismeretes — már a vörös sugarak fotográfiai hatása is rendkívül gyöngé és a vörösöntúli sugaraké még gyöngébb, mind a mellett ez az eljárás kecséget legtöbb sikerrel, mert alkalmas módon érzékenyített lemezekkel, nagyon hosszú fényhatás alatt, a gyöngé benyomások összegeződnék és észrevehetőek. Pauli kísérleteiben harmincz, sőt ötven óráig tette ki a lemezeket a fény hatásának. A vörösöntúli foszforeszkálás ismerete föltötte fontos a foszforeszkáló jelenségek magyarázatában. Amíg ugyanis csupán a foszfor-kibocsátotta látható fénykeveréket vizsgálták meg, addig a foszforeszkálásnak időbeli lefolyásában nem tudtak egyszerű törvényszerűségeket fölfedezni; belevonva a jelenség magyarázatába az ibolyántúli foszforeszkálást, amely az egyéb színű foszforeszkálást is erősíti, már áttekinthetőbb lett a látszóan zürzavaros jelenség. Pauli vizsgálatai mutatják, hogy a vörösöntúli sugarak hatása is számbaveendő, még pedig oly módon, hogy a vörösöntúli foszforeszkálás gyöngíti az egyéb színű foszforeszkálást.

(Összelopott áruház.) Érdekes hírt közölnek Szentpétervárról, mely kézzelfogható bizonyítékát képezi annak a rég hangzatos vádnak, hogy a szibériai vasuton a vasuti alkalmazottak erősen megdézsmálják az áruszállítványokat. Az eset a következő: Golodiew egy kis városka a szibériai vasut mentén s az utóbbi időben arról vált nevezetessé, hogy hatalmas áruházat állítottak fel a főtéren, ahol mindenféle árut potom áron lehetett vásárolni. Oly nagymérvű volt az áruház olesósága, hogy nemcsak a közeli, de a távolabbi vidékekről is ideözönlöttek az emberek áruszükségeiteik beszerzése végett. Oly nagy volt a vevők tolongása, hogy az elarusító személyzet folytonos szaporítása mellett sem volt képes az áruház a Páris vagy Berlinre emlékeztető óriási forgalmat kellően lebonyolítani. A helybeli és a vidéki kereskedőknek természetesen igen nagy kárt okozott az áruház s ezek addig kutattak, szimatoltak, míg rájöttek, hogy az

áruház portékáinak tulnyomó része a szibériai vasuton szállított áruk megdézsmálásából származik. Az áruház tulajdonosa ugyanis titkos üzleti összeköttetésben állott a tolvaj vasuti alkalmazottakkal, kiknek nagyrésze rendes havi fizetést huzott a ravasz kereskedőtől, míg mások a beszállított áru értékének bizonyos esekély hányadával lettek jutalmazva. Most mindez napfényre derülvén, kérdés, mi fog történni?

(Állatidomítás a régi Rómában.) A Rómában legutóbb megnyitott állatkertnek a régi Rómában az ugynevezett Vivarium k felelték meg, amelyekben akkoriban az élő állatokat bezárva tartották és idomították. Seneca szelidített tigrisekről beszél, amelyek úgy engedelmessé váltak, mint ma a kulya s értékes nyakövével fölűszítve, vagy aranyperrel behintve, az utcán sétáltak ápolóikkal. Seneca egy olyan állatszeldítőről is tud, akit egyszer egyik idomított orcszlánja mentett meg az ellene támadó tigrisek karmai közül. Hogy a vadállatok megszelidítésében mily nagy eredményt értek el az ókorban, azt Aurelianus császár győzelmi bevonulása eléggé jellemzi. Aurelianus a gót királyt köcsijára ült, melyet négy szarvas húzott. Övéhez kapcsolt aranylánczon volt hozzákötve Zenóbia, Palmira szépséges királynője; előtte és utána pedig kétszáz idomított vadállatot vezettek. A Palesztinából hozott vadállatok közt volt husz elefánt és két remek tigrispár. Pavló a Nuova Asztrológiában — ahonnan ez adatokat veszszük — azt írja, hogy az elefántok már akkoriban is jeles equilibristák voltak s lépesőn való járásai, hajlásokkal, tánczokkal s hasonló mutatványokkal sok pénzt kerestek gazdáiknak. Plinius szerint sok elefánt a kötéltánczolásához is értett. Az idomított vadállatok után a bikaviadalt kedvelték meg a régi rómaiak; ez a szenvedelmüket a papagály és máj kultusza váltotta föl. Az utóbbi állatokat hihetetlen türelemmel nevelték s valóban csodálatos eredményt értek el velük. Volt olyan majom is, amelyik sakkozni is tudott.

(Nem sietős.) Mikor Tissard francia szobrász Berlinbe érkezett, II. Erigyes király igen szívesen fogadta. Beszélgetés során rátért a király arra, hogy szeretné, ha síremlékét Tissard készítene el. Sőt mindjárt megbízást is adott rá a művésznek. Tissard igen jeles művet akart alkotni, azért hát megjegyezte:

— Felség, ilyen nagyszabású mű alkotására tiz esztendő is kevés.

— Nono, kedves Tissard, nem oly sürgős az ügy. Készséggel adok rá husz esztendőt is.

GÁRDHUSZÁROK

— REGÉNY. —

Írta: E. SCYRBO.

90

— Ez igaz, de atyánk tekintélye megkívánná, hogy hamarabb távozzunk, mint a többiek. Aztán meg az igazat megvallva, szinte restellem atyámat ilyen állapotban hazavinni.

— Hidd el nekem, egy félóra múlva már nagyon esendes legény lesz. Ugy fog aludni a kocsiiban, mint a bunda.

Az öreg azonban nem látszott fia jóslatát beváltani. Ugy ordított, mint egy megsebzett puszta oroszán s hovatovább kedélye mindig magasabb fokra hágott. Ugy látszik, nem airta, hogy gyöngének lássák, s tele torokkal énekelt egy nagyon ismert gúnydalt:

„Párisban egy fehér barát, trallala, trallala.”

E hangulat átragadt a társaság legtöbb tagjára is s a pokoli zivajban nem lehetett hallani sem zenét, sem szavakat: örült hangkavarodás, zürzavaros kárma töltötte be a terem levegőjét. Ahányan voltak, annyiféle dalt énekeltek.

Négy óra volt. A borongós ködös koratavaszi hajnal felszakította az éjszaka fekete fátylát s bágvadt félhomályt árasztott az elhagyott utcákra.

Viktor felemelkedett helyéről s megkezdte a bucsuzkodást. A parancsnok zokogva borult nyakába, s atyai tanácsokkal látta el. Persze, ezek a tanácsok inkább egy vigjátékbeli komikus szájába valók voltak, mint az ezredesébe.

— Fiaszkám, igérd meg nekem, hogy soha életében nem fogsz megfelekedni rólam, s hogy valahányszor pezsgőt iszol, min-

több pezsgőt, hogy mennél többször gondolj reám.

Viktor ezt is megígérte s aztán sorra bucsuzott a többiektől.

Mikor a tatárképülőz ért, sugva monddotta neki.

— Grandmorain, te velem jössz, ha nincs ellenedre.

— Nagy kopé vagy te, — mondotta a tatárképülő. — Ugy-e, most megszökünk ezektől a Moulin Rougeba.

Bambán vigyorgott s a szegény ember komikus ravaszágával kacintott Viktorra.

— Nem, Grandmorain, haza megyünk.

— Akkor ott hölgyek vannak. Barátkám te mégis csak nagy kopé vagy.

Viktor kezdte elveszíteni türelmét, de mivel látta, hogy másképen nem boldogulhat a részeg bajtárssal, ráhagyott mindent.

— Igen, igen. Hát jössz.

— Hogyne mennék, — szólott az s mindjárt hozzákészült az induláshoz.

— Hová mész, Viktor? — kérdezte Merville.

— Haza. Még át kell öltözködnöm, s aztán jelentkezem a kaszárnyában.

— Mikor indultok? — kérdezte Edmond.

— Öt órakor.

— Ha megengeded, Nemillig elkísérünk.

— Ha nem fáradságos ez az út nektek, végtelenül megörvendeztetek vele.

— A kaszárnyában találkozunk.

— Vivát! Tehát viszontlátásra.

Viktor eltávozott Grandmorainnal s aztán a társaság is kezdett oszlani.

Csak az öreg nem lehetett elmozdítani helyéből. Esküdözött égre földre, hogy ő itt marad holnap estig. Viktor hazament lakásába s Grandmoraint is magával czipelte. Szépen leültette a díványra s aztán hozzáfogott az öltözködéshez.

Legéye már talpon volt s jelentette, hogy podgyásának nagy részét már elszul-

lítottak még csak egy-két kisebb esonag van hátra. Viktor nem figyelt a beszédre. Igyekezett minél hamarabb tulesni az öltözködésen s közben arra vigyázott, hogy Grandmorain nehozz elaludjon. A fia már nagyon gyenge lábán állott. Szempillái minden pillanatban lecsukódtak s egész biztosan elaludt volna ültőhelyében, ha Viktor nem zavarja folytonos kérdézőkódéseivel.

— Te, Grandmorain, mondd csak el még egyszer, hogyan is volt az a Neslillei kapunál?

A hadnagy zavarosan nézett körül a szobában. Egy darabig tévovázott s aztán bamba együgyűséggel mondotta:

— Barátkám, nagyon szomorú história.

— Tudom, tudom, de mondd csak, hogy hívták azt a leányt.

A hadnagy nem felelt.

— Már megint alszol! — kiáltott rá Viktor.

Grandmorain összerázkódott s felkapta fejét.

— No, mi az?

— Hogy hívták azt a leányt? — ismételte Viktor.

— Melyiket? — kérdezte a tatárképülő.

— Azt, akivel a neslillei kapunál találkozál.

Grandmorain agyát teljesen megzavarta az ital.

— Tudod, az ugy volt, — mondotta fontoskodva. — En mentem, aztán megállottam, aztán jött egy szép, szőke leány, aztán elment. Többé sohasem láttam.

Viktor látta, hogy így semmire sem megy vele.

— Tudod mit, mosakodj meg, akkor jobban vissza fogsz emlékedni reá.

— Igen, igen, — dadogta a hadnagy. — Te, ez nagyon rossz lakás lehet.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Szombat, 1911. január 28-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ

A balga szüz.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Henry Bataille. Fordította: Abrányi Emil.

Személyek:

De Charance herceg Gái	
De Charancel. K. Hegyesi M.	
De Charance Diane Paulay E.	
De Charance Gaston Dezső	
Armaury Marcel	Ódry
Armauryné P. Márkus E.	
Roux Abbé	Pethes
Ketty	Kellemen M.
A herceg titkára Szőke	
Első pincér Balassa	
Második pincér Sugár	
Lucy	Munkácsi M.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Fiúk és leányok.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Hajo Sándor.

Személyek:

Jolán	R. Gombaszögi Fr.
Jenő	Törzs
Fred	Váradi I.
Pepi kisasszony	T. Forrai R.
Dombódi Jenő	Kürti
Dombódiné	T. Halmi M.
Karsáné	Ger7 I.
Gács	Vágó
Szobapincér	Bohádi
Pincér	Deési

Kezdeté 1/2 8 órakor.

VARSZÍNHÁZ

Nincs előadás.

VIGSZÍNHÁZ

Medikus.

Életkép 3 felvonásban. Irta: Bródy Sándor.

Személyek:

Ruben orvos	Fenyvesi
Riza, lány	V.ányi
Arrak, szabó	Szerény
János, medikus	Csontos
Ada	Komlósy I.
Piroska	Makay M.
Majd, orvos	Tanay
Norbert	Tihanyi
Nagyfejős	Itj. Ditrői
Finla	Ferenczy
Turcsik	Bárdi
Forcsa	Haraszthy H.
Orv. szolgálo	Makróczynd

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Az Országos Színművészeti Akadémia előadása

Közönyt közönnel.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTOGRÁF

Végszínház-utca 1-3. Telefon 68-39.

Budapesten először

Johnson és Jeffries világhírű boxmérkőzése.

Az eredeti helyszíni felvétel. Az első előadás hétköznapokon d. u. 4 órakor, vasár- és ünnepnapokon d. u. 1/4 órakor kezdődnek.

A magy. kir. Opera művészei, A magy. kir. Zene-Akadémia, A Nemzeti Zenede, az ország legelőkelőbb zene-iskolák Tanárai szívesen elismerték, hogy hegedűt

Reményi Mihály

olyant készít, mely bármely régi 1000 forintos hegedűvel a versenyt sikeresen kiállja.

Reményi hangfokozógerendája

Által bármely rossz hangú hegedű sokkal jobb, erősebb és nemesebb hangot kap. Szerint kezesseg minden egyes hangszernél. Árgyűzkéket kérjen Reményi műhegedű-csészitési osztályától

Budapest, Király-u. 58.

A világ legjobb quintisztia hurjai csak Reményinél.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A Rajna kincse.

„A Niebelung gyűrűje” című zenedráma-trilógia előjátéka, 4 képből. Zenéjét és szövegét írta Wagner Richard. Ford. Kádó A.

Személyek:

Wotan	Szemere
Donner	Ney
Froh	Fichler
Loge	Arányi
Alberich	Takáts
Mime	Déri
Fasolt	Várady S.
Fafner	Vencz II
Friczka	Medek A.
Freia	Flattinó
Erda	Fodorné
Woglinde	Szallagyné
Walgunde	Berts
Flosshilde	Válint

Kezdeté 7 órakor.

Fővárosi Városligeti Színház

Küry Kára felleptével

A halhatatlan lump.

Irta: Dörman Felix Zenéjét szerzőtte: Eysler Edmund. Fordította: Hervey Frigyes.

Személyek:

Treytay Lujza	Küry K.
Ritter János	Székely K.
Anna	Hudacsek
Janka Róza	Lányi E.
Rumpelmayer	Kabók
Florian	Szalay
Mimi	Hidy I.
Baumgartner	Lubinszky
Reisltner	Bihary
Reisltnerné	Vesztréminé

Kezdeté 1/2 8 órakor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

Fedák Sári vendégfelleptével.

Czigányszerelem

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Bodánszky Robert és Willner A. M. Zenéjét írta: Lehár Ferencz.

Személyek:

Drágutin Péter	Papit
Zorika, leánya	Bendiner
Jolán, huga	Balogh E.
Körösházi Ilona	Fedák S.
Jozsi	Risó
Bolesku Jonel	Tóth
Kresmáros	Németh
Dimitreana	Csige
Julesa	Erdel B.
Mosu	Sáfrány

Kezdeté 1/2 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31.

Minden este pont 8 órakor legelsőrangú színházi- és varieté-előadás.

KORNAI BERTA

vendégjátéka a következő új-donságokban:

Vénusz az erdőben Oscar Strauss operette. Játsszák: Kornai Berta, Szalontai Ferike, Palásthy Sándor, Sarkadi Vilmos, Orban Mariska és még 50 közreműködő. A primadonna Dörman Félix bohóza. Játsszák: Kornai, Bárony, Tihanyi, Viola, Gabányi, Sarkadi. Fred Edlwi átváltozó művész. Egy perc késés című tragikomédiában Caruso Utópiában és zeneszerzők vilákkongresszus. A kalaptű. Palkó Csingilingi. Collus and Hart világhírű amerikai parodisták.

A bankpénztáros Belasco drámája. Kis darabok, illusztrált dalok és még 12 előadások.

Minden csütörtök, vasár- és ünnepnap délután 3/4 órakor mérsékelt árú családi délutáni előadás a teljes műsorral és Fred Edlwi-val.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Még csak rövid ideig

Merian kutyaszínháza

DE VRIÉND

„August” jelenete.

A műbetyár

és a januári műsor többi kiválósága.

Minden vasár- ünnepnap és csütörtökön két előadás. A délutáni előadás kezdete 1/4 órakor.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső FOGORVOSI INTÉZETE

athelyezve: Károly-körút 3. sz. alá. Fájós fogak meggyógyítása, Tartós fogtömések, Foghúzások (altatásban is), Szajpadlás nélküli műfogak, aranyhídak, koronák, Jól használható fogorvosok elkészítése és behelyezése. Jóállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek felelő alatt megkapják műfogóikat.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órakor.

11 órakor! Ma Ujdonság!

„Ungestörte Flitterwochen”

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Ezt megelőzi 9/4 órakor.

„Török szerencséje örök”

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Faun. Rendező: Rott Sándor.

Jegyek elővételben a napnali pénztárnál d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. — Konti különlégségi tőzsde, Andrássy-ut 29. és Sopronyi nagytőzsdeben, Rákóczi-ut 1. szám. 12 óra után az 1-ső emeleti Casino de Parisban a világ legelső ének- és táncszámok fellépte.

„Az Első Magyar” Részvény Serfőződe

mult évben forralomba hozott és a külföldi Saluator sört helyettesíteni hivatott sorkülönlegessége a

Tavaszi Részvény Sör

február 1-től kezdve kerül csapolás alá. Kimeres csak addig míg a készlet tart. — Palackokban a palackszorosítály szállítja házhoz a Tavaszai részvény sört. — Vidéken kapható sörraktárosainknál minden nagyobb városban.

Telefon 56-58

Telefon 56-58

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31 TELEFON 110-2

Minden este pont 8 órakor a fényes januári műsor!

Kornai Berta

vendégjátéka a következő új-donságokban: Vénusz az erdőben, operett. Irta: Lothar Rudolf. Zenéjét Strausz Oszkár. A primadonna Dörman Félix bohóza. Fred Edlwi a világhírű átváltozóművész. Collus and Hart két igen komoly ur.

A bankpénztáros BELASCO drámája.

Minden csütörtök, vasár- és ünnepnapon két előadás. Délután 3/4 órakor mérsékelt, este 8 órakor rendez helyárakkal. A téli kertben ROYAL-CABARET. Csupa új nagyszerű ének- és táncszám. — Hajnali 5 óráig cigányzene (Kukó Vince zenekara) A legvidámabb budapesti hely.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-22.

Szenzációs ujdonság!

FEGYVERGYAKORLAT.

A lomniczi csucs tetején

Bohózatok. Írták Glinger és Taussig, ford. és áttd. Steinhardt. Steinhardt, Hunyadi, Szőke Szakáll és elsőrangú külföldi számok. — Éjfélől reggel 5 óráig cabarett, belépődíj nélkül. — Vasár- és ünnepnapokon délutáni előadás fél helyárakkal kezdete fél négy órakor. — Jegyek: d. e. 10-11-ig és d. u. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytőzsdeben Andrássy-ut 19. és a Hungaria-fürdőben. Vasár- és ünnepnap délutáni előadás fél helyárakkal. Kezdeté fél 4 órakor.

WERTHEIMER-ORFEUM

VI., Szerécsen-utca 35. szám. Igazgató: Wertheimer Lajos. Telefonszám: 4-40.

Kezdeté este 8 órakor.

Az új műsor bemutatása.

Két mesés darab!

Lehet-e öt perc alatt? Der Komischer Herrscher bohózat. operett.

Littmann Pepi és a többi nagyszerű szólószámok egészen új műsorral.

A téli kertben bámulatos szépségek fellépte.

Minden szombaton szépségverseny szavazással. Vasár- és ünnepnapokon délutáni előadás mérsékelt helyárakkal. Kezdeté délután 1/4 órakor. — Jegyek kaphatók az orfeum pénztáránál d. e. 10-11-ig és d. u. 3-6-ig.

Üzletmegnyitás!

Vagyok bátor a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy IV. ker., Városház- és Párisi-utca sarak 16. szám alatti

Városház-pince

sörözősarnokomat, amelyben kizárólag csak hideg étek lesznek kiszolgálva, ma, e hó 28-án este 6 órakor megnyitom. Kérem az igen tisztelt közönségnek az eddig is irántam tanúsított szíves pártolását.

Italaim elsőrendűek. Pontos kiszolgálás.

Tisztelettel

Gömbös Lajos, vendéglős.

Az En Ujságom

előfizetési árak: Negyedévre 2.50, félre 5.-, egész évre 10.- kor Binger és Wolfner, Andrássy-ut 10. szám.

Szén és kocsz nagyban és kicsinyben Salamon Jakab és Társaságánál

Budapest, V., Erzsébet-tér 5. sz.

Telefonszámok: 73-96, 73-97, 73-98.

Kisérlelje meg szerencsáját
s ne dobjon el magától esetleg

75.000 koronát

mert ennyi nyerhető

1 drb

Erzsébet királyné szanatórium-sorsjeggyel.
Nincsen árfolyamvesztés, mert a legkisebb
nyeremény 50 korona.

Évente 3 húzás.

A sorsjegyeket eladjuk a napi árfolyamon s amennyiben a vevő
azokat nem venné azonnal át, úgy a sorsjegyeket csekély
előleg lefizetése mellett nálunk letétben hagyhatja. A pénz
beküldése után azonnal küldjük a sorszat és számokkal ellátott
letétívet, melynek birtokosa a legközelebbi húzásban már
részt vesz. A maradányösszeg tetszés szerint törleszhető.
Húzás után azonnal elküldjük a nyereményjegyzéket.

1 darab vételnél beküldendő	2 korona
2 " " " " " "	3 " " " " " "
3 " " " " " "	4 " " " " " "
4 " " " " " "	5 " " " " " "
5 " " " " " "	6 " " " " " "
6 " " " " " "	7 " " " " " "
7 " " " " " "	8 " " " " " "
8 " " " " " "	9 " " " " " "
9 " " " " " "	10 " " " " " "

Ha sorsjegyeket akar vásárolni, úgy küldje be
a darabszám megjelölése mellett az összeget

**„Értékpapírbank” Rotter J. Bpest, V. ker.,
Honvéd-utca 4.**

BÉRCZI VITRAGE

(minta 28.253 sz. a. védve)

60/85 cm nagyságban fodorral borított
Point-Lace szalag munkával darabja

1 korona 50 fillér
sárgarézrúddal és gyűrűvel együtt

Bérczi D. Sándor
BUDAPEST,

Főüzlet: VI., Deasowfy-utca 5.
Telefon: 109-06.
Fióküzlet: VIII., Üllői-ut 4. sz.
Telefon: 141-53.

Specialista

Ca. és kir. szab.
sérvkötőket, pneumat.
gummi-pelot-
tával, 0900

haskötőket, 0835

gummi göcsérharisnyákat,
múlábakat, műkezeket,
műfüzöket,
testegyenestő, járó és tám-
gépeket,
egyenestartókat, valamint a
betegápolás-hoz tartozó ósz-
szek cikkeket
készít a technika legmodernebb
elvel szerint legjutányosabb gyári
árak mellett

KELETI J.
Ca. és kir. szab. sérvkötők és
testegyenestő-gépek gyára
Budapest, Koronaherceg-utca 17.
Alapítva 1878. Telefon 13-76.

Legújabb képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A kerékpárvilágot már 35 év óta uraló eredeti angol

Helicai Premier és The Champion

kerékpárokat dupla baran-
csapágygyal és szabadon-
futóval, 3 és 5 évi jótállással,
minden árfelemelés nélkül
szigorúan az eredeti gyári
árakon havi 12 és 15 koro-
nás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső
gummit, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konu-
szokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen
leszállított **eredeti gyári árban szállítunk**
vidékre is bárhol. **Láng Jakab és Fia** kerékpár- és
alkatrész nagykereskedők **Budapest, VIII. Erzsébet-
körút 41. szám.** — Fióküzletek: **Baross-tér 4. szám**
és **Üllői II. Margit-körút 6.** Diszárjegyzékünk 1000
képpel kerékpár- és alkatrészre ingyen és bérmentve.

FÜNÖKÖK

ezrei eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussa-
nak írógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható
írású, visszaváltós, tabulátoros, összeadóbillentyűs, auto-
matikus sorváltós, csupa acélból és vasból gyártott, rend-
kívül tartós, univerzál-klavíriátus

Ujlaki-írógépet.

Nem irnak alá váltót és folytonosan halmozódó irodai
munkálataikban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki
írógéppunkra

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás országszerte.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker.,
Erzsébet-körút 28. sz.
Telefon 122-60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű
mellékesetre reflektálnak, ::
közöljék címüket. ::

Titkos

betegségek,

hugycsőfolyás, hugycsőszűkülé-
tek, altesti sebek, bujakór (syphi-
lis), ideg- és borbetegségek, elgyengült
férfierő (impotenzia) bármily női nemi ba-
jok, fehérfolyás stb. alapos, gyors és gyökeres ki-
gyógyítására ajánljuk bevált gyógymódjánál fogva

Dr. GARAI

hírneves szakorvosi rendelő-intézetét
Budapest, Andrásy-ut 24.

Rendelés hétköznap: 10-4 óráig és
este 7-8-ig. Feltűnés nélkül
eredményes gyógyítás
levélileg is. Kivánatra
gyógyszerekről gondoskod-
va lesz. — Levélre
azonnal válaszol.

Fodrászoknál

az urak

miért követelik, hogy borotválkozás
után valódi **Diana-sósorszesz**szel fecs-
kendezzék arcukat, vagy fejbőrüket
bedörzsöljék, vagy hajukat megnedve-
sítétek?

1. Mert mindenkinek többé-kevésbé
ég az arca a borotválkozástól, ami rö-
gön elmulik, sőt lehűti a tüzeségét a
bőrnek, ha borotválkozás után **Diana-**
sósorszeszszel bespriccozoltatjuk.

2. Mert nem kaphat senki pattanást,
ha arcát vagy nyakát borotválkozás
után **Diana-sósorszesz**szel befeccen-
dezteti.

3. Mert hajhullás vagy korpa kép-
ződése nem lesz, ha fodrásza **Diana-**
sósorszeszszel dörzsöli haját.

4. Mert a haj őszülése megakadályoz-
ható, ha **Diana-sósorszesz**szel dörzsöli
haját.

5. Mert kopaszfeju egyéneknek is
erősíti hathatósan a fejbőrt és roppant
kellemesen hűsíti az egész fejet, mi-
által az embert frissíti.

6. Mert meleg napokon a **Diana-sós-**
sorszesz fejbédörzsölés új munkakedvet
önt a kifáradt egyéneknek.

A **Diana-sósorszesz** bevásárlásánál
csak arra kell vigyázni, hogy minden
üveg sárgaburkolatú papírban van for-
galomban, amely papíron kívül látható
már e két szó:

DIANA-
sósorszesz.

Mindenütt kapható
44 fillérért.

Postán szétküldi:

Erényi Béla

DIANA-gyógyszertára

Bpest, Károly-körút 5.

ÉLŐESZKÖZÖK

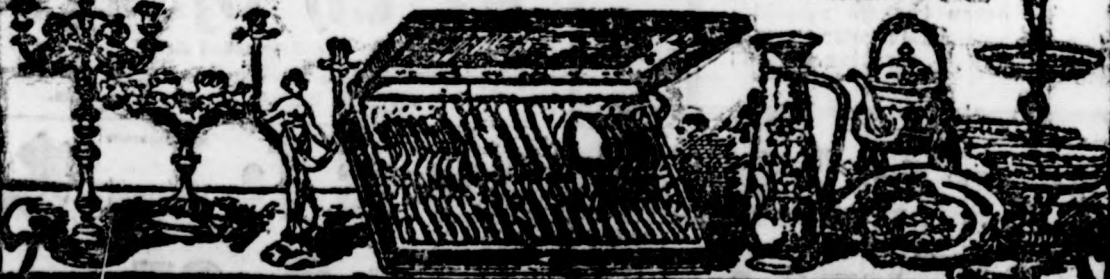
EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL.

DESZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉRSZERTÉLEPÉN

BUDAPEST, III. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJOZÁS 2000 PÁZSZA BÉRMENTVE KÜLDÖK.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, okmányszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó árakon kaphatók...

Házasságokat díszkézen közvetít Faragó Jenő, Rákóczi-ut 80.

Akar ön szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartassák...

Joghallgató ajánlkozik magyar, német, francia felolvasónak, fordítónak, magyar-német levezetőnek...

Veres áfonya befőtt, szépségi, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye).

A t. cz. gazdaköztség az iparvállalatok figyelmébe ajánlom 1884. óta fennálló gazdasági és iparszemélyzeteket elhelyező irodámát...

Pénzszekrényeket ház- és betörésmenteseket ajánl olcsó árakon Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

Akác méz métermázsankint 120 koronáért eladó. Mikola Mihály áll. tanítónál Pészak. 6040

Papirhéju diót, mézede tél. szőlőt postakosárként 3.60, nemes birsalmat, téli csomagealmát 2.60, mázsánként 38. —, ecetes ugrókat, paprikát 2.60, házilag főzött mézede szilvalekvárnak kilóját 1.30, különleges barack lekvárnak 2.60, valódi barackkonyak 5 kilós üveggel 20. — koronáért. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Fajborokat fejtéje kölcsönhordóban hektóliterenként 44 koronáért, papirhéju diót postakosárként 3.50. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Marónt, narancsot, ezitromot, datolyát, papirhéju diót, füget, orosz teát, vegyesen postakosárként 2.60 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrád.

Réthy-név látható a valódi pemetefü cukorka minden egyes darabkáján.

Sonka-pác szépségi, 1 adag 1 sonkán 50 fill. 12 adag 5 korona. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29318

MAGANTANULOKAT polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi-iskolai magánvizsgákra, érettségire felkészítéssel előkészít Magyar Tanügyi Intézet Rottenbiller-utca 5/a. sz.

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz.) Czimre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68.

Amerikai óra, mutató és számlap nélküli.

Az óra két számcsoportból áll. A felső számsor az órát, az alsó pedig a percek mutatóját. Részletfizetésre is szállítjuk. Ára 70 korona. — Kérje legújabb amerikai újdonságaink árjegyzékét!

Szent László Intézet BUDAPEST 27. Veress Pálnó-utca 16. sz.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 lételemet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uriszobák, angol bergarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82—13. 28589

TÁRS, (oskás komoly, agilis) néhány ezer forinttal szabadalmazott tömegcikkhez amelyek kiünő rekordul lettek miniszteriumoknál és a közgazdaságnál bevezetve. 100.000 korona évi jövedelem elérhető. Csak komoly úri embernek ajánlata vétetik. Gyülemba. Felvilágosítást nyújt a Madár Kereskedelmi Szemle szerkesztőségében Budapest, VII., Rottenbiller-utca 10., hova a levelek intézendők.

SINGER varrógépek kerékpárok, gramofonok, hanglécetek legolcsóbban kaphatók

Haban József Budapest, Almásy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzékét ingyen küld

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírói (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirásai magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű. Látható írású írógépekre beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjlanul állásba segítjük. Telefon 18—09. GLOGOWSKY és TARSA, Andrássy-ut 12. és Révay-utca 6. szám.

Zálogszedőulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Isabella-utca sarján. 27555

Baját gyártmányú fürdőakák 14 kor.-tól feljebb; fűthető akák 60 kor.-tól feljebb. Elváltak mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb árakon. LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 113—46. Árjegyzékét ingyen és bérmentve.

Soványosság Az egyedüli eredménytől kísérő háziszert a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép tölt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót állást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kitüntető: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készítő levelek minden országban. Dobozonként 1 forint 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/1. Telefon 156—80.

INGYEN TANULHAT szeptember 1-től két hónapig az kereskedelmi szakterület, gépirás, gépjárat, helyesírás, szepírás, német nyelv. Magyar Tanügyi Intézet, Rottenbiller-utca 5/a. sz. Tanítás napi három óráig. Helyi és esti tanfolyamok.

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgár Részv. társ. Nagymező-u. 8. sz.

EUFON tölcsernélküli beszélőgép 2 koronás heti részletre kapható. Kérjen Eufon jegyzékét Szent László Intézet Bpest 27 Veres Pálnó-u. 16. sz.

BUTOR képzésért vagy részletre minden kamattól mentesen legolcsóbban. Orsiai választék politurós butorokban Nagy Imréné! Bpest, VI., Váci-körút 9. Feljárt Szerecsen-utca 1. szám. Kis képes modern teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

Tankönyveket és Segédkönyveket vegyen Magyarország legrégibb és legnagyobb tankönyvkereskedésében LAMPEL R. könyvkereskedése (Nedasz F. és Fiai) részvénnytársaság Budapest, VI., Andrássy-ut 21. Itt kapható az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban s a szakiskolákban használt minden levő minden tankönyv és segédkönyv a legújabb kiadásban. Postai megrendelések a beérkezés napján szonnal elintéztetnek. A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek jegyzékét kívánatra készséggel megküldjük. LAMPEL R. könyvkereskedése (Nedasz F. és Fiai) r. t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

25 koronáért készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy télikabátok finom szövetelekből. Lichtman Sándor férfinabomester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre postát minták bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm 28592

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50 Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29315

Zálogszedőulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. SCHILLER ISZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Síp-utca 8. sz.

Nevelőnőket német, francia, angolokat zene nyelvismerettel, bonneokat szonali belépésre ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismerettel sürgősen keresek. Szegheőné S. Luja Intézete Budapest, VI., Dessewffy-utca 22. 29324

Hajfestő - fésű, egyszerű fésűje által fest Ön vagy vörös haját valódi szőkőre, barnára vagy fekete. Teljesen ártalmatlan! Ezekig használati! — Ezek használatban egy darab ára 5 korona. SCHÜLLER, Wien, III/E. Krieglberggasse 6. Számos elismerő- és köszönőlevél.

Az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai r. t. kiadásában most jelent meg: KELEMEN BÉLA áll. főreálisk. igazg. NÉMET HELYESÍRÁSI SZÓTÁRA Ez a házagptóló munka a német nyelv különösebb nehézségeiben, kétséges eseteiben pártatlan tanácsadó. A német nyelvvel foglalkozó magyar embert mindenkor kisegíti zavarából, ha valamely szónak helyesírására, nemére, ragozására, használatára nézve keres utbaigazítást. Ára füzve K 1.40 Kapható minden hazai könyvkereskedésben, valamint a kiadó területénél (Athenaeum, VII., Rákóczi-ut 54.).

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítésével, összes temetkezési cikkek kepez árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgár Részvénnytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Asztalosok aj jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Alkalmi vásár az összes hangszerekből. Milyen lezálogított árak. MARNITZ FRIGYES Budapest, VIII., 4. József-körút 37—39 sz. Orsiai raktár gramofon és lemezekben. Kérjen árjegyzékét külsőre.

Szabók részére mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ. Nagymező-utca 46.

Száz királyi Technikum Mitterweida. Igazgató: A. Holst, tanár. Századon technikai tanítótól elektro- és gépészmerőkké, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt laboratóriumok. Gyári tanuló műhelyek 360 helyen. A 36. iskolai évben Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Magyar harzi kanári tenyésztés Debrecenben.

Ki a madár dalát meg tudja érteni és annak énekét föl tudja beszélni, kanári tenyésztésére keresek az fel s tiszteljen meg engem rendelésnyel. Minden mit egy madár előadni képes, legyen az nagy, mély hang, avagy csendő érces. Ami csak madárban kiválóan jó, tenyésztésben mindez fölvalható. A rendelt madarat mielőtt elküldöm, tudósárol előbb magam meggyőződom és ha hibás hangú vagy rosszul énekel, nem létezik nálam, hogy én azt küldjem el. A tisztelt rendelő nyugodt lehet tehát, hogyha nálam rendel, tudom nem szenev kárt. A lakás legkedvesebb díszje a szepen éneklő kanári madár. Kanári madarakat eddig sok pénzért adták a külföldnek. Ma már nincs szükség erre, mert a szakszerű vezetés alatt álló Agoston magyar harzi kanári tenyésztő telep Debrecen Mergo utca 9. sz. gyönyörűen felvázolt, nemes fajú kanári madarakat szállít darabonként 7, 8, 10 és 12 forintért. Tenyésztésre alkalmas remek szép nőstények darabát 2 forintért. A szállítás a legnagyobb hidegben is gondosan csomagolva, szavatosság nélkül történik. Árjegyzék és apostali utasítás ingyen. Számos elismerő- és köszönőlevelet birtokában. A legnagyobb tenyésztőtelep és szelőküldő intézet.